

Scan
Bindu

ఒకటి : 1977

వనిత

ఏప్రిల్, 1977

విడి ప్రతి : ఒక రూపాయి

నీకు నీకుదాటితే

సి.వి. ఆర్. ప్రొడక్షన్స్

స్క్రిన్ ప్లే-దర్శకత్వం:

శ్రీధర్

నిర్మాణం:

ఎ.పూర్ణచంద్రరావు

నిర్మాత:

సి.వి.రెడ్డి

సంగీతం:

కె.వి.మహదేవన్

Nandi

లక్ష్మీ ఫిలిం

దేవలోకం భూలోకానికి వచ్చిందా?

కాదనుకోండి! కాని తన దివ్యపరిమళంతో
సప్తగిరి స్వర్గానుభూతిని కలిగిస్తుంది.
నేడే ఒక పెట్టెకొనండి.

సప్తగిరి - తులసివారి తయారీ

తయారుచేయువారు :
సారథి పెర్ఫ్యూమరీ వర్క్స్
గానిగర్ పేట, బెంగళూరు

Rachana SPW-6 Tel

వనిత

స్త్రీ జన పక్ష పత్రిక

నంపుటి: 2 సంచిక: 19

ఏప్రిల్ ఒకటి: 1977

విడి ప్రతి: ఒక రూపాయి

సం||ర చందా: ఇరవైనాలుగు రూపాయిలు

క్రొంక: రూ. 1. 15

మలేసియా: 65 సెంట్స్

చిరునామా:

చందమామ బిల్డింగ్స్

మద్రాసు-600 026

వచ్చే సంచికలో

ముఖ చిత్రం:

సుప్రసిద్ధ రచయిత్రి

కె. రామలక్ష్మి

(ఆమెతో గోష్ఠి)

ప్రత్యేక గోష్ఠి:

మద్రాసు కలెక్టర్

లలితా పదార్థగర్తో

ఒక కథ:

నేడేసింది తప్పా?

(జె. లక్ష్మి)

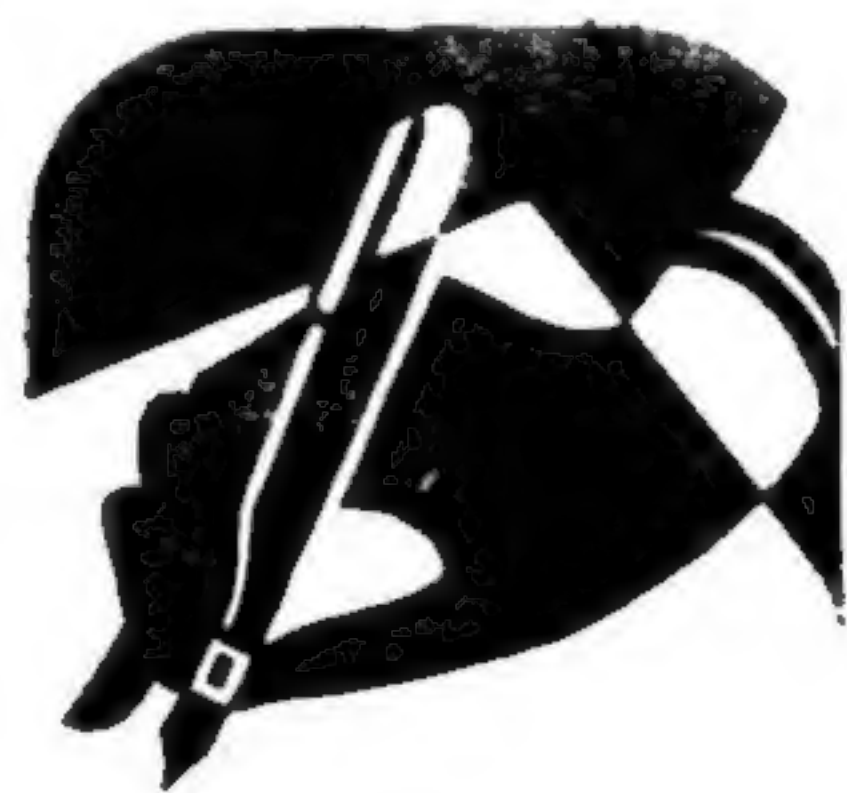
వర్ణచిత్రంతో వ్యాసం:

ఉత్తరదేశంలోని వేసవి విడుదులు

స్త్రీ తన చేతుల్తోనే తన గొంతుకు త్రాడు బిగించుకుంటానంటే ఉద్ధరించగల వారెవరు? ఒక అభ్యర్థన: ఇక ముందు అలాంటి బూజు పట్టిన—కాదు—కుళ్ళిపోయిన అభిప్రాయాలు—ఏ రూపంగా వెలువడ్డా 'వనిత'లో ప్రచురించి స్త్రీల ఆలోచనా స్థాయిని దిగజార్చేందుకు దోహదం చేయవద్దని ప్రార్థన.

—ఎమ్. విద్యాధరి, ఢిల్లీ

మార్చి ఒకటవతేదీ సంచిక ముఖచిత్రం మాలతీ చందూర్ గారిది ప్రచురించినందుకు మీకు నా ధన్యవాదాలు. నా అభిమాన రచయిత్రి యొక్క ఇంటర్వ్యూ కూడా భేషుగ్గా ఉంది. ఈ సంచిక లోని సంరక్షక గృహాలు, వాళ్ళదీ మన ప్రపంచమే ప్రత్యేక వ్యాసాలు ఎందరో ఆభాగి నులూ ఆమాయక వనితలకు మార్గ దర్శక మౌతాయి. సంరక్షక గృహాలు వ్యాసం చదివిన ఎవరి గుండైనా హృదయ విదారకం కాగలదు. ఇటువంటి ఉపయోగాత్మక, సందేశాత్మక

అభిప్రాయాలు శీర్షికలో

ప్రచురింపబడే

ప్రతి లేఖకూ

ఐదురూపాయలు పారితోషికంగా

పంపుతాము

పతివ్రతా శిరోమణుల గాథల గురించి ఇద్దరు సోషలిమణులు వ్రాసిన రెండు లేఖలను చదివాను. పతివ్రతల కథలెన్నో చాలా మందికి తెలుసు. చాచాపు ఆ సతులందరు కష్టాలు అనుభవించిన వారే. అయితే ఆ కష్టాలు రావటానికి తాము (పతివ్రతలు) ఎంతవరకు బాధ్యులో ఆయా సమయాల్లో ఎలా ప్రవర్తించి ఉంటే తాము (పతివ్రతలు) సుఖపడేవారో అని అనాటి పతి వ్రతలు ఆలోచించకపోయినా, నేటి సతులకు అలాంటి ఆలోచనలు వస్తూఉంటవి. ఆ ఆలోచనలను మీరు వనితద్వారా మాకు అందించ వలసిన అవసరమంది. ఇలాంటి విమర్శనాత్మకమైన చర్చగాని, మరే ఇతర రచనల ద్వారా కాని మీ పత్రికద్వారా మాకు లభించాలని ఆశిస్తున్నాను. భార్యలు ఇవాళ నడుచుకోవల్సిన విధానం ఎటు వంటిది? చదువుతుంటే సుందరిగారిపై కోసమే వచ్చింది. తర్వాత ఆలోచిస్తే అవిడ ఆ వాస్తవాన్ని కుండ బద్దలు కొట్టినట్లు చెప్పితే ఉలిక్కి పడడం మొందుకు అనిపించింది. స్త్రీలకు అన్ని

విధాల రక్షణ ఉంటే తప్పించి ఈ బుద్ధువా భావాలను వదలుకోలేరు—సుందరిగారిలాటి స్త్రీలు. అనిడ నిజాన్ని నిర్భయంగా చెప్పారు—మెచ్చుకోవల్సిందే!

—ఎస్. సుబ్బద్ర, బోధన్

“భార్యలు ఇవాళ నడుచుకోవలసిన విధానం ఎటు వంటిది?” అన్న చర్చలో శ్రీమతి సుందరిగారు వెలిబుచ్చిన అభిప్రాయాలు చాలా ఏహ్యంగా ఉన్నాయి. ముఖ్యంగా “భర్త చెయ్యమన్న పనల్లా చెయ్యటం ఉత్తమం. ఆతను తాగమంటే తాగాలి. వ్యభిచరించమంటే వ్యభిచరించాలి” అన్నవి చాలా జుగుప్సాకరంగా ఉన్నాయి. స్త్రీల ప్రగతి కొరకు పనిచేసే ‘వనిత’ చర్చలలో పార్లొనే స్థాయికి తీసుకోబడిన వనిత నోట విన్న ఆ అభిప్రాయాలు స్త్రీ జాతి ఇంకా ఎందువల్ల ప్రగతి మార్గానికి వెళ్ళలేదో చక్కగా తెలియ చెప్పుతున్నాయి. తనకు తాను సహాయం చేసుకోలేని వాడికి దేవుడు కూడా సహాయం చేయడని సామెత.

శీర్షికల్ని ఆపుచేయకుండా ప్రచురించండి. స్నేహ పీఠంలో కేవలం పేరు పడేందుకే పంపుతున్నారు కొందరు తమ వివరాలను. ఎవ్వరూ కలం స్నేహం పాటించడం లేదు. ఆ శీర్షిక వల్ల పాఠకులకు గొప్ప ప్రయోజనమేమీ లేదని తెలిపేందుకు చింతిస్తున్నాను.

—అనురాధ, టి. బి. డ్యామ్

మార్చి ఒకటవ తేదీ వనితలో మాలతీ చందూర్ గారి పరిచయం నాకెంతో ఆనందాన్ని కలిగించింది. మాలతీ చందూర్ గారి నిరాదంబరత పూవుకు తావి వలె వున్నది. వారిని వనితలో చూడగలగటం నా అదృష్టంగా భావిస్తున్నాను. “వేలుపురాణం” వ్యాసం నన్నెంతగానో నవ్వించింది. ఆనందానికి, ఆరోగ్యానికి హాస్యం అతిముఖ్యమైనది. నవ్వడం గొప్ప విశేషం కాదు. నవ్వించగలగడం నిజంగా అర్థం! వ్యాసకర్త యన్. లక్ష్మి గిరిదర్ గారికి నా హృదయ పూర్వక అభినందనలు.

—ఎన్. సి. వీణదేవి, ఏలూరు

ఒక సంచికలో ఒక సోదరి పతివ్రతా శిరోమణుల గాథలు ప్రచురించమని కోరితే మరొక సంచికలో మరొక సోదరి సామాజిక, నైతిక విలువలు అతి వేగంగా మారిపోతున్న నేటి ఆధునాతన యుగంలో కూడా ఇంకా పతివ్రతా శిరోమణుల గాథలా? అంటు అవహేళన చేశారు. శ్రీ స్వాతంత్ర్యం, శ్రీ సమానత్వం-ఇంకా ఇంకా ఎన్నెన్నో నేటి వనితల సమస్యలు లేవా? అని ఖండించారు. శ్రీ సమానత్వము, శ్రీ స్వాతంత్ర్యంతోపాటు మన భారతదేశ పతివ్రతల గాథలు, ఇంకా ఎన్నో పురాణ గాథలు కూడా మనం తెలుసుకొనడం మంచిది. మన పురాతన గాథలు తెలుసుకోవాలని, ఎందరో విదేశీయులు కూడా అభిలాషపడతారు. అటువంటిది మనం నాగరికత పేరుతో అవన్నీ మరవడం ధావ్యమా?

—ఎం. రత్న, హైదరాబాదు

ఉమ్మడికుటుంబాలు, బాల్య వివాహాలు, బాల వితంతువులు అతి సామాన్యమైన రోజులవి. రోక జ్ఞానం, చదువులేని, ఈ బాలికలు ఇంటిల్లిపాదికి పస్టు చేసే దాసీలుగానో, బానిసలుగానో ఉండే వారు. మామలు, బావలు, మరుదులు వంటి అన్ని వయసుల, అన్ని వరసల మగవారి మధ్య వీరి మనుగడ చాలా కష్టమయ్యేది. భార్యలు ఏటా చూరింత, ఏటా బాలింతలుగా కాన్పులతో నీరసించిపోతుండగా, రోజు రోజుకు వయసు పండించిన సొగసులలో అందంగా, ఆరోగ్యంగా తిరిగే ఈ బాలికలు అందుబాటులో ఆకర్షణీయంగా కన్పించేవారు. ఎదిరించి ఒంటరిగా నిలిచే దైర్యం లేని ఈ మూగ జీవాలు పరిస్థితులకు తల ఒగ్గటంతో ఎన్నో ఆనర్థాలు సంభవించేవి. ఆరోగ్యవంతమైన తిండి, అలంకరణ, కోరికలను పెంచుతాయనే ఉద్దేశంతో వితంతువులకు అలంకారం నిషేధించారు కొందరు పెద్దలు. జుట్టు తీయించి, నీర్కావి పంచెలు కట్టించి, ఉపవాసాలతో కుష్కింపచేసి విక్రియరూపులుగా మార్చారు. ఊహ తెలికముందే బలవంతపు వైరాగ్యంతో అందరి దయాధర్మాలమీద బతుకుతున్న వీరికి సహజంగానే కోరికలు చచ్చిపోయేవి. మరి చలించబోయిన మగవారికూడా వారి వికార రూపం గుర్తుకు రాగానే కోరిక నశించేది. బాల వితంతువుల రక్షణ తెలాటి ప్రయత్నాలూ జరగని ఆరోజుల్లో వారి రూపమే వారి శీలానికో రక్షణలా నిలిచింది. కానీ కాలం మారింది. ఎట్టి పరిస్థితుల

కైనా ఎదురునిల్చి ఒంటరిగా ముందడుగు వేయ గలుగుతుంది—నేటి వనిత. మారుతున్న ఈ సమాజంతో మారుతూ, కుళ్ళి కృశించిపోవాల్సిన తన జీవితానికో లక్ష్యం యేర్పరచుకుంటున్న నేటి వింతతువుకు చేతనైతే చేయూత నివ్వాలి. అలంకరించుకుంటున్నదని వెలివేసి ఆమె శీలాన్ని గూర్చి కథలు ప్రచారం చేయటం నిజంగా అమానుషం. (జ్యోతిర్మయిగారి 'బొట్టు' కథానిక బావుంది. అది చదివాక)

—బి. లలితాశిషార్, ఒంగోలు
పుట్టిన దగ్గరినుండి పనుపు కుంకుమ, పూలు, గజాలతో కళకళలాడిన శ్రీ మధ్యలో వచ్చిన భర్త చనిపోగానే అవన్నీ ఎందుకు తీసివేయాలి? భర్త మీద ప్రేమను మరువలేని శ్రీ వైరాగ్యంలో మునిగి సహజంగా ఉంటుంది. అది గ్రహించలేని మన పెద్దవారు సాటి శ్రీని అలంకరించి ఏటి వడ్డుకు తీసుకొని వెళ్ళి గజాలు పగలగొట్టడం లాంటి పనులు చేస్తారు. అసలే భర్త పోయిన దుఃఖంతో ఉన్న శ్రీకి ఇలాంటి పనులుచేసి ఇంకా దుఃఖాన్ని ఎక్కువ చేయడం ధావ్యం కాదు, సాటి వ్యక్తి బాధను ఎలాగూ తీర్చలేము. ఇంకా దానిని ఎక్కువ చేయకూడదు.

—యస్. జానకి, ఖమ్మం

“సామాజిక, నైతిక విలువలు అతివేగంగా మారిపోతున్న నేటి ఆధునాతన యుగంలో కూడా పతివ్రతల గాథలా?” అంటూ వ్రాసిన సోదరి

లేఖ చదివి విస్తుపోయాను. కాలం ఏదైనా ధర్మ మొకటే. యుగం ఏదైనా పవిత్రత ఒకటే. మన జీవిత గమ్యం, జీవిస్తున్న తీరు, సంసార పరిధి, మన నడవడిక ఆధునాతన యుగం వల్ల పైవాటిలో మార్పు వున్నదా? లేదు. మన అలంకరణలు, మనం వాడే వస్తువులు వీటిలోనే మార్పు. ఎన్నో పుస్తకాలు, ఇంకెన్నో పత్రికలు ఎన్నో సమస్యలను ప్రచురిస్తుంటాయి. వాటన్నింటినీ మనం బట్టి పట్టి ఆచరిస్తామా? వారి వారి మనస్సు కోరిన వాటిని స్వీకరిస్తారు. ఒక్కొక్కరి మనస్సు ఒక్కొక్క రీతిలో నడవడం సహజం. పతివ్రతా శిరోమణుల గాథలు చదివి తెలుసుకొన్నంత మాత్రాన నష్టం లేదుగా? మంచి, చెడూ తెలిసే దెలా? పాదపూజ ఒక్కటే పతివ్రతా లక్షణ మనుకొంటే పొరపాటే. పురుషుడు కోరుకునే కష్టసుఖాలలో భాగం పంచుకొనే ఇల్లాలిలో పవిత్రతను మాత్రం కోరడా? మనం ఆచరించే నియమాలూ, పద్ధతులూ పురాణాల లోనివి కాదా? పతివేంటి అడవులకు వెళ్ళి కష్టాలుపడిన నీత కొంతకాలమే భర్తవేంటి వుంది. కాని లక్ష్యముని ఎడబాసి తడేకంగా భర్త ద్యాసలో లీనమైన ఊర్మిక రాజ సౌధంలో వున్నా అనుక్షణం భర్తతోనే వుంది. ఈ ఇరువురి భేదం తెలియాలంటే పురాణకథలు చదవాల్సిందే కదా!

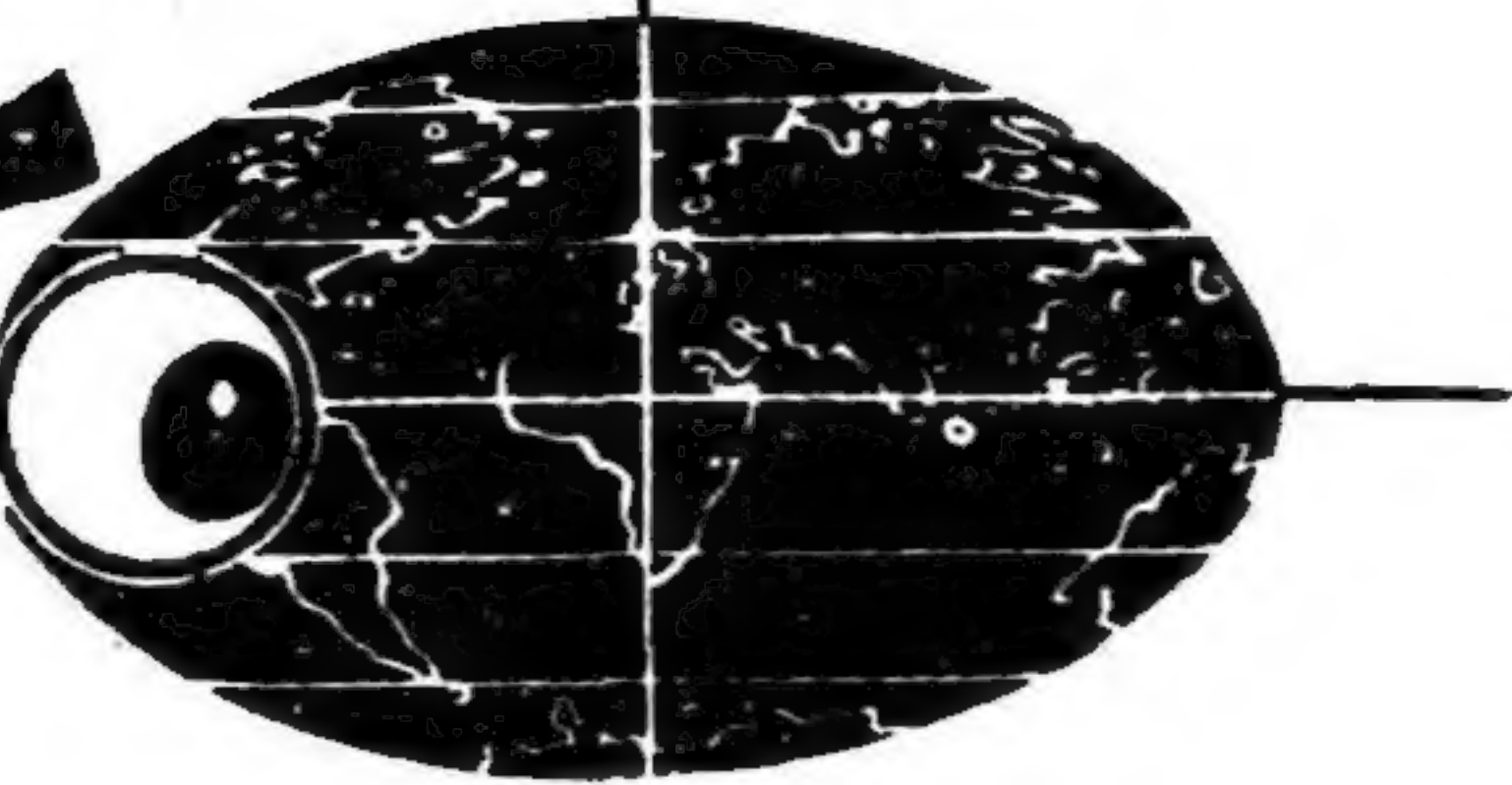
—ఎ. జి. ప్రహార, అనంతపురం

వై. విజయశ్రీ

విద్యార్థినుల 'ఉగాది' కథా రచనల పోటీలో ప్రథమ బహుమతి (కథ: "ఎవరైతేనేం?"-గత సంచికలో ప్రచురింపబడినది) పొందిన వై. విజయశ్రీ గుంటూరు తాలూకా మండలంలో వుట్టారు; అక్కడే పెరిగారు. ప్రస్తుతం-అమరావతిలో పైనర్ బి. ఎ. చదువుతున్నారు. విశేషం ఏమిటంటే-ఆమె కథ రాయడం ఇదే తొలిసారి! "తొలి ప్రయత్నమే బహుమతిని తీసుకురావడం ఎంతో సంతోషమూ, ప్రోత్సాహకరమూ ఐన విషయం" అంటారామె. చిత్రలేఖనంలో కూడా ఈమె బాగా కృషి చేస్తున్నారు.

ప్రపంచం

ప్రపంచంలోని ప్రజాస్వామ్య దేశాలలో పెద్దదిగా పరిగణన కెక్కిన మన దేశపు ఎన్నికలు ప్రపంచం దృష్టిని ఆకర్షించాయి; ఎన్నికల ఫలితాలు చాలామంది ప్రపంచ ప్రముఖుల ఆందోళనలను తారుమారు చేశాయి.

కేంద్రంలో 30 ఏళ్ళ నుంచి అవిచ్ఛిన్నంగా సాగిన కాంగ్రెసు పరిపాలన ముగిసింది. జనతా పార్టీ, శ్రీ మొరార్జీదేశాయ్ నాయకత్వాన కొత్త మంత్రిసభ నెలకొల్పింది. లోక్ సభలోని 542 స్థానాలలో 540 స్థానాలకు మార్చి 18 నుంచి ఎన్నికలు జరిగాయి. పంజాబులో ఒక నియోజక వర్గంలో ఓట్ల లెక్కింపు జరుగుతున్నప్పుడు జరిగిన సంఘటనల దృష్ట్యా మళ్ళీ ఎన్నిక జరప దలుచుకున్నట్లు ఎలక్షన్ కమిషన్ ప్రకటించింది. తక్కిన రెండు నియోజకవర్గాలలో కూడా ఎన్నికలు త్వరలోనే జరుగుతాయి.

ఫలితాలు ప్రకటించిన 539 స్థానాలలో జనతా పార్టీ 270 స్థానాలు, శ్రీ జగజీవన్ రామ్ నెలకొల్పిన కాంగ్రెస్ ఫర్ డెమోక్రసీకి 28 స్థానాలు, మార్క్సిస్ట్ కమ్యూనిస్ట్ పార్టీకి 22 స్థానాలు, కాంగ్రెస్ కు 153 స్థానాలు, అఖిలభారత అణ్ణా డి. ఎం. కె. కు 19 స్థానాలు, కమ్యూనిస్ట్ పార్టీ ఆఫ్ ఇండియా వారికి 7 స్థానాలు, అకాలీదళ్ కు 8 స్థానాలు, డి. ఎం. కె. కు 1 స్థానం, తక్కిన పార్టీలవారికి, స్వతంత్రంగా పోటీ చేసే గెలుపొందిన వారికి కలిపి 31 స్థానాలు లభించాయి.

పాకిస్తాన్ లో...

పాకిస్తాన్ జాతీయ అసెంబ్లీకి జరిగిన ఎన్నికలలో అధికార పార్టీ-పాకిస్తాన్ వీపుర్స్ పార్టీ-ఘన విజయం సాధించింది. అలాగే రాష్ట్ర శాసనసభలకు జరిగిన ఎన్నికలలోనూ పాకిస్తాన్ వీపుర్స్ పార్టీకి మొత్తం 460 సీట్లలో 430 సీట్లు లభించాయి.

ఈ ఎన్నికలలో తొమ్మిది ప్రతిపక్షాలు 'పాకిస్తాన్ నేషనల్ ఆలయెన్స్'గా పోటీ చేశాయి. అధికార పార్టీ సునాయాసంగా నెగ్గడానికి ఎన్నికలు సవ్యంగా జరగకపోవడమేనని ప్రతిపక్షాలు ఆందో

ళన చేశాయి. ఎన్నికలు తిరిగి జరిపించాలనే ప్రతి పక్షాల కోరికను తిరిగి అధికారంలోకి వచ్చిన ఖుట్టో నిరాకరించడంతో దేశమంతా విద్వంసకాండ చెలరేగింది. నైస్యం కాల్పులు జరిపింది. చాలా మందిని ఖైదు చేశారు. కరాచీలో కర్ఫ్యూ విధించారు.

కాంగో అధ్యక్షుని హత్య :

కాంగో అధ్యక్షుడు మేరియన్ ఎన్ గోవాచి కాల్పులకు గురయి మార్చి 19 న మరణించారు. దేశంలో శాంతిభద్రతలు నెలకొల్పడానికి ముందు చర్యగా కాంగో సరిహద్దులను మూసివేశారు. ఈ హత్యలో విదేశాల జోక్యం వుండవచ్చని భావించడమే ఇందుకు కారణం.

అమెరికా రష్యా సంప్రదింపులు :

హిందూమహాసముద్రంలో అగ్ర రాజ్యాల వైనిక స్థావరాలకు సంబంధించిన సమస్య ఆసియా దేశాలను కలవరపరుస్తున్నది.

మారణాయుధాలను అదుపులో పెట్టడం గురించి అమెరికా రష్యాల మధ్య త్వరలో చర్చలు జరగ బోతున్నాయి. ఈ చర్చలలో హిందూమహా సముద్రాన్ని శాంతిమండలంగా వుంచాలని అమె రికా ప్రతిపాదిస్తుందని ప్రెసిడెంట్ కార్టర్ ప్రకటించారు.

భారతదేశానికి దక్షిణంగా వెయ్యి మైళ్ళ దూరంలో డియోగోగార్సియా దీవిలో అమెరికా ఒక వైనిక స్థావరం నెలకొల్పాలని ప్రయత్నిస్తున్నది. అమెరికా చేస్తున్న ఈ ప్రయత్నం భారతదేశానికి ఎంతో ఆందోళన కలిగించింది. ఇప్పుడు కార్టర్ ప్రతిపాదన దృష్ట్యా అమెరికా వైఖరి మారడానికి ఆవకాశాలు వున్నాయని భావిస్తున్నారు.

ఉగాండాలో జాతివిచ్ఛేదం :

"ఉగాండా ఉగాండన్ లదే" అనే వింత రోరణిఉగాండా ప్రధాని అమిన్ అవలంబిస్తున్నాడు. ఉగాండాలోని ఆసియన్లను వెళ్ళిపోవాలని అమిన్ ఇచ్చిన ఉత్తరువు వలన ఎందరో ఆసియన్లు

కడగండ్ల పాలయ్యారు. ఇటు ఆసియా దేశంతోనే కాక అటు అమెరికాతోనూ కలహానికి కాలుదువ్వే ప్రయత్నాలు అమిన్ చేశాడు. అయితే తాను తప్పు దారి తొక్కానని తెలుసుకున్న అమిన్ అమెరికా ఉగాండాల మధ్య ఉద్రిక్తత ఏర్పడకుండా తగిన చర్యలు తీసుకున్నాడు.

"ఉగాండా ఉగాండన్ లదే" అనే మొండి పట్టును అమిన్ వదిలిపెట్ట వచ్చని రాజకీయ పరి శీలకులు భావిస్తున్నారు.

కార్టర్ నిర్ణయం :

అమెరికాలో యూదులు చెప్పుకోదగ్గ సంఖ్యలో వున్నారు. ఈ దృష్ట్యా అమెరికా ఇజ్రేల్ కి అర్థిక సహాయమే కాక ఆయుధ సహాయమూ చేస్తోంది. పశ్చిమాసియాలో ఇజ్రేల్ పక్షాన అమెరికా వుండడం చేత ఉద్రిక్తత పెరుగుతోంది. ఇదివర కటి అమెరికా అధ్యక్షుడు ఫోర్డ్ తన హయాంలో అమెరికా ఇజ్రేల్ కి శక్తివంతమయిన బాంబులు అందజేస్తుందని వాగ్దానం చేశాడు. ఫోర్డ్ ప్రభుత్వ నిర్ణయాన్ని కార్టర్ ఈ మధ్య రద్దు చేయడంతో శాంతికోసం జరుగుతోన్న కృషిలో కార్టర్ డి పెద్ద పాత్రేనని రాజకీయ వ్యాఖ్యాతలు పేర్కొన్నారు. ఇజ్రేల్ తోబాటు ఏ దేశానికి బాంబులు అందచేయ కూడదని కార్టర్ తీసుకున్న నిర్ణయాన్ని అందరూ హర్షించారు.

బుకారెస్ట్ లో భూకంపం :

రుమేనియాలోని బుకారెస్ట్ తదితర దక్షిణ ప్రాంతపు నగరాలలో తీవ్రమయిన భూకంపం వచ్చి వేలకొద్దీ ప్రజలు మరణించారు. బుకారెస్ట్ లో కొంతభాగం నామరూపాలు లేకుండా పోయింది. శిథిల ప్రాంతాలలో ప్రాణాలతో వున్నవారిని రక్షించడానికి నైన్యాన్ని రప్పించారు.

సెంటినరీ టెస్ట్ :

క్రికెట్ టెస్ట్ పోటీలు ప్రారంభమై సరిగ్గా నూరు సంవత్సరాలయింది. మొట్టమొదటి టెస్ట్ ఇంగ్లండు ఆస్ట్రేలియాల మధ్య మెర్బోర్న్ లో 1877 లో జరిగింది. టెస్ట్ పోటీలకు శతజయంతి జరుపుతూ మెర్బోర్న్ లో ఆస్ట్రేలియా ఇంగ్లండుల మధ్య 'సెంటినరీ టెస్ట్' నిర్వహించారు. ఈ టెస్ట్ లో ఆస్ట్రేలియా 45 పరుగుల తేడాతో ఇంగ్లండును ఓడించింది. 1877 టెస్ట్ లోనూ ఆస్ట్రేలియా ఇదే 'స్కోర్'తో ఇంగ్లండును ఓడించి చరిత్రను తిరిగి సడిపించింది.

లోక్ సభలో వ్యతిరేకత ఎందుకై? - మాలతి చందూర్

ఎన్నికల కోలాహలం ఆయిపోయింది. జయించినవారు తదుపరి కార్యక్రమాలలోనూ, ఓడిపోయినవారు గతజలసేతుబంధనంలోనూ మునిగిపోయి వున్నారు. ప్రపంచంలో ఆత్మడిక సంఖ్యగల-ఈ పెద్ద ప్రజాస్వామిక దేశపు ఎన్నికలు అన్ని దేశాలవారిని - అన్ని జాతుల వారిని వివరీతంగా ఆకర్షించాయి. అయితే ఈ ఎన్నికలలో ప్రీల ప్రాతినిధ్యం ఏమిటి? ఎంత మంది ప్రీలని ఎన్నుకున్నారు? అన్న విషయాలు ప్రీలకి ప్రత్యేకమైన ఆసక్తిని కలిగిస్తాయి. నేను ప్రీని కాబట్టి నాకు ప్రీల ప్రాతినిధ్యం పై ప్రత్యేకమైన ఆసక్తి వుండటం చేత - పరితాలు ప్రకటించడం మొదలు పెట్టినప్పటినుంచి - ఎందరు ప్రీలు పోటీచేశారు - ఎందరు గెలిచారు? - అన్న వివరాలు నేకరిస్తూ వచ్చాను. ప్రీ పురుష సమానత్వం గురించి, ప్రీల విమోచనం గురించి పోయిన సంవత్సరం ప్రపంచమంతటా - మన దేశంలోనూ ఊరూరా వాడవాడలా సభలూ సమావేశాలూ జరిగాయి. ఇది మహాదశాబ్దమని కూడా ప్రకటించారు.

ప్రగతిపట్ల యంతటి హడావిడి జరిగిన మీదట యీ ఎన్నికలలో ప్రీల ప్రాతినిధ్యం - వారి విజయం ప్రతివారూ తెలుసుకుని, ప్రీలు ఎంత ముందుకొస్తున్నారన్నది ఎవరికి వారు నిర్ణయించుకోవచ్చు.

మనదేశ జనాభా సుమారు యాలై ఐదునుంచి ఆరవై కోట్లదాకా వున్నదని అంచనా. మన జనాభా ఆరవైకోట్లదాకా వున్నా-వోటు హక్కు కలిగి వున్నవారు ముప్పైరెండుకోట్లు మటుకే. అంటే ఈ ఎన్నికలలో వోటు వెయ్యగల వయస్సు అర్హతగలవారు ముప్పైరెండు కోట్ల మంది. అయితే ఈ ముప్పై రెండుకోట్ల మంది వోట్లు వేస్తారా? వెయ్యరు. కొన్ని ప్రాంతాల ఎక్కువ భాగం, కొన్ని ప్రాంతాల తక్కువ భాగం. దేశం మొత్తం మీద ఆరవై భాగం వోటు వేకారని అంచనా. అంటే సుమారు యిరవైకోట్ల మంది వోట్లు వేసి తమ ప్రతినిధులను ఎన్నుకున్నారు.

ఈ యిరవై కోట్ల మందిలో సగానికి పైగా ప్రీలున్నారు. అంటే ఎన్నికలలో పురుషులకంటే ప్రీలే అధికసంఖ్యలో పాల్గొన్నారు. దీనిని బట్టి చూస్తే యిరవైకోట్ల మందిలో, పదిన్నరకోట్లు ప్రీలు - తొమ్మిదిన్నర కోట్లు పురుషులూ అని

సుమారుగా నిర్ణయించుకోవచ్చు.

లోక్ సభలో మొత్తం స్థానాల సంఖ్య 542. ఎన్నిక జరిగిన 540 స్థానాలలో 70 మంది ప్రీలు పోటీ చేశారు. ఈ 70 మందిలో -18 గురు ప్రీలు ఎన్నిక అయ్యారు. వోటు వేసిన పదిన్నర కోట్లమంది ప్రీల తరపున 18 మంది ప్రతినిధులు లోక్ సభలో వున్నారన్నమాట. అంటే సుమారు ఆరవై లక్షల మంది ప్రీలకి ఒక్క ప్రతినిధి

~~~~~

లోక్ సభకు ఎన్నికైన 18 మంది వనితలు :

ఆంధ్రప్రదేశ్ :

1. శ్రీమతి రాధాబాయి ఆనందరావు (కాం) అన్నామ్ :
2. శ్రీమతి రేణుకాదేవి బర్కత్ (జనతా)
3. శ్రీమతి రషీదా హక్ చౌదరి (కాం)

గుజరాత్ :

4. కుమారి మణిబెన్ వి. పటేల్ (జనతా)

హర్యానా :

5. శ్రీమతి చంద్రావతి (జనతా)

జమ్ము-కాశ్మీర్ :

6. శ్రీమతి అక్బర్ జెహాన్ బేగమ్ (నే. కా) కర్ణాటక :

7. శ్రీమతి సరోజినీ మహిషి (కాం)

మహారాష్ట్ర :

8. శ్రీమతి ప్రేమలాబాయి చవాన్ (కాం)
9. శ్రీమతి మృణాళికె. గోరే (జనతా)
10. శ్రీమతి అహల్యారంగ్ గౌకర్ (పి. పి. ఎం)

నాగాలాండ్ :

11. శ్రీమతి పైజా (యు. డి. ఎం)

తమిళనాడు :

12. శ్రీమతి పార్వతీకృష్ణన్ (పి. పి. ఐ)
13. శ్రీమతి వి. జయలక్ష్మి (కాం)

ఉత్తరప్రదేశ్ :

14. డాక్టర్ సుశీలానాయర్ (జనతా)
15. శ్రీమతి కమలా బహుగుణ (జనతా)
16. శ్రీమతి కాంతిదేవి (జనతా)

పశ్చిమబెంగాల్ :

17. శ్రీమతి బివాహెష్ గోస్వామి (పి.పి.ఎం)
18. కుమారి అథా మైతి (జనతా)

మటుకు లోక్ సభలో కూర్చుంటుందన్నమాట! ఇది వోటు వేసినవారి సంఖ్యనుబట్టి గాని-ప్రీ జనాభాను బట్టిగాదు.

అదే పురుషుల నిష్పత్తి చూద్దాం: ఈ ఎన్నికలలో పార్లొన్న 20 కోట్లమందిలోను ప్రీల సంఖ్య పదిన్నర కోట్లు తీసేస్తే - మిగిలిన తొమ్మిదిన్నర కోట్ల మంది పురుషులకి 521 మంది ప్రతినిధులు లోక్ సభలో వున్నారన్న మాట. అంటే రెండు లక్షల మంది పురుషులకి - ఒక సభ్యుడు ప్రాతినిధ్యం వహిస్తున్నాడు లోక్ సభలో. అదే ఆరవైలక్షల మంది ప్రీలకి ఒక్కప్రీ ప్రాతినిధ్యం వహిస్తున్నది! దీనినిబట్టి చూస్తే రాజకీయాలలో ప్రీలకంటే పురుషులు ముప్పైరెట్లు ఎక్కువ ప్రాతినిధ్యం కలిగివున్నారని తేటతెల్లమవుతున్నది. ఇదంతా వోటు వేసినవారి లెక్కనిబట్టి.

అయిదవ లోక్ సభ ఎన్నికలలో అంటే 1971లో జరిగిన ఎన్నికలలో-38 మంది ప్రీలు పోటీ చేశారు. 21 మంది ఎన్నిక అయ్యారు. దీనిని బట్టి చూస్తే - ప్రీల ప్రాతినిధ్యం తగ్గిందేతప్ప పెద్దదేదనీ, జనాభాసంఖ్య పెరిగినా కూడా ప్రాతినిధ్యం తగ్గిందని స్పష్టం అవుతున్నది.

ఈసారి ఆంధ్రలో ఒకే ఒక ప్రీ అభ్యర్థి లోక్ సభకి ఎన్నికయ్యారు - అంటే ఆంధ్రదేశంలోని ప్రీలందరి తరపున ఒకే ఒక్క ప్రీ కంటం వినిపిస్తుందన్న మాట! పోయినసారి యిద్దరు ఎన్నికయ్యారు. ఈ సారి కేరళనుంచి ఒక్క ప్రీ కూడా ఎన్నికకాలేదు. దక్షిణ రాష్ట్రాలలో తమిళనాడు నుంచి ఇద్దరు ఎన్నికయ్యారు. ఉత్తర రాష్ట్రాల నుంచి చాలా చోట్ల యిద్దరేసి ప్రీలు ఎన్నికయ్యారు. అన్నిటికంటే చెప్పకోతగ్గ విషయం నాగాలాండ్ నుంచి ఒక ప్రీ లోక్ సభకు ఎన్నిక కావడం.

ఎన్ని చెప్పినా రాజకీయాలు అన్నవి పురుష ప్రపంచానికి చెందినవి అని కొన్ని సందర్భాలలో ఒప్పుకోవలసివస్తున్నది. కీ॥ శే॥ అన్నాదొరై భార్య రాణి అన్నాదొరై - స్వతంత్ర అభ్యర్థిగా బెంగళూర్ నార్త్ నుంచి పోటీ చేసింది. ఈమెకి వెయ్యిరోపు-924 వోట్లు పడ్డాయి!

ఈసారి ఎన్నికల పరితాలా - ప్రీల ప్రాతినిధ్యమూ చూసినపుడు - ప్రపంచ మహిళా సంవత్సరం క్రింద ఉన్న జరుపుకున్నామా, లేక వందేళ్ళ క్రితం జరుపుకున్నామా అన్న అనుమానం రాక మానదు. □

“కాళిదాసు, భాసుడు మొదలైన మహాకవుల సాహిత్యం వలె ఏ రచనలయినా స్థిరంగా పది కాలాలపాటు నిలవాలంటే ఆ రచనలు నలుగురికీ ఆదర్శప్రాయంగా ఉండి తీరాలి! అవి స్త్రీల రచనలయినా, పురుషుల రచనలయినా వాటిల్లో సత్యం, ధర్మం, నీతి, నియమం అనేవి ప్రతిబింబించినంత కాలం అవి జనావళిలో స్థిరంగా నిలుస్తాయి. ఈ సత్యాన్ని గమనించి మన ఆధునిక రచయిత్రులు తమ రచనలు సాగించాలని, స్త్రీ లోకానికి పేరు ప్రతిష్ఠలు సంపాదించి పెట్టాలని నా ఆకాంక్ష! అయితే, స్త్రీకి గృహిణీత్వం, పతిసేవ ప్రధానాశయాలుగా ఉండాలి. జీవితంలో సమాన భాగస్వామి అయినటువంటి పతిని త్రోసి రాజని నిర్లక్ష్యం చెయ్యకుండా, పతితోటిదే లోకమని భావిస్తూ, ఇంటిని కలకలలాడేలా తీర్చి దిద్దుకొనే ఇల్లాలే ఆదర్శ గృహిణీమణి”-అని తమ అభిప్రాయాన్ని వెలిబుచ్చుతున్నారు సువర్ణ కంకణ ధారియైన ‘మధుర కవయిత్రి’ శ్రీమతి స్థానాపతి రుక్మిణమ్మ.

శ్రీలోకంలో - శ్రీమతి రుక్మిణమ్మకే దక్కింది! పరితంగా ‘గృహలక్ష్మి’ జయంతి మహోత్సవ సందర్భంలో 1952లో ఆ పత్రికా సంస్థాపకులైన డా॥ కె. ఎన్. కేశరిగారు మద్రాసులో శ్రీమతి వావిలికొలను పద్మాసనమ్మగారి అధ్యక్షతన జరిపిన మహాసభలో శ్రీమతి రుక్మిణమ్మ గారికి స్వర్ణ కంకణం బహూకరించిన తర్కరించారు. ఆ సంవత్సరమే విశాఖపట్టణం టౌను హాలులో ఆప్టర్స్ ఆంధ్ర విశ్వకళా పరిషత్తులో సంస్కృతాంధ్రప్రధానాచార్యులుగా ఉన్న విద్వాన్ శ్రీ గంటి జోగి సోమయాజీ అధ్యక్షతన సువర్ణ ఘంటాకంకణ బహూకరణ జరిగింది.

ఈమె రచించిన ‘చారుదత్త’, ‘దూత ఘటోత్కచము’, ‘వత్సరాజు’ నాటకాలు భాస మహాకవి సంస్కృత రచనలకు స్వేచ్ఛాండ్రాను వాదాలు, ఆమె రచించిన ఖండ కావ్యం

రచయిత్రి

స్థానాపతి రుక్మిణమ్మ

1928 నుండి 1952 మధ్య కాలంలో శ్రీమతి స్థానాపతి రుక్మిణమ్మ కలంనుండి వెలువడిన ‘పూలమాల’, ‘కాదంబిని’ వంటి మధుర ఖండ కావ్యాలు; వత్సరాజు, చారుదత్త, దూతఘటోత్కచము, దూతవాక్యం మున్నగు నాటకాలు; దేవీ భాగవతం గోలోకం మొదలైన వచన పురాణాలు; దయ్యాలు, యుక్తిమాల, నీలాటిరేవు మొదలైన కథలు ఈమెను ఆధునిక కాలంలోని ఒక చక్కని కవయిత్రిగా, కథా రచయిత్రిగా తీర్చి దిద్దాయి. తొలిసారిగా యీమె రచించిన ‘కవిత’, ‘కాత్యాయని’ పద్యాలు శ్రీల మాసపత్రిక ‘గృహలక్ష్మి’ లోనూ, ‘చందమామ’ అన్నది ‘భారతి’ లోనూ ప్రకటింపబడినాయి. ఈ కవితా ఖండాలు ‘పూలమాల’గా రూపొంది 1933లో ప్రకటితమయ్యాయి. ‘నీలాటిరేవు’ మొదలైన కథలన్నీ అడపాదడపా గృహలక్ష్మి, ఆంధ్రమహిళ, రూపవాణి, ధంకా మొదలైన పత్రికలలో ప్రకటితమవుతూ వచ్చి, తరువాత సంపుటాలుగా ప్రచురితమయ్యాయి. తరువాత ఆయా రచనలన్నీ గ్రంథ రూపాలలో వెలువడ్డాయి.

రుక్మిణమ్మగారి రచనలన్నిటిలోనూ తలమానికమైనది, ఆమెకు ఎనలేని కీర్తి సంపాదించి పెట్టినది-‘దేవీ భాగవత మహాపురాణం’ (వచనం); ఇది వ్యాస మహర్షి పదైనిమిదివేల

1975లో విశాఖపట్నంలో నవ్వానం జరిగినప్పుడు, శ్రీమతి లుకలాపులక్ష్మణదాసు, విశాఖజిల్లా పరిషత్ అధ్యక్షులు సాగి సత్యవారాయణరాజు, బహుమతి అందుకుంటున్న రుక్మిణమ్మ మొదలైనవారున్నారు.

శ్లోకాల దేవీ భాగవతానికి శిష్టవ్యావహారికంలో చేసిన స్వేచ్ఛానువాదం! ఈ విధమైన రచన రావడం తెలుగుభాషలో అదే ప్రథమం కావటం వల్ల యీ తొలి యశస్సుకు అగ్రతాంబూలం

‘కాదంబిని’కి ‘తిలకము’ (పీఠిక)ను వ్రాస్తూ ఆప్పటి మైసూరు యూనివర్సిటీ ప్రోఫెసర్లెర్ కీ॥ శే॥ డా॥ కట్టమంచి రామలింగారెడ్డిగారు శ్రీమతి రుక్మిణమ్మగారి కవిత్యంలో నన్నయ్య, ఎర్రా

ప్రెగ్గడ, తిక్కనల పోకడలు కనిపిస్తున్నాయని ఆ శ్రీమతి మాధుర్యాన్ని. గంభీరతనూ సోదాహరణంగా పేర్కొని. “ఈమె మహా కవయిత్రి. ఈమెతో సరిపోల్చగల కవయిత్రి తెనుగునాడున మరీ యొకరులేరు. ఈమెకు ఈమెయే సాటి.” అని అభివర్ణించారు.

శ్రీమతి రుక్మిణమ్మ వళ్ళిమ గోదావరిజిల్లాలోని నిడదవోలులోని ఒక పండిత కుటుంబంలో 1915లో జన్మించారు. బాల్యం నుండే భారత భాగవత రామాయణాది పురాణగాథలంటే అమిత ప్రీతి. పురాణాలు వినడానికి, నాటి గొల్లకలాపాలూ, భామాకలాపాలూ, తోలు బొమ్మలాటలూ చూడడానికి ఆమె తమ చిన్న మేనత్త పాపమ్మగారితో తరుచుగా వెళుతూ, ఇంటికి వచ్చి కాము విన్నపద్యాలూ - పాటలలో కొన్నిటిని యథాతథంగా చదువుతుంటే పెద్దలు విస్తుపోతుండేవారు.

గృహండ్రి స్వర్ణకంఠం (1952) పొందినప్పుడు.

మేఘసందేశం అంతా-పూర్తిచేసి, కావ్య పాఠాలతో బాటు అప్పుడప్పుడు తెలుగు భారత భాగవతాదులు కూడా పఠిస్తూ ఉండేవారు. ఆమె పన్నెండవ యేట మేనత్త కుమారుడైన శ్రీ స్థానాపతి సత్యనారాయణ శాస్త్రిగారితో (విశాఖపట్నం) వివాహం జరిగింది. శ్రీ శాస్త్రిగారు సంస్కృతంలో పండితులూ, విమర్శకులూ, రసజ్ఞులూ కావడం మూలాన శ్రీమతి రుక్మిణమ్మగారికి పతితోడి సాంగత్యం ‘పసిడికి తావి’ అద్దినట్లయింది. ఈమెను కవయిత్రిగా, గ్రంథ రచయిత్రిగా తయారు చేయడానికి శ్రీ శాస్త్రిగారు తమ కాలాన్ని, అనుభవాన్ని వినియోగించి కృతకృత్యులయ్యారు.

“ భర్తయే నాకు గురువు. మార్గదర్శి. ఆయన యొక్క సాంగత్యము, సంపోషణ, చోదకత్వము లేనిది నేను ఏ గ్రంథమును వ్రాసియుండజాలను. ఆయన యొక్క ఆశ్రయమే నా కవిత్వమునకు అంకురము, పోషకము. మరీ గ్రంథ రచనలకు కారణము ” అని శ్రీమతి రుక్మిణమ్మ తమ భర్త గురించి చెప్పుకున్నారు.

1928 నుంచి నేటివరకూ ఆమె రచనా వ్యాసంగం కొనసాగుతూనే వుంది. అప్పుడప్పుడు ఆమె రచించిన వేదాంతపరమైన “సప్తకతి” లోని కొన్ని పద్యాలు (అడపాదడపా పత్రికలలో అచ్చుఅయినవి). వ్రాత ప్రతులలో ఉన్న మరికొన్ని పద్యాలు కలిసి యిప్పుడు గ్రంథరూపంలో అచ్చుకాబోతున్నాయి. మతపరమైన వేదముక్కుల తాత్పర్యాన్ని తెలియజేస్తూ ఉపనిషత్పారాన్ని ప్రబోధించే ‘దేవుడు’, ‘ప్రార్థన’ (లోగడ అచ్చు అయినవి) వ్రాత ప్రతులలో ఉన్న ‘అనుకాశనం’ కూడా గ్రంథ రూపంలో అచ్చుకానున్నాయి.

విశాఖపట్నంలో శ్రీ మారేపల్లి రామచంద్ర శాస్త్రిగారు సుమారు ఏబై సంవత్సరాల క్రితం స్థాపించిన ‘కవిత్వ సమితి’, స్థానాపతి దంపతుల ప్రవేశంతో అత్యున్నత కీర్తి స్థాయి నందుకుని, నేటికీ శ్రీమతి రుక్మిణమ్మగారి కార్యదర్శకత్వంలో ఎనలేని బాషానేవ చేస్తున్నది. 1988లో విశాఖ జిల్లా విద్యాభివృద్ధికారి శ్రీ ఆకెళ్ళ గోపాలరావు ఆధ్వర్యంలో శ్రీ తెన్నేటి విశ్వనాథంగారి ఆధ్వర్యం శ్రీమతి రుక్మిణమ్మగారికి పెద్ద యెత్తున సన్మానం జరిగింది. 1970లో ఆంధ్ర ప్రదేశ్ సాహిత్య అకాడమీవారు ఆమెను శ్రీ బెజవాడ గోపాలరెడ్డిగారి ఆధ్వర్యతన హైదరా

విశాఖపట్నం లయన్స్ క్లబ్ వారు 1975లో వహించినవస్తు. (ఎడమ నుంచి రెండవవారు-రుక్మిణమ్మ)

పాపమ్మగారే యీమెకు ప్రోత్సాహం కల్పించి అధ్యాత్మ రామాయణంలోని కీర్తనలూ, గుమ్మడి పాటలూ, గరుడాచరి యక్షగానమూ నేర్పించారు. అయిదోయేట స్థానిక బోర్డు ప్రాథమిక పాఠశాలలో

చేరి ఆయిదవ తరగతి దాకా అక్కడ చదువుకున్న రుక్మిణమ్మ ఆ తర్వాత, ఆ బడి మానేసి ఇంటి వద్దనే సంస్కృతం నేర్చుకోవడం మొదలుపెట్టి- రఘువంశ, కుమారసంభవంలో కొన్ని సర్గలు,

దామరీ రూ. 1116/-లు బహుకరించి, మళ్ళానువతో సత్కరించారు. అంతర్జాతీయ మహిళా సంవత్సర సందర్భంగా 1975 జూన్ నెలలో 'లయన్స్ క్లబ్' తరపున ఉత్తమ రచయిత్రిగా సన్మానం జరిగింది. నవంబరు నెలలో విశాఖజిల్లా స్థాయి సంఘం చేర్మను అయిన జిల్లా కలెక్టరు సమక్షంలోనూ, ఆంధ్రా యూనివర్సిటీ వనితా మండలి తరపున వైస్ చాన్సలర్ సతీమణి శ్రీమతి రాజేశ్వరీ అప్పారావుగారి సమక్షంలోనూ బ్రహ్మాండంగా సన్మానాలు జరిగాయి.

శ్రీమతి రుక్మిణమ్మ రచయిత్రిగానే గాక, పండిత సభలలో సభ్యులు మెచ్చుకొనే తీరులో ఉపన్యసింపగల ఉపన్యాసకురాలు కూడా పేరు తెచ్చుకున్నారు.

“ ఏ పన్నె నా చేసి చెప్పడమే నా అభిమతం : బుద్ధికి తట్టిన సత్యాన్ని నిర్మొగమాటంగా చెప్పటమే నాకు అలవాటు ! ఆచరణయోగ్యం కాని మాటలన్నా, ఉపన్యాసాలన్నా నాకు గిట్టవు. సమర్థులయిన మహిళలకు గృహ కార్య నిర్వహణలోనే కాకుండా, రాచ కార్యాలలో కూడా ప్రవేశం కల్పించడం సమర్థనీయమే ! ఐతే, ప్రీలకసలు ఇంటిపనులలోని మెలకువలు తెలిస్తేనే గాని దేశానికి ముక్తిలేదు ! ” అంటారు ఆమె.

నేటి భారతీయ సంస్కృతి ఏ విధంగా పరిణామం చెందుతున్నదని అడగగా “ మన సంస్కృతి సంప్రదాయసిద్ధమైన మన కావ్యాలలోనే ఉండి పోయింది. ఉదాహరణకు మొగలి మొదలైన పువ్వులలోని పుప్పొడిని ఆనాటి ప్రీలు తమ ముఖాలకు అద్దుకుని తమ సౌందర్యాన్ని యిసుమదింప జేసుకునేవారని గిరికాదేవి చెప్పినట్లుగా వసు చరిత్రలో వుంది. ఇది యీనాటి ప్రీలకు ఎంత మందికి తెలుసు ? ఇప్పటివారు కృత్రిమ సాధనాలు ఉపయోగిస్తున్నారు ! ” అన్నారు ఆమె.

‘ ప్రీ విద్య ’ అవసరాన్ని గురించి తమ అభిప్రాయాన్ని చెబుతూ శ్రీమతి రుక్మిణమ్మ ఇలా అన్నారు : “ ఇంటింటా చదువుకున్న ప్రీ ఉంటే దేశం బాగుపడుతుంది.

ప్రీ అయినా పురుషుడయినా ప్రతిభ వల్ల పైకి వస్తారు. ప్రీ విద్య - ధనసంపాదనకే గాక సామాన్య ప్రీల విద్యా విజ్ఞానాభివృద్ధికి ఎంతగానో తోడ్పడాలి ! ”

—విలేకరి

వార్తలు

విశేషాలు

విశాఖపట్నంలో స్థానిక మహిళా కళాగల “ విశాఖ విమెన్స్ కాలేజీ ” ద్వితీయ వార్షికోత్సవం ఈవెల 11వ తేదీన కళాగల ఆవరణలో జరిగింది. కళాగల అధ్యక్షులు శ్రీ ఎస్. సూర్యారావు సభకు అధ్యక్షత వహించారు. వద్ద శ్రీ డా॥ హెచ్. ఎమ్. లాజరస్ ముఖ్య అతిథిగా విచ్చేగారు. కళాగల ప్రిన్సిపాల్ శ్రీమతి బి. వి. సూర్యకాంతం వార్షిక నివేదిక సమర్పించారు - లయన్స్ క్లబ్ ఆధ్వర్యాన జరిగిన వ్యాస రచన పోటీలో కుమారి బి. కామేశ్వరికి అంగ్ల వ్యాస రచనలోనూ, కుమారి ఎమ్. అన్నపూర్ణమ్మకు తెలుగు వ్యాస రచనలోనూ ప్రథమ బహుమతులు వచ్చాయి. ముఖ్య అతిథి బహుమతి ప్రధానం చేగారు. వై. ఎం. సి. వి. నిర్వహించిన వక్రత్వ పోటీలో - అంగ్లంలో కుమారి జయంతిలక్ష్మికి ప్రథమ బహుమతి లభించింది.

—విలేకరి

రైళ్ళలో దొంగతనాలు చేసే దొంగలముఠాలలో ఆడవాళ్ళు కూడా ఉన్నారంటే - ఆశ్చర్యంగానే వుంటుంది. ఈమధ్యనే రైల్వే పోలీసులు ఒక ‘ ప్రీల ముఠా ’ను పట్టుకున్నారు. ఈ ముఠాకి నాయకురాలు - లక్ష్మిబాయి మరియప్ప. ఈమె కొంత కాలం జైలు శిక్ష అనుభవించిన నేరస్తురాలు. బొంబాయి-ధర్మి; మద్రాసు-సికింద్రాబాదుల మధ్య ఈ ముఠా రాత్రివేళల్లో ఆడవాళ్ళ పెట్టెల్లో ఎక్కి, నగలు, డబ్బు దోచుకుని పారిపోతూ వుంటారుట ! ఈ ముఠాను పట్టుకోడానికి పోలీసులు కొంతకాలంగా ‘ గాలం ’ వేస్తూ వచ్చారు. కోట (రాజస్థాన్) రైల్వే స్టేషన్లో జరిగిన 33వేల రూపాయల చోరీ కేసులో లక్ష్మిబాయికి సంబంధం ఉన్నదని పోలీసులు ఆమెను దాదర్ స్టేషన్లో అరెస్ట్ చేగారు. ఆమెను పట్టుకున్న తర్వాత, తరిమ్మా ముఠా జాడ కూడా తెలిసింది. వాళ్ళ దగ్గర పోలీసులకు 15 వేల రూపాయల

రొక్కం దొరికింది. బొంబాయి దుకాణాల్లో విక్రయించిన నగల వివరాలు కూడా తెలిగాయి. అయితే లక్ష్మిబాయిని పోలీసులు జామీను మీద విడుదల చేగారు—ఆమె సిండుచాలాలు !

ఓటర్ల విశేషాలు :

ఉత్తర మద్రాసులో-60-70 మధ్య వయసుగల ఐదుగురు అంధప్రీలు వచ్చి ఓట్లు వేగారు....

త్రీనగర్లో ఓటు వేసిన మొదటి జట్టులో ముస్లిం ఖతీబీ అనే ‘ కడు ’ వృద్ధురాలు కూడా ఉన్నది. ఆమె వయసు 150 సంవత్సరాలు !....

హస్సన్ (కర్ణాటక) నియోజకవర్గంలో పోలింగ్ ప్రారంభంకాగానే మొట్టమొదట ఓటు వేసిన మల్లమ్మ అనే ప్రీ వయసు 103 సంవత్సరాలు !....

నక్సల్బార్ అనే ఊళ్ళో పతిమాబీబీ అనే అంధ ప్రీ ఓటు వేసింది. ఆమె వయసు 105 సంవత్సరాలు !

మృతి

ప్రసిద్ధ హిందూస్థానీ గాయని సిద్ధేశ్వరీదేవి మార్చి 18 వ తేదీన మ్యూంబైలో మరణించారు. ఆమె వయసు 68 సంవత్సరాలు. ఆమెను ప్రభుత్వం ‘ వద్మశ్రీ ’తో సత్కరించింది. ‘ తుమ్రారాణి ’గా పేరుపొందిన సిద్ధేశ్వరీదేవి స్వస్థలం-వారణాసి. చిన్నతనంనుంచి సంగీతం వేర్చుకుని, 17 వ ఏట ఆమె తొలికచేరి చేగారు. 1973లో ఆమెకు రవీంద్ర భారతి విశ్వవిద్యాలయం (కలకత్తా) ‘ డి. లిట్ ’ ఇచ్చి గౌరవించింది; విశ్వభారతి విశ్వవిద్యాలయం- ‘ దేశకోత్తమ ’ అన్న బిరుదు ఇచ్చి గౌరవించింది. సిద్ధేశ్వరీదేవి-భారత దేశంలోనే కాకుండా, లండన్, రోమ్ మొదలైన నగరాల్లో కూడా కచేరీలు చేగారు.

వేసవికి చల్లని దుస్తులు

వేసవికాలం చల్లగా గడపడానికి నూలు
గుడ్డలు ధరిస్తే బావుంటుంది. ఇక్కడి
వర్ష చిత్రాలలో వేసవిలో ధరించదగ్గ-
మాక్సీలనూ, స్కర్టులనూ చూడ
వచ్చు. వాటిలో గళ్ళ చారలు, చక్కని
ప్రింట్లు కనిపిస్తున్నాయి.
ఈ పేజీలో ఎడమవైపున ఉన్న
చిత్రంలో నిలబడి ఉన్న ఆమె
మాక్సీ దుస్తులు ధరించింది. వీటిలో
పచ్చ, నలుపు రంగుల చారల గళ్ళు
ఉన్నాయి. ఆమె ధరించిన మాక్సీకి
పచ్చ రంగు 'యోక్' ఉంది.
చేతులకు పచ్చరంగు 'పఫ్ఫ్టీప్స్'
ఉన్నాయి. చిత్రంలో-కూచుని ఉన్న
ఆమె ధరించిన మాక్సీ దుస్తులలో
ఎరుపు, నలుపు గళ్ళు ఉన్నాయి.
స్టీప్ గంట ఆకారంలో ఉన్నాయి.
వాటికి, కాలరుకూ ఎరుపురంగు
గుడ్డతో పైపింగ్ చేశారు.

పేజీలో కుడివైపున-మీద ఉన్న చిత్రంలో నిలబడి
ఉన్న మాడల్-తెల్లటి రంగుమీద ఎరుపు, నలుపులలో
డిజైన్లు ప్రింట్ చేసిన స్కర్టు ధరించింది. ఆమె
ధరించిన ఎరుపురంగు బ్లౌజ్ స్కర్టుకు చక్కగా
సరిపోయింది. ఈ చిత్రంలో-కూచుని ఉన్న ఆమె
ధరించిన మాక్సీ స్కర్టుకు అందమైన పువ్వుల అంచు
ఉంది. ఈ స్కర్టుకు వెడల్పైన చేతులు ఉన్నాయి.
మెడచుట్టూ, నడుము భాగంలోనూ-తమాషా అయిన
ముడతలున్నాయి. చేతులకూ, స్కర్టు కింది భాగానికి
అంచు చక్కగా కుదిరింది. అసక్తి ఉన్నవారు-
ఇలాంటి దుస్తులు ధరించి వేసవిని దూరం చేసుకుని
వేసవి కాలమంతా హాయిగా గడపవచ్చును.

—భాద్రా అర్య

“చదువుకొనే పిల్లలు కాలేజీ రైములో చదువుకే ప్రాముఖ్యత ఇవ్వాలి-అలంకారానికి కూడానా?” అన్న ప్రశ్నతో ఆరంభమైంది చర్చ.

“ఆదపిల్లలకు బారసాల రోజునుంచి అలంకారం చేస్తారు. ఐడికి పంపేటప్పుడూ అలంకరించే పంపుతారు. అలాగే కాలేజీలో చేరాక తనంతట తానుగా చేసుకొనే ఈ అలంకరణను మరింత శ్రద్ధగా చేసుకుంటుంది-ప్రతి ఆదపిల్ల. కాబట్టి, చదువుకొనే పిల్లలు అలంకారానికి కూడా ప్రాధాన్యత ఇస్తారు. ఇవ్వాలి” అంటూ అలంకారం ఆదపిల్ల సొత్తన్నారు తార.

“చదువుకొనే రోజుల్లో చదువుకే ప్రాముఖ్యత ఇవ్వాలి కాని అలంకారానికి కాదు గదా!” తార మాటలు నచ్చనట్లుగా కచ్చితంగా అన్నారు సత్యకనకవల్లి.

“ఆదపిల్లలకు కాలేజీలో చేరాకే అలంకరణ మీద ఆసక్తి పెరుగుతుంది. అప్పుడు కాకపోతే మరెప్పుడు అలంకరించుకుంటారు?” కొంచెం కోపంగానే అన్నారు సుందర భాస్కరమణి.

“చదువుని ఆశ్రద్ధ చెయ్యకుండా చదివి మంచి మార్కులతో పాసవగల్గితే అలంకారం మీద కూడా శ్రద్ధ చూపించవచ్చు” కాలేజీ

చర్చ :

“విద్యార్థినుల అలంకారాలు, దుస్తులూ ఎలా వుండాలి?” అన్నది ప్రశ్న.

విద్యార్థినులు ‘ఇష్టం వచ్చినట్టు’గా దుస్తులు ధరించవచ్చునా? అలంకారాలు చేసుకోవచ్చునా? అలా చేసుకున్నందువల్లనే - అల్లరి

మగపిల్లలు వాళ్ళను వెంటడించడం, వెక్కిరించడం

చేస్తున్నారేమో!....సామాన్యమైన దుస్తులు ధరిస్తూ, సాదా

అలంకారం చేసుకుని, విద్యాలయాలకు వెళ్తే - విద్యార్థినులు

‘అల్లరి’ పాలు కానవసరం లేదేమో! లేదా ఎలా

వెళ్ళినా ‘అల్లరి’ తప్పదా?...లేక - ఎలాంటి ఆధునిక దుస్తులూ,

అలంకారాలతో వెళ్ళినా కూడా ఏమీ జరగదా?....

ఈ విషయాల మీద మద్రాసులోని యస్. ఐ. ఇ. టి. కాలేజీలో వివిధ

తరగతులు చదువుతున్న విద్యార్థినులను ‘వనిత’

నమావేశపరచి, చర్చ జరిపించి-అభిప్రాయాలను సేకరించింది.

ఆ అభిప్రాయాల క్రోడీకరణ-ఈ వ్యాసం.

చర్చలో పాల్గొన్న విద్యార్థినులు :

డి. తార, పి. మల్లేశ్వరి, కె. సుందరభాస్కరమణి, వై. వాణి, పి. గౌరీశ్వరి, యస్. సత్యకనకవల్లి, వై. సుశీల.

“విద్యార్థినులు

రకరకాల అలంకారాలు

చేసుకోడం తప్పా?”

డి. తార

పి. మల్లేశ్వరి

కె. సుందరభాస్కరమణి

జీవితంలో రెండూ ముఖ్యమైనవేనని చెప్పారు సుశీల.

“అలంకారమనేది వాళ్ళ స్వవిషయం. ఎవరిష్టమొచ్చినట్లు వాళ్ళు వుంటారు” అన్నారు మల్లేశ్వరి.

“కాలేజీ రోజుల్లో చదువే జీవితంగా. అందులో అలంకరణ ఒక భాగంగా మాత్రమే వుండాలి.” అన్నారు వాణి.

“అలా కాదు. కాలేజీకి రావటం చదువు కోసమేగాని, అందాన్ని, అలంకారాన్ని ప్రదర్శించడం కోసం కాదు. అలా రాకూడదు కూడా” చదువుకు వున్న ప్రాధాన్యతను నొక్కి చెప్పారు

గౌరీశ్వరి.

“అందం కోసమో, ఆకర్షణ కోసమో అలంకరించుకుంటూ, మగపిల్లలు అల్లరి చేస్తున్నారని (ఈవ్ టీజింగ్) బాధపడటం ఎందుకు?”

“ప్రస్తుతపు అలంకరణ విధానంలో దుస్తులు ప్రధానంగా కనిపిస్తున్నాయి. వాటి వల్లే ఈవ్ టీజింగ్కు అవకాశం ఏర్పడుతున్నదేమో?” మోడరన్ డ్రెస్లను దృష్టిలో పెట్టుకొని అన్నారు భాస్కరమణి.

“ఆదపిల్లలు - కావాలని ‘ఈవ్ టీజింగ్’కు అవకాశం కల్పించరు. అమ్మాయిల్ని ఏర్పించాలనుకున్న మగ పిల్లలకు డ్రెస్సే కారణం కాదు.

యంగయంగల్పించి ప్రీ, పురుషుల మధ్య వున్న ఆకర్షణ సహజమైనది. వాళ్ళు టీజ్ చేస్తారని వీళ్ళు కాలేజీకి అందంగా తయారై రావటం మానరు కదా!” భాస్కరమణి మాటలు ఖండిస్తూ అన్నారు తార.

“మనం చదువుకంటే అలంకారానికే ప్రాముఖ్యత ఇచ్చినప్పుడు వాళ్ళు తప్పుకుండా టీజ్ చేస్తారు. ఎవరి ఆకారానికి తగ్గట్లుగా సహజం అనిపించేలా వాళ్ళు డ్రెస్ చేసుకుంటే బాగుంటుంది కాని, అతిగా అసహ్యంగా కనిపిస్తే వాళ్ళు వెంట బడక మానరు” ఈవ్ టీజింగ్కు చాలా వరకు ఆదపిల్లలే బాధ్యులన్నట్లు గౌరీశ్వరి చెప్పారు.

“మాక్సి వేసుకున్నా, చీర కట్టుకున్నా టీజ్

చెయ్యాలనుకునే వాళ్ళు చేస్తూనే వుంటారు. ఈవ్ టీజింగ్ కు కారణం వేషధారణ కానే కాదు. చీర కట్టుకొని అసభ్యంగా ప్రవర్తించే వాళ్ళు. బెర్స్ వేసుకొని హుందాగా వుండే వాళ్ళు ఎంత మంది లేరు?" టీజ్ చెయ్యటానికి కారణం మగవాడి స్వభావంగాని, అడవిల్ల అలంకారమే కాదన్నారు మల్లీశ్వరి.

"బైట్ గా ప్యాంటూ, షర్టు వేసుకుని మగ పిల్లల ముందు తిరుగుతుంటే, కళ్ళు మూసుకొని మరో ప్రక్కకు పోవటానికి వాళ్ళే ప్రవరాఖ్యులూ? రెచ్చగొట్టేలా డ్రస్ చేసుకుంటూ టీజ్ చేస్తున్నారని బాధపడటం అనవసరం." అందులో మగవాళ్ళు తప్పేమీ లేదన్నట్లుగా సుశీల మాట్లాడారు.

"ఏ నవల చదివినా, ఏ సినిమా చూసినా అందులో స్త్రీ పాత్ర వేషధారణ - అంటే చీర ఏ రంగులో వుందో ఎలా కట్టుకుందో వివరించి చూపుతున్నారు. అదే రంగుచీర ఏ కారేజీ పిల్లల యినా కట్టుకుంటే, ఆ సినిమాల్లో పాట పాడుతూ అమ్మాయిల్ని ఏడ్పించటం అబ్బాయిలకు అలవాటై పోయింది."

'ఈవ్ టీజింగ్ కు కారణం సినిమాలు కూడా' అన్నమాట ధ్వనించింది వాణి మాటల్లో.

"ఏ విధమైన ప్యాషన్నూ లేకుండా సామాన్య వేషధారణలో కారేజీకి వెళ్ళే అడవిల్లలని, బామ్మలని ఎగతాళి చేస్తూ ఏడ్పించటం లేదా?" జవాబు చెప్పమన్నట్లుగా చూశారు సత్య.

"తన మానసికానందం కోసం ప్రతి అడవిల్లా అలంకరించుకుంటుంది. ఈవ్ టీజింగ్ కు దుస్తులే కారణం కాదు. రోడ్డుమీద అడవిల్లం నడక, ప్రవర్తన, తోటి అడవిల్లంతో కలిసి వెకిలిగా నవ్వటం లాంటివి కూడా టీజ్ చెయ్యటానికి దోహదం కలిస్తాయి" అన్నారు తార.

"మగపిల్లలు టీజ్ చేస్తూ, రకరకాలుగా కామెంట్లు చేస్తున్నప్పుడు అడవిల్లలు విననట్లు వుండటం మంచిదా? లేదంటే వాళ్ళకు తగిన సమాధానం చెప్పటం మంచిదా?"

"వాళ్ళు ఎన్నన్నా మనం విననట్లు వెళ్ళిపోతే నోరు నొప్పి పుట్టి వాళ్ళే వూర్కుంటారు" అన్నారు సుశీల.

"మగపిల్లలు వెనకాలబడి టీజ్ చేస్తున్నప్పుడు అమ్మాయిలు జవాబుచెప్పకుండా ఉండటమే

మంచిది. ఒక మాటకు మరో మాట అంటే వాళ్ళని ప్రోత్సహించినట్లు అవుతుంది. మనం వూర్కుంటే వాగివాగి వాళ్ళే ఊరుకుంటారు" భాస్కరమణి మాటలతో సత్య, గోరీశ్వరి, వాణి ఏకీభవించారు.

"అలా వూర్కోవటం మంచిది కాదు. టీజ్ చేస్తున్నప్పుడు ఎదురు తిరిగి వాళ్ళకు బుద్ధి చెప్పటానికి ప్రయత్నించాలి. 'మా ఇష్టమొచ్చి నట్లు మేముంటాము. కలగచేసుకోవటానికి, మా వెంటబడి టీజ్ చెయ్యటానికి మీకేం హక్కు వుంది?' అని అడవిల్లలు అనగల్గిన రోజున ఈవ్ టీజింగ్ సమస్యే వుండదు" అన్నారు ఆవేశంగా తార.

"అయితే ఈవ్ టీజింగ్ ను మగవాళ్ళూ నీరియన్ గా చెయ్యటం లేదు. వీళ్ళూ నీరియన్ గా తీసుకోవటం లేదు. అది పెద్ద పట్టించుకోవాలైన విషయంగా ఎవరూ అనుకోవటం లేదు" అని తన అభిప్రాయంగా చెప్పారు మల్లీశ్వరి.

"కారేజీ పిల్లల క్షూడా యూనిఫామ్ వుండటం మంచిదా? అదే మంచిదయితే ఏ డ్రస్ ని ఇష్టపడతారు?"

"విధిగా స్కూల్స్ వరకూ వున్నా యూనిఫామ్ కారేజీకి రాగానే సడలిపోవటంతో కొంతమంది అలంకరణ అతిగా వుంటున్నది. కాబట్టి కారేజీల్లో కూడా యూనిఫామ్ తప్పనిసరిగా వుండాలి. అది చీర అయితే సభ్యతగా వుంటుందని నా ఉద్దేశ్యం" అన్నారు గోరీశ్వరి.

"బొద్దు క్రిందకు చీర కడుతూ, పీపూ, మెదా కన్పించేలా జాకెట్లు ధరిస్తూ అదే సభ్యత అంటే ఎలా కుదురుతుంది? అందుకని ఎవరికి ఏ డ్రస్ అయితే అందంగా వుంటుందో అది ఒకే కలర్ లో ధరించాలి" అని సుశీల అన్నారు.

దానికి సమాధానంగా -

"టీనేజ్ లో చక్కగా రంగు రంగు దుస్తులు రకరకాలుగా ధరించకుండా ఎప్పుడో ముప్పయి, నలభై ఏళ్ళ వయసులో అలంకరించుకోవటం బాగుంటుందా?" అని అడిగారు భాస్కరమణి.

"యూనిఫామ్ అంటే ఏ రంగు బట్టలు కట్టుకోవాలి అనే దానికంటే ఏ విధంగా కట్టుకుంటే బాగుంటుందో - అని ఆలోచించాలి." అన్నారు సత్య.

"కారేజీలో యూనిఫామ్ అంత బాగుండ దేమోనని అందరూ ఇష్టపడకపోవచ్చు. చక్కగా వుండారన్న దానికంటే అప్పుడేకదా మొదలవుతుంది!

నై. నాణి

నై. సుశీల

యస్. నత్యకవకవల్లి

పి. గోరీశ్వరి

అయినా వర్గభేదం తెలియకుండా వుండాలంటే యూనిఫామ్ వుండాలిందే" అంటున్న తార మాటలను మధ్యలో అందుకొని—

“యూనిఫామ్ అంటే రంగు గురించి చెప్పటమే గాదు. రకం గురించి (మెటీరియల్) కూడా చెప్పాలి. పేదా. గొప్పా భేదం తెలియకుండా వుండాలంటే అందరూ కాటన్ దుస్తులే ధరించాలన్న రూల్ రావాలి. ఒకరు పారిస్ నైలెక్సు—మరొకరు వాయిల్ గుడ్డలు కట్టుకుంటే ఆ భేదం చెప్పక చెప్పినట్లు అవుతుంది. అప్పుడు యూనిఫామ్ లక్ష్యం నెరవేరనట్లేకదా?” యూనిఫామ్ గురించి అసలైన అర్థం చెప్పారు మల్లీశ్వరి.

“కారేజీలో కూడా యూనిఫామ్ వుండాలి. ఇది ఒక్క వూళ్ళో. ఒక కారేజీలో సరిపోదు. ఈ మార్పు దేశ వ్యాప్తంగా వస్తే బాగుంటుంది. మన సాంప్రదాయ ప్రకారం చీరా, జాకెట్టు అయితేనే బాగుంటుంది” అన్న వాణి సూచనకు అందరూ వప్పుకున్నారు.

“అడవిల్లలు ప్రత్యేకంగా ఉమెన్సు కారేజీలోనే చేరాలా? లేదంటే కో-ఎడ్యుకేషన్ మంచిదా?”

“కో-ఎడ్యుకేషన్ వల్ల అడవిల్లలను టీజ్ చేసేటందుకు మగపిల్లలకు మరింత అవకాశం ఏర్పడుతుంది. నికనేమ్స్ పెట్టి వాళ్ళను ఏర్పించటం అబ్బాయిలకు మామూలైపోయింది. ఎంతైనా ఉమెన్సు కారేజీలో వున్నంత స్వేచ్ఛగా కో-ఎడ్యుకేషన్ వున్న కారేజీలో ఉండటం కుదరదు. అంచేత అడవిల్లలు—మగపిల్లలూ కలిసి చదవటం మంచిదికాదు.” అన్నారు గౌరీశ్వరి.

“అదేం కాదు. కో-ఎడ్యుకేషన్ వల్ల చాలా ఉపయోగాలున్నాయి. పరస్పరాభిప్రాయాలు తెలుసుకునే వీలుంటుంది. ఒకరిమీద ఒకరికి గౌరవాని మానాలు పెరుగుతాయి. ఈన్ టీజింగ్ తగ్గటాని క్కూడా ఉపయోగ పడుతుంది” అని తార తన అభిప్రాయంగా చెప్పారు.

“అవును. ఒకరికి వుండే అపోహలు తగ్గిపోవటానిక్కుడా కో-ఎడ్యుకేషన్ సహకరిస్తుంది” అన్న మల్లీశ్వరి మాటలతో ఏకీభవించారు తార. వాణి, సుశీల, బాస్కరమణి, సత్య కనకవల్లి.

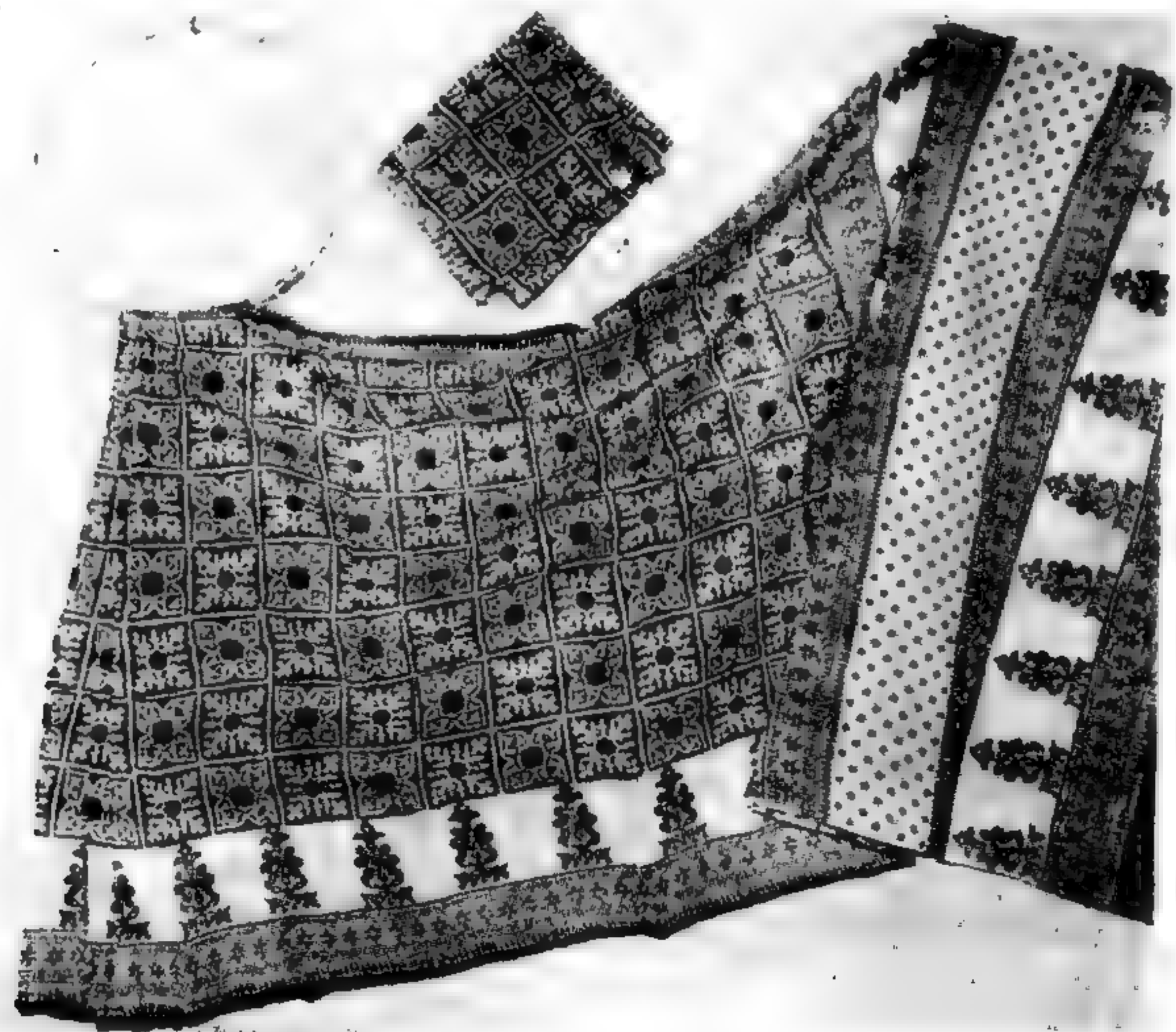
“ఇంతకీ కో-ఎడ్యుకేషన్ను ఎంతో ఇష్టపడున్న మేము—ఉమెన్సు కారేజీ విద్యార్థినులం కావటం ఒక విశేషం కాదా?” అన్నారు అందరూ నవ్వుతూ.

— మైథిలి

రైరకాల ఆకారాల్లో జంటికలు చేసుకోడానికి డిజైన్ బిళ్ళలు గల “జంటికల గొట్టాలు” ఎప్పట్నుంచో వున్నాయి. అవి ఇనుముతోనూ, కర్రతోనూ చేసినవి. ఇనుముతో చేసినవి—తొందరగా నల్లబడి తుప్పుపడతాయి. ఇది ‘ప్లాస్టిక్ యుగం’ కాబట్టి—ప్లాస్టిక్లో జంటికల గొట్టాలు కూడా వచ్చాయి. ఇవి తుప్పు పట్టవు; విరగవు.

ఈత్రం చెయ్యడం తేలిక. నాలుగు రకాల ‘డిజైన్ బిళ్ళ’లతో వచ్చే నిమ్మపండు రంగులో వుండే ఈ ప్లాస్టిక్ జంటికల గొట్టం ఖరీదు—రూ. 9 లు. (పన్నులు అదనం) ఇది ‘ప్లా ఏ ట్’ వారు తయారు చేశారు. షాప్ నెంబరు 2, సిటీ నెంబర్ ప్లాజా, 3, మౌంట్ రోడ్డు, మద్రాసు-600 002 చిరునామాలో దొరుకుతుంది.

“ఈర్వళి” వారు ఎండాకాలానికి అనువైన ‘ప్రింట్ డ్’ నూలు చీరలను—ప్రత్యేకంగా తయారు చేయించారు. అందులో ఇది ఒక డిజైను. ఆరంజ్, ఎరుపు, ఆకుపచ్చ, ఊదా, నలుపు, మస్తర్డ్—రంగుల్లో ఈ ‘ప్రింట్’ గల చీరలను వారు ‘మార్కెట్’ చేస్తున్నారు. ఈ చీరతో దానికి సరిపోయే జాకెట్ గుడ్డ కూడా దొరుకుతుంది. చీర ధర—రూ. 68 లు; జ్లాజ్ పీస్ రూ. 10 లు—

మొత్తం 78 రూపాయలవుతుంది. అయితే—‘వనిత’ పాఠకులకు ప్రత్యేకమైన సదుపాయాన్ని “ఈర్వళి” వారు ఏర్పాటు చేశారు. ఈ పేజీలోని ఈర్వళి చీర బొమ్మను కత్తిరించి తీసుకెళ్తే—వారికి చీర, జ్లాజ్ గుడ్డా కలిపి—రూ. 70లకే ఇస్తారు. అంటే—8 రూపాయలు ‘తగ్గింపు’ అన్నమాట. ‘ఈర్వళి’ చిరునామా: 47 బి, మౌంట్ రోడ్డు, ఆల్వార్ పేట, మద్రాస్-600 018.

సంరక్షక గృహాల

ఒకరింట్లో విద్ధ పుట్టినప్పుడు, ఆ 'విద్ధ' మామూలుగా 'విద్ధ' లాగే వుండుతుంది. ఆమెకు ఏ గుణాలూ మంచి చెడ్డలూ ఏవీ వుండవు. ఎక్కువ 'కాలం' నిద్రలోనే గడుపుతుంది. చుట్టూ ఎవరున్నారు? ఏముంది? అన్నదేమీ తెలీదు; ఆకలేసినప్పుడో; తడిసినప్పుడో - ఏడుస్తుంది. ఆకలి తీరిన తర్వాత, తడి పొడి ఐన తర్వాత - వూరుకుంటుంది; మళ్ళీ నిద్రలోకి జారుకుంటుంది.

మూడోనెలలో ఆ విద్ధకు కాస్త కాస్త తెలుస్తాయి. శబ్దం తెలుస్తుంది; కాంతి తెలుస్తుంది; ఇంకా ఎవరైనా దగ్గరగా వుంటే చిరునవ్వు నవ్వుతుంది.

ఐదారు నెలలు వచ్చిన దగ్గర్నుంచి తల్లిని గుర్తు పడుతుంది. తల్లి తన దగ్గర్నుంచి వెళ్ళిపోతే, ఏడుస్తుంది....

అలా, అలా - వయసు పెరుగుతూ వుంటే ఒకటి ఒకటి తెలుస్తాయి. చదువుకోడానికి వెళ్ళవలసిన వయసు వచ్చేలోపల - ఎందరో మనుషులు తెలుస్తారు; మిగతా సిల్లంతో సావాసాలు ఏర్పడతాయి.

తలిదండ్రుల సాంఘిక స్థాయిని బట్టి, వాళ్ళు నివసిస్తున్న పరిసరాలనుబట్టి, సావాసాల్నిబట్టి - అలా అలా విద్ధ ప్రవర్తనలో మార్పులు వస్తూ వుంటాయి.

ఇప్పుడే పెంపకంలో జాగ్రత్తలు అవసరమవుతాయి. తలిదండ్రులు, తోడిసిల్లలు, పరిసరాలు, వీటి మీదనే ఆ విద్ధ భావి జీవితం ఆధారపడి ఉంటుంది. ముఖ్యంగా తల్లి పెంపకం ఎంతైనా రోహదం చేస్తుంది. తల్లి ప్రవర్తన, తల్లి శిక్షణ-విద్ధ మీద బాగా ప్రభావం చూపిస్తాయి.

ఆ విద్ధ బుద్ధిమంతుడు కావడానికైనా, బుద్ధి హీనుడు కావడానికైనా కారణాలు - ముఖ్యంగా తల్లి దండ్రులే అవుతారు. విద్ధ ప్రవర్తన, ఆట పాటలూ అన్నీ వారే గమనించాలి. విద్ధ తప్పు దోవలో పడుతున్నట్టు అనిపిస్తే, దారి మళ్ళించాలి. 'పరిస్థితులు అవే సర్దుకుంటాయి' అనో, 'వాడి ఐర్మ ఎలా ఉంటే అలా జరుగుతుంది' అనో - ఎప్పుడూ అనుకోకూడదు.

ఈ విషయాన్ని వివరించాలంటే - మనం లలిత సంగతి చూడాలి. (ఆమె-ప్రస్తుతం ఒక సంరక్షక గృహంలో ఉంటున్నది.) ఒక సామాన్య కుటుంబంలో పుట్టింది లలిత. తల్లికి ఆమె పదవ సంతానం; ఆమె తర్వాత ఇంకో ఇద్దరు కూడా పుట్టారు. ఆయితే, ఆ సిల్లల్లో ఎక్కువ మంది బతకలేదు - నలుగురు మాత్రమే పెరిగి పెద్దవాళ్ళు కాగలిగారు.

ఒక మహా పట్నంలోని 'ఇరుకు స్థలం'లో వాళ్ళు నివాసం. వాళ్ళ యిల్లంతా కలిపి - ఒక గది. పన్నెండుగురు సిల్లల్ని లలిత తల్లి ఆ గదిలోనే కన్నది.

లలిత తండ్రికి చిన్న మితాయి కొట్టు వుంది. దానిమీద వచ్చే ఆదాయం అంతంత మాత్రంగానే వుంటుంది. అంచేత తల్లి కూడా, వడలు, జంటి కలు లాంటివిచేసి, బయట ఆమ్ముతూ సంసారానికి కాస్త సాయపడుతూ వుండేది. ఏమైనాసరే, వాళ్ళ కుటుంబానికి ఆ ఆదాయం దారదు. అందుకని లలిత కూడా 'ఉద్యోగానికి' వెళ్ళవలసి వచ్చింది. ఒకరి యింట్లో పనిమనిషిగా కుదిరింది. ఆమె పనిచేస్తున్న యింటి కిందిభాగంలో పళ్ళవ్యాపారం చేసే ఒక ఆసామీ వుంటున్నాడు. లలితకు నెమ్మదిగా అతనితో పరిచయం ఏర్పడింది. తల్లిదండ్రులికూ తెలియకుండా, వీలైనప్పుడల్లా లలిత అతన్ని కలుసుకుంటూ వుండేది.

అలాగే, ఒకసారి అతని కోసం అని అక్కడికి వస్తే - అతను ఆ ఇల్లు ఖాళీచేసి వెళ్ళిపోయాడని తెలిసింది. ఆమె నివ్వెరపోయింది. అతను తనకు ఎన్నో ఆశలు కల్పించాడు. తనూ ఆశలు పెట్టుకున్నది. అన్నీ - అలా గారికి కొట్టుకుపోయినై. ఆమె ఏ విషయమూ తలిదండ్రులకు చెప్పలేదు. ఎలాగైనా తన 'ప్రియుని' కలుసుకోవాలనుకున్నది. ఎవరికీ చెప్పకుండా, ఇల్లు విడిచిపెట్టేసింది. అతని జాడ తెలుసుకోవాలని. అతను ఎక్కడా కనిపించలేదు; ఆమె హతాశురాలైంది. తిరిగి ఇంటికి వెళ్ళదలుచుకోలేదు. ఆమె పరిస్థితిని చూసి కొందరు ఆమెకు పనిమనిషి ఉద్యోగం ఇప్పిస్తామని తీసుకెళ్ళి - మానభంగం చేసి విడిచిపెట్టారు.....

ఆమె ఏడ్చి, మొత్తుకున్నా వాళ్ళు వినిపించుకోకుండా, ఆమెను అక్కడే వదిలిపెట్టి వెళ్ళిపోయాడు. ఆ రాత్రివేళ, ఎక్కడికిపోవారో, ఏం చెయ్యారో తోచక సతమతమవుతున్న స్థితిలో - పోలీసులు ఆమెను అరెస్ట్ చేసి, సంరక్షక గృహానికి పంపించారు; ఆమె తలిదండ్రులకు కబురుచేశారు. ఆలోగా సంరక్షక గృహంలో జరిగిన వైద్య పరీక్షలో ఆమె గర్భవతి అని తేలింది. తలిదండ్రులు ఆ విషయం విని - ఆమె విద్ధను కన్నంతవరకూ ఆ గృహంలోనే వుంచమని కోరారు..

ఇదంతా విన్నప్పుడు ఈ పరిస్థితికి కారకులు ఎవరు? అనిపిస్తుంది. లలితా? ఆమె తలిదండ్రులూ? సమాజమూ? -

అలా మనం ప్రశ్నలు వేసుకుంటే ఆ పరిస్థితికి కొంతవరకూ బాధ్యురాలు తల్లి. తర్వాత లలిత.

[46 వ పేజీ చూడండి]

ఇంట్లో ఉన్న చిన్న పిల్లలకు బొమ్మలు కొనివ్వాలనే ఆశ ఉన్నా. రకరకాల కారణాలవల్ల తమ ఆశను ఆచరణలో పెట్టలేని తల్లిలు-పిల్లలకు ఆసక్తి కలిగించే బొమ్మలను తామే రూపొందించవచ్చును. సింహాలు, పులులు మొదలైన జంతువులనూ, అందమైన పువ్వులనూ వాటిని—గుడ్డల సాయంతో తయారుచేసి పిల్లలకు ఆనందం కలిగించవచ్చును. పిల్లల దృష్టిని ఆకర్షించే అందమైన 'పోస్ట్మేన్' బొమ్మ ఒకదాన్ని రూపొందించే విధానాన్ని ఇక్కడ వివరిస్తున్నాము. ఈ బొమ్మను

పోస్ట్మేన్ బొమ్మ నమూనా

ఉపయోగించవలసిన పెట్టు ముక్కలు—వాటి రంగులు
1. ముదురు నీలం, 2. లేతనీలం, 3. నలుపు, 4. పసుపు, 5. బంగారువన్నె, 6. గోధుమవన్నె,

7. స్ట్రాబెరీ, 8. తెలుపు, 9. ఎరుపు, 10. గులాబీ, 11. ఫ్లేష్. 12. బంగారు వన్నె తీగె బొమ్మచుట్టూ ఉన్న పూల ముక్కలు : వచ్చు.

తిరిక వేళల్లా

రూపొందించడానికి రంగు రంగుల పెట్టు ముక్కలు కావాలి. పెట్టు దర ఎక్కువ అనిపిస్తే, దాగా ముతకగా ఉండే చొక రకం గుడ్డలతో కూడా ఈ బొమ్మ తయారు చెయ్యవచ్చు. 'రంగు రంగుల ఈ బొమ్మను ఇంట్లో—అందరి దృష్టిని ఆకర్షించే చోట పెడితే ఇంటికి తమాషా అయిన ఆకర్షణ కూడా కలుగుతుంది' అన్నారు ఈ బొమ్మను రూపొందించిన బొంబాయి ఇల్లాళ్ళు.

ఈ 'పోస్ట్మేన్' బొమ్మ రూపొందించడానికి క్రిమీరంగు జనుముగుడ్డ (30 అంగుళాల పొడవు, 20 అంగుళాల వెడల్పు కలది), చిన్న బూటు నాదా ముక్క ఒకటి, ఒక చిన్న కాగితం కవర్, 8 బటన్లు, బంగారు రంగు తీగె, కాస్త దూది, పెనికార్ జిగురు గొట్టం ఒకటి కావాలి. ఇవి కాక రకరకాల రంగులలో ఉండే పెట్టు ముక్కలు కావాలి. కావలసిన పెట్టు ముక్కలు : ముదురు నీలం రంగు (12 అంగుళాల పొడవు, అంతే వెడల్పు కలది), లేతనీలం (10 అంగుళాల పొడవు, 6 అంగుళాల వెడల్పు), పచ్చ (6 అంగుళాల పొడవు, 3 అంగుళాల వెడల్పు), నలుపు (10 అంగుళాల పొడవు, 6 అంగుళాల వెడల్పు), పసుపు (6 అంగుళాల పొడవు, 4 అంగుళాల వెడల్పు), బంగారు రంగు (8 అంగుళాల పొడవు, 3 అంగుళాల వెడల్పు), గోధుమవన్నె (8 అంగుళాల పొడవు, 6 అంగుళాల వెడల్పు), స్ట్రాబెరీ (10 అంగుళాల పొడవు, 6 అంగుళాల వెడల్పు), తెలుపు (6 అంగుళాల పొడవు, 3 అంగుళాల వెడల్పు), ఎరుపు

(10 అం. పొడవు, 10 అం. వెడల్పు). గులాబీ (3 అం. పొడవు, 3 అం. వెడల్పు), ప్లేషరంగు (10 అం. పొడవు, 10 అం. వెడల్పు). ఇక్కడ ఇచ్చిన పెట్టు ముక్కల కొలతలు ఉజ్జాయింపు కొలతలే.

ఇవన్నీ నిర్దం చేసుకున్న తర్వాత మొదట జనుము గుడ్డను నాలుగు కర్రల మధ్య (పొడవు వెంబడి 20 అంగుళాల పొడవుగల కర్రలూ, వెడల్పు వెంబడి 18 అంగుళాల పొడవుగల కర్రలూ వాడాలి) దిగించి, లాగి అమర్చాలి.

ఇక్కడ విడిగా ఇచ్చిన పోస్ట్మేన్ బొమ్మ నమూనాలోని ఆకారాలను దాదాపు ఏదేనిమిది రెట్లు పెద్దది చేసి-వాటిని అక్కడ సూచించిన రంగుల పెట్టు ముక్కల నుంచి కత్తిరించి తీసుకోవాలి. ఆ తర్వాత ఆ ముక్కలను జనుము గుడ్డ మీద - వర్ణచిత్రంలో చూపినట్లు పెవికార్ జిగురు ఉపయోగించి అతకాలి. ఇలా అతుకు తున్నప్పుడు ముక్కలు సరిగా అతుకుతున్నాయా లేదా అని చూచుకుని మరీ అతికించాలి:

ఈ అతకడాన్ని మొదట ముఖాన్ని రూపొందించడానికి ఉపయోగపడే ప్లేషరంగు ముక్కను జనుము గుడ్డ మీద అతకడంతో- ప్రారంభించాలి. జాకెట్టుమీద ఆరు బటన్లు అమర్చాలి. ఆ తర్వాత మణికట్టుమీద ఒక బటను, జాకెట్టు కింద ఉన్న నల్లని ముక్క మీద ఒక బటను అతకాలి. 'పోస్ట్' అని అంగ్లాక్షరాలు అతికి ఉన్న ఎరుపు రంగు ముక్కను అతుకు తున్నప్పుడు, దానిమీద బాగాన్ని అతకకుండా వదలిపెట్టాలి. పాంటు రెండు కాలి ముక్కలకూ అతికిన ముదురు నీలం రంగు ముక్కల మీద బంగారువన్నె తీగె అతకాలి. ఈ తీగెను భుజాల మీద, దోపీమీద కూడా అతకాలి.

పోస్ట్మేన్ ఎడమ కాలి దగ్గర ఉన్న కుక్కపిల్ల నోటికింద కాగితం తవడును అతకాలి. పోస్ట్మేన్ కుడి కాలికి ఉన్న బూటుకు చిన్న బూటునాదా ముక్క అతకాలి. దూదిని చెవికి అటూ ఇటూ ఉంచి అతకాలి.

మొత్తం బొమ్మ అతకడం పూర్తయ్యాక వచ్చరంగు ముక్కలను పూల రేకుల ఆకారంలో కత్తిరించి వాటిని వర్ణ చిత్రంలో చూపిన తీరులో అతకాలి. పూర్తి బొమ్మ అతకడం పూర్తయ్యాక దాన్ని ఇంట్లో ఎక్కడన్నా తగిలించి ఉంచితే బావుంటుంది. □

రెండవ ప్రపంచ యుద్ధం జోరుగా సాగుతున్న రోజుల్లో 1940 లో కలకత్తా మీద రెండు బాంబులు పడ్డాయి. దాంట్ అక్కడి ప్రజలలో చాలామంది ప్రాణాలను అరచేతుల్లో పెట్టుకుని పారిపోయారు. అయితే అలా పారిపోకుండా మిగిలిన ప్రజలకు సాయంచేసి, వారికి రైర్యం చెప్పే బాధ్యతను కొందరు వనితలు కూడా స్వీకరించారు. అప్పట్లో అలా అక్కడి స్థానిక వనితలతోబాటు ఏ. ఆర్. పి. లో చేరి ఇంటింటికీ వెళ్ళి ప్రజలకు సాయంచేసిన ఒక్కగానొక్క దక్షిణ చారిత్రీయ వనిత-శ్రీమతి పార్వంది రుక్మిణీదేవి.

1923 లో తనకు పదకొండేళ్ళయినా నిండక ముందే ఆమె కాకినాడ కాంగ్రెసులో బాలసేవికగా సేవచేసి, పాటలుపాడి విరాళాలు సేకరించారు.

1943 లో కలకత్తా నగరం ఘోరమైన క్షామానికి గురిఅయినప్పుడు-శ్రీమతి రుక్మిణీదేవి ఎం. ఎన్. రాయ్ పార్టీ సభ్యురాలిగా-క్షామపీడితులైన ప్రజలకు ఎంకో సేవచేశారు.

శ్రీమతి రుక్మిణీదేవి కాకినాడలో పుట్టారు. ఆమె బాల్యం బందరులో గడిచింది. తన అరవయేట సుదీ ఆమె గాత్రీయ సంగీతం వేర్చుకోవడం ప్రారంభించారు. మూడేళ్ళబాటు సంగీతం వేర్చు కున్నాక కచేరీలు చెయ్యడం ప్రారంభించారు; బంగారు వతకాలూ, ప్రముఖుల ప్రశంసలూ అందు కున్నారు.

ఆ తర్వాత ఆమె శ్రీలంకలో కొంతకాలం వదువుకుని అక్కడి నుంచి గుంటూరు వచ్చారు. ఆమె కొమ్మిదవ తరగతి చదువుతున్నప్పుడు 1928 లో శ్రీ పార్వంది రామమోహనరావును వివాహం చేసుకున్నారు. భర్త ఉద్యోగగర్హిత్యా ఆమె కలకత్తా చేరుకున్నారు.

కలకత్తాలో శ్రీమతి రుక్మిణీదేవి - రకరకాల కార్యక్రమాలలో పాల్గొన్నారు. బెంగాలీ భాష వేర్చుకున్నారు. 1945లో కలకత్తా ఆంధ్ర సంఘానికి అనుబంధంగా స్థాపించబడిన శ్రీలగాలలో సభ్యురాలయ్యారు. అప్పట్లో శ్రీలమ నాటకాలలో వేషధారణ చెయ్యమని ప్రోత్సహించారు ఆమె. అక్కడి తెలుగు బాలబాలికలకు తెలుగు వేర్పించే ఉద్దేశంతో ఆమె ప్రారంభించిన వేసవి పాఠశాల-క్రమంగా ఆంధ్ర సంఘం పాఠశాలగా అభివృద్ధి చెందింది.

కలకత్తా ఆంధ్ర సంఘంలో పిల్లలకు నాట్యం, సంగీతం వేర్చే ఉద్దేశంతో తరగతులు ప్రారంభించ

డానికి ఆమె ప్రయత్నించినప్పుడు - చాలా మంది పెద్దలు తమ పిల్లలను వంశదానికి ఉత్సాహం చూప లేదట. అప్పుడు ఆమె మరి నలుగురు ఇల్లాళ్ళను చేరదీసి తామే ఆ తరగతులలో చేరి మణిపురి నాట్యం వేర్చుకుని కొన్ని ప్రదర్శనలు కూడా ఇచ్చి తక్కినవారికి ఆదర్శం అయ్యారు. "నాటకాలలో నటించడానికి స్త్రీలు ముందంజ వెయ్యకపోవడంతో వేవే నాటకాలలో కూడా నటించడానికి ప్రారంభించామ" అన్నారు ఆమె.

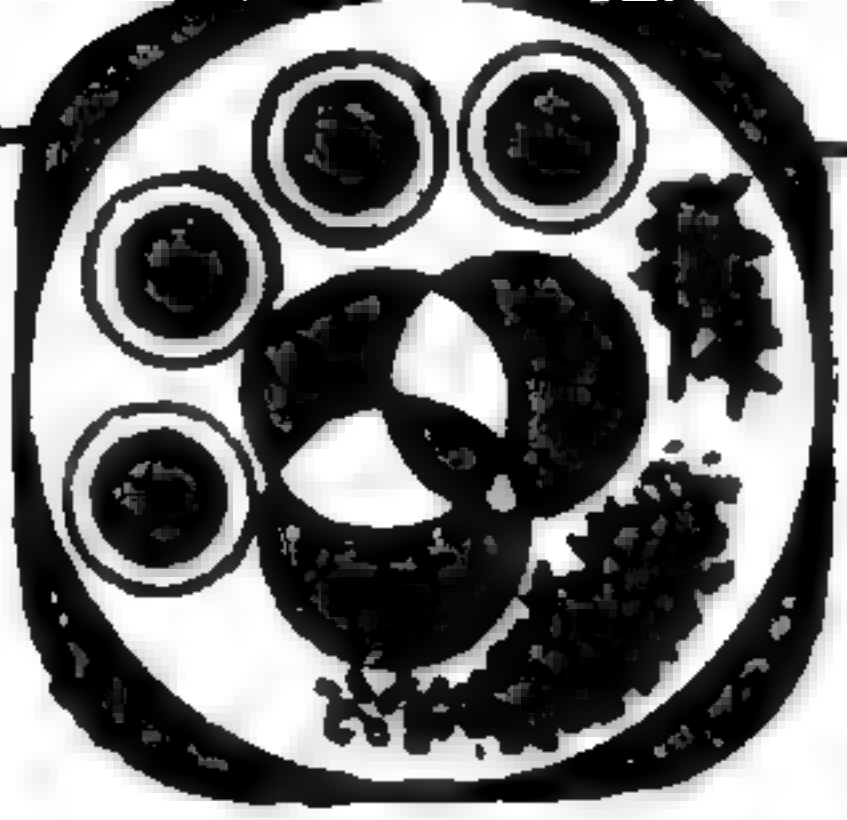
కలకత్తాలో ఆమె నడుపుతూ వచ్చిన నాట్య పాఠశాలలో నాట్యం వేర్చుకుంటున్న పిల్లలు నాట్య పోటీలలో ప్రథమ స్థానం పొందడంతో ఆమె వార్షికోత్సవం జరిగిన ప్రపంచ యువజనోత్సవానికి వెళ్ళి అక్కడ నాట్య ప్రదర్శనలు ఇచ్చారు. ఆ సందర్భంగా ఆమె పోలండ్, రష్యా, చైనా దేశాలలో పర్యటన జరిపారు.

ఇన్ని వని పాటలున్నా ఆమె తమ వయసుతో నిమిత్తం లేకుండా విద్యాభ్యాసం చెయ్యడానికి కృషి చేశారు. అలా 1950లో కలకత్తా యూనివర్సిటీ నుంచి బి. ఎ. డిగ్రీ తీసుకున్నారు. ఆ తర్వాత ఎం. ఎ. చదువుకూ మానేశారు. "వేమ ఎం. ఎ. చదువుతున్నప్పుడు మా రెండవ అబ్బాయి బి.ఎస్.సి చదివేవాడు" అన్నారు ఆమె.

ఇటీవల ఏకపాత్రాభినయంలో కూడా కృషిచేసి ఆరు ప్రదర్శనలలో పాల్గొన్న శ్రీమతి రుక్మిణీదేవి 'ఒక్క క్షణం కూడా వూరా చెయ్యకూడదన్నది నా ధ్యేయం' అంటారు.

—కొప్పరపు నరోజుని

మంటలు

కర్ణాటక ప్రాంతంలో 'హైగ్రీవ్' అనే తీపి వంటకం-ఇష్టంగా చేసుకొని తింటారు.

హైగ్రీవ్ :

ఇది చేయడానికి 1 పావు శనగపప్పు, 1 పావు బెల్లము, కొద్దిగా గనగసాలు, ఎండు కొబ్బరి, జీడిపప్పు, ద్రాక్ష (ఎండు), బాదము పప్పు, ఏలకులు, పచ్చ కర్పూరం కావాలి. మొదట శనగపప్పు ఉదకబెట్టాలి. అది సమంగా ఉడికి పొడిగా ఉండేట్లుగా చూడాలి. బెల్లాన్ని పొడిపొడిగా చేసి ఉడికిన శనగపప్పులో వేయాలి. కొద్దిగా పాకం వచ్చేలాగు చేయాలి. గరిటతో కలిపి దించి వేయాలి. ఇప్పుడు గనగసాలు, తురిమిన ఎండు కొబ్బరి, జీడిపప్పు, ఎండు ద్రాక్ష, బాదం పప్పులు నేతితో వేయించి శనగ పప్పులో వేయాలి. ఏలకులు, పచ్చ కర్పూరం పొడి చేసి వేయాలి. అంతే :

—రాధామోహన్, బెంగళూరు

కన్నడ దేశంలో చేసే చేగోడిలను 'కోడుబళె' అంటారు. అవి చేసే విధానం ఏమిటో వ్రాస్తున్నాను.

కోడుబళె :

కావలసినవి : బియ్యం 2 పావులు, పుట్నాల పప్పు 1 పావు, మైదాపిండి 1 పావు, కొంబాయి రవ్వ 1 పావు, కొద్దిగా కారం, రుచికి తగినంత వుప్పు, ఇంగువ, నూనె. ముందుగా బియ్యం, పుట్నాల పప్పు కలిపి మిషన్ పట్టించి (మెత్తగా పిండి) వుంచుకోవాలి. రవ్వ, మైదా వేర్వేరుగా కమ్మని వాసన వచ్చే వరకు వేయించాలి. మైదా, రవ్వ మిషను పట్టించిన పిండి ఈ మూడూ కలిపి కారం, వుప్పు, ఇంగువ వేసి, కొద్దిగా కాచిన నూనె వేసి పూరీ పిండిలాగా గట్టిగా, నీళ్ళుపోసి తడిసి పెట్టుకోవాలి. స్టామీద మూకుల్లో నూనె పోసి, నూనె బాగా కాగిన తరువాత చేగోడిల్లా చుట్టి వేయించుకోవాలి. ఇవి ఎక్కువ నూనె పీల్చువు. కారంగా కరకరలాడుతూ చాలా రుచిగా వుంటాయి. పదిరోజులు వున్నా చెడిపోవు.

—ఎ. సావిత్రి జి. రావు, బెంగళూరు

మధ్యాన్నం 'టిఫిన్స్'గా తినడానికి—ఓ రెండు వంటకాలు చెబుతాను. అవి—పప్పు కిచిడి, దాలియా అన్నవి. ఇవి ఎలా చేయాలంటే—

పప్పు కిచిడి :

కావలసిన కొంతలు : 1 గ్లాసు పెసరపప్పు, 1 గ్లాసు శనగపప్పు, 1 గ్లాసు కందిపప్పు, 6 గ్లాసుల రవ్వ (గోధుమలు విసిరించిన రవ్వ), 12 గ్లాసులు నీళ్ళు, అల్లం, పచ్చిమిరప, ఉప్పు (ఇవి ఎవరికెంత కావాలో అంత వేసుకో వచ్చును). కాయగూరలు—అంటే బటానీ, బీన్సు, బంగాళ దుంపలు అలాంటివి వేసుకొనవచ్చును. కొత్తిమీర, కరివేపాకు, ఒక నిమ్మకాయ; అవాయి 1 స్పూను పోపుకి. తయారుచేసే విధానం : ముందుగా అన్ని పప్పులు, రవ్వ, పచ్చిమిర్చి, కాయగూరలు, అల్లం అన్నీ కలిపి ఒక స్టీలు పాత్రలోకి తీసుకోవాలి. ఉప్పు, కొంచెం పసుపు వేసి తర్వాత 12 గ్లాసుల నీళ్ళు పోసి ఒకసారి అన్నీ కలియపెట్టి (అంటే నీళ్ళు పోకాక మొత్తం అన్నీ కలిపి గిన్నెలో సగానికి ఉండాలన్న మాట) అప్పుడు ఈ గిన్నెను తీసి కుక్కరులో పెట్టి స్టామీద ఉంచాలి. మామూలుగా కుక్కరు శబ్దం రాగానే మంట తగ్గించి ఒక 10 నిమిషాలు ఉంచి క్రిందకి దించాలి. అవిరి అంతా తగ్గిన తరువాత కుక్కరులోని పాత్రను తీసి అందులో అవాయి పోపు పెట్టాలి. నిమ్మకాయ రసం పిండి వేడిగా టిఫిన్ క్రింద తింటే చాలా రుచిగా ఉంటుంది. ఇది చాలా బలమైన ఆహారం కూడా. ఒకే రకమైన టిఫిన్సు తిని విసిగెత్తిన వారికి ఇది ఒక వెరైటీగా ఉంటుంది. చాలా తేలికగానూ అవుతుంది. ఉడికిన తరువాత ఎక్కువ అవుతుంది. కనుక కొంతలు బాగా తగ్గించుకొని కూడా వేసుకోవచ్చు.

దాలియా :

ఇది కూడా ఒక రకమైన టిఫినే. పిల్లలు బాగా యిష్టపడతారు. ఈ టిఫిన్ తియ్యగా ఉంటుంది. ఏడాది వయస్సు పిల్లలకి కూడా యిది పెడితే ఏమీ జబ్బు చెయ్యదు. ఇది తమిళుల వంటకం. కావలసినవి :— 1 కప్పు పెసరపప్పు ; 1 కప్పు గోధుమరవ్వ ; 1 కప్పు కారెట్ తురుము ; ½ కప్పు బెల్లం. నీళ్ళు సుమారుగా పొయ్యవచ్చును. తయారు చేయు విధానం :—పప్పు, రవ్వ, కారెట్ తురుము, మూడూ కలిపి సుమారుగా నీళ్ళు

పోసి కుక్కరులో బాగా ఉడికించాలి. కుక్కరు క్రిందకి దించి అవిరి చల్లారిన తరువాత ఆ గిన్నె బయటకు తీసి బెల్లం సన్నగా తరిగి అందులో కలపాలి. వేడికి బెల్లం కరిగిపోతుంది. పిల్లలకి కప్పులో వేసి స్పూన్ వేసి యిస్తే యిష్టంగా తింటారు.

—జె. కమల, మద్రాసు

తెలంగాణా ప్రాంతంలో నంక్రాంతికి ప్రత్యేకించి చేసుకునే పిండి వంట 'చకినాలు' అనేది. ఇది నెలా రెండు నెలల తరబడి వుంటుంది. శ్రమ అనుకోకుండా చేసుకోవాలి. అంతే!

చకినాలు :

కావలసిన సామగ్రి : బియ్యం 1 కిలో, నువ్వులు ½ కిలో, వాము లేబుల్ స్పూన్, వేరు శనగ నూనె ½ కిలో, వుప్పు సరిపడేంత— కావలసిన సామగ్రి. ఇవన్నీ సిద్ధం చేసుకున్నాక, బియ్యంలో రాయి, రప్ప లేకుండా బాగుచేసి, బాగా కడగాలి. కడిగిన తరువాత నీళ్ళుపోసి ఉదయమే నానబెట్టాలి. నువ్వులు బాగుచేసి, నీళ్ళలో పోసి బాగా కడిగి జల్లెడ బుట్టలో వడగట్టి అరబెట్టాలి. నానిన బియ్యాన్ని అరబెట్టి, అరిన తదుపరి రోటిలో వేసి మెత్తగా దంచాలి. మరపట్టిన పిండి పనికి రాదు. దంచిన పిండి తీసి, అరబెట్టాలి. సాయంత్రం బాగా అరిన బియ్యపు పిండి, కడిగిన నువ్వులు, బాగుచేసిన వాము తగినంత ఉప్పువేసి బేసిన్లో వుంచి, ఈ మిశ్రమంలో నీళ్ళుపోసి బాగా కలపాలి. జంతుకల పిండి మాదిరి కలిపి, (అంటే కొద్దిగా వదులుగా వుండాలి.) ఒక తెల్లటి బట్ట పరిచి చేతితో చక్రం లాగా త్రిప్పి రెండు వరుసలు వచ్చేటట్లు పిండి త్రిప్పి చక్రాలు చేయాలి. ఈ విధంగా చక్రాలు చేసి అరనివ్వాలి. తరువాత పొయ్యిపై కళాయి పాత్ర (బాణలి)పెట్టి, వేడెక్కిన తర్వాత వేరుశనగ నూనె అందులో పోసి బాగా కాగనివ్వాలి. తరువాత గుడ్డపై వున్న చక్రాలు నెమ్మదిగా తీసి నూనెలో వేసి దోరగా వేగ నివ్వాలి. వీటినే "చకినాలు" అంటారు. వీటిని దబ్బాలో మూత పెట్టి వుంచితే నెలరోజులు వరకూ నిల్వవుంటాయి. కరకరలాడుతూ ఎంతో రుచిగా వుంటాయి. పిల్లలు పెద్దలు ఎక్కువ యిష్టంగా తింటారు.

—తాకుర్ రూన్సిలక్కిబాయి, ఇల్లెందు

“పార్వతీ....నీ కూతురు బంగరపు బొమ్మేనే. దీని పేరేమిటన్నావ్? రజనీప్రియ కదూ? పిల్లకు తగ్గట్లే ఉంది పేరు.” తెల్లగా, బొద్దుగా ముద్దుగా ఉన్న మూడేళ్ళ రజనీని ముద్దెట్టుకుంటూ అంది విద్య.

‘మీ పెద్ద దాని పేరేమిటి?’

“మాల. దానికి రెండో యేడప్పుడే రజనీ కడుపులో పడింది. మా యిద్దరి పోలికా రాకుండా నల్లగా వికారంగా పుట్టింది. దానికి తెలివి కూడా కూన్యం. అడుగో. ఆ మహాతల్లే....” అటుగా వచ్చిన మాలతిని చూపింది పార్వతి.

“అ....మహా మురిసిపోతున్నారే దాని అందం చూసుకుని. అందం ఎల్లకాలం ఉండ బోయేదా యేం? మీరనేది అర్థం కాకున్నా ఆస్తమానం చెల్లని ముద్దు చేస్తూ ఉత్తి పుణ్యానికే దాన్నలా కనురుకుంటే ముఖం ఎలా చిన్న బోయిందో చూడండి....” నిష్ఠూరంగా అంటూ మాలతిని చంకనెట్టుకుని వెళ్తున్న కాంతమ్మ గారిని చూసి పెద్దగా నవ్వుకున్నారద్దరూ.

*

“నానమ్మా....రాజుకివాళ యేమయిందే. అరటిపండులు, బిడతెత్తులు తెచ్చాయి?” కాంతమ్మ గారి వళ్ళో కూర్చుని ముద్దుగా అడిగింది మాలతి.

“దానికివాళ పుట్టిన రోజు చేశారమ్మా. బిడతెత్తులు నువ్వు తిన్నావా మరి?” ప్రేమగా అడిగింది.

“ఉహూ. తినలే. యిందాక అమ్మనడిగితే ‘ఎప్పుడూ తిండి గొడవే మొద్దూ’ అని తిత్తింది. రాజుకు అందరూ గొన్ను, బొమ్మలూ యిచ్చారు కానీ నా కియ్యలేదేం నానమ్మా. నేనూ కొత్త చొక్కా యేచుకున్నాగా....” తన ప్రాకని చూపుతూ అంది.

“నీకూ పుట్టినరోజు పండగ చేస్తే నీకూ యిస్తారు. కాని వికారంగా పుట్టిన నిన్ను. తన కూతురని చెప్పుకుందుకే మీ అమ్మకు చిన్న తనం. ఇంక పుట్టిన రోజులు కూడానా?” పని పిల్లతో అంటున్నాననే ధ్యాస లేకుండా అంటున్న ఆమె మాటలకు దిక్కమొహమేసింది మాలతి. ఏదో పనిమీద వచ్చిన పార్వతి-ఆత్తగారి మాటలు విని గబగదా వచ్చింది. “ఏంటత్తయ్యా అలా గంటారు? అది అందంగా లేనంత మాత్రాన

నా కూతురు కాకుండా పోతుందా? చిన్నపిల్లని అందరూ ముచ్చట పడ్తుండటంతో రజనీని పిక్చర్స్కు, పేరంటాలకు తీసుకెళ్ళినంత మాత్రాన మాలతంటే ప్రేమ లేనట్లేనా?” కోపంగా అంది.

“నిజం చెప్పవే పార్వతీ. మాలతీ. రాజుల మీద ఒకేలాటి ప్రేమందా నీకు? రాజు పుట్టిందగ్గర్నించి ఏదో వంకతో పేరంటం చేస్తున్నావు కానీ మాలతి కొక్కనాడైనా చేశావా? రజనీకున్న

విద్యార్థినుల కథా రచనల పోటీలో ద్వితీయ బహుమతి పొందిన కథ

రంగు రంగుల గొన్ను మాలతికి రెండైనా ఉన్నాయా? రెండు జతల బూట్లుండగానే దానికి రోజు మళ్ళీ బూట్లు కొన్నావు. ఎన్నిరోజులు ఏడ్చినా మాలతి విషయం పట్టించుకోవు...” జాలిగా మనవరారి వీపు నిమరుతూ అంది.

“బాగుందండీ మీరనేది. దానికి రోజు కొన్న బట్టలు మరు రోజుకు విగుతయి కూర్చుంటుంటే ఎన్నని కొనగలము? ఎక్కడి చెప్పులు అక్కడ వదిలి వచ్చేదానికి చెప్పులే దండగ. రజనీ కాన్వెంట్ కేళ్ళే పిల్లని, బూట్లు తీసుకున్నాను. అదీ తప్పేనా?....” కోపంగా అంది.

“పోనీ మాలతిని గూడా ఆ కాన్వెంట్లోనే చేర్చొచ్చుగా....”

“యిద్దర్ని కాన్వెంట్లో చేర్చటానికి మనమే మైనా లక్షాధికారులమా? రోజుకో రకంగా అందంగా తయారయే నా ఫ్రెండ్స్ పిల్లలతో దీన్ని కలిపినా వాళ్ళ మధ్య దిష్టి బొమ్మలా ఉంటుందిది. మీకేమర్తమవుతాయవి?” విసురుగా వెళ్తున్న కోడల్ని చూసి నిట్టూర్చింది కాంతమ్మ.

*

‘మాలతీ....’ వీక్షి చదువుతున్న మాలతి తలెత్తింది.

‘భవానీ....నువ్వా? ఎప్పుడొచ్చావ్....’ సంతోషంగా ఎదురెళ్ళింది.

‘అమ్మయ్య....నువ్వేకదా. బాగా వళ్ళొచ్చిందేమో, గుర్తుపట్ట లేకపోయాను. వయసునిబట్టి కాక మనుష్యుల్ని బట్టి డ్రెస్ నెలక్ట్ చేసుకోవాలే తల్లీ. నువ్వు లంగాలు మానేసి హాయిగా శారీస్ కట్టటం మొదలెట్టు. కొంచెం స్లిమ్గా కనిస్తావు. స్పోటకం రావటంతో నీ ముఖం నిజంగా చంద్ర బింబంలా గుండే యిప్పుడు.” నవ్వుతూ అంటున్న భవానీ మాటలకు తల దించుకుంది మాలతి. భవానీకి తను చాలా అందగత్తెనని నమ్మకం. ఎదుటి మనిషెంత బాధపడ్తుందో ననే ఆలోచన లేకుండా అనేస్తుంది ఎప్పుడూ.

‘అక్కా....అమ్మ పిలుస్తోంది....’ నీలం పట్టు లంగా, పైని తెల్లటి వోజీతో పొడవుగా ముందుకు పడున్న రెండు జడలను వెనక్కు తోసుకుంటూ ఉత్సాహంగా గదిలోకొచ్చిన పదహారేళ్ళ అమ్మాయిని ఆశ్చర్యంగా చూసింది భవానీ.

‘మాలా....అది రజనీకదూ. ఎంత పెద్దదయి

డి.సుజాతారాణి

పోయింది! చిన్నప్పుడు బొమ్మలా ఉండేది. యిప్పుడు పో కేనలో బొమ్మ ప్రాణం పోసు కున్నట్లుంది. ఏం రజీ....నేను గుర్తులేనా?' నవ్వుతూ అడిగింది భవాని.

“ఓ....భవాని. తమరు రచయిత్రులయిపో లేదుగదా కొంపదీసి. మరో నిమిషం నిల్చుంటే సర్వాంగ వర్ణన ప్రారంభిస్తారేమోనని భయంగా ఉంది. పెళ్ళి చూపులక్కాని రాలేదు గదా” చిలిపిగా కుర్చీ చేరిమీద కూర్చుంటూ అంది.

“రజని ఎంత మాటకారయిందే మాలా! నువ్వు మాత్రం ఎప్పుడూ ఏదో లోకాల్లో ఉన్నట్లు అలాగే ఉన్నావు. ఒక్క మాటా లేకుండా....” నిష్ఠూరంగా అంది భవాని. కబుర్లు చెప్తూనే రజనితో తనను పోలుస్తున్న భవాని చూపుల్ని భరించలేక కళ్ళు దించుకుంది మాలతి.

“మీరిద్దరూ అక్క చెల్లెళ్ళని పేరేగానీ... ఏ ఒక్క దానిలోనూ యిద్దరికీ పోలికలేదు. రంగు, ఎత్తు, లావు. అందం-అఖరికి చదువులో కూడా.

ఆ నీలం రంగు రజని వంటికెంత అందంగా ఉందో, నీ వంటికంత అసహ్యంగా ఉంది. యికనుంచయినా లైట్ కలర్స్, శారీస్ కట్టటం మొదలెట్టు”- నవ్వుతూ అన్న ఆ మాటల్లోని వ్యంగ్యానికి కలుక్కుమంది మాలతి హృదయం.

“మరి నేవస్తానే. రజనితో మా యింటికో మారు రూ. నువ్వు మౌనవ్రతం పట్టినా రజని కబుర్లతో కాలమే తెలీదు. తప్పక వస్తారు కదూ” అని అడుగుతున్న భవాని పేపు చూసి ఉత్సాహంగా

ప్రి నేరస్తులు

స్త్రీలు కూడా
నేరాలు చేస్తారా?

దొంగతనాలూ
హత్యలూ చేస్తారా??

“అవును చేస్తారు!”

అని విన్నప్పుడు మనం ఆశ్చర్యపోతాము

ఒక తల్లి తన పదిహేనేళ్ళ
ఆబ్బాయిని హత్య చేసింది!!

మరొక ఆమె భర్తనే
హత్య చేసింది!!

ఇంకొక ఆమె తన నలుగురు పిల్లల్ని
బావిలో పారేసి, చంపేసింది!!

వారు ఏ పరిస్థితులలో అలాంటి ఘోర
నేరాలు చేయవలసివచ్చింది?
ఏమిటి కారణం?

అందుకు వారు అనుభవిస్తున్న శిక్ష ఏమిటి?...

మొదలైన విషయాలు వింటున్నప్పుడు—
ఒళ్ళు జలదరిస్తుంది...

వెల్లూరు జైల్లో అటువంటి శిక్షలు
అనుభవిస్తున్న నేరస్తులు చెప్పిన
విషయాలను

వచ్చే నాటిక నుంచి

మీరు

వనిత 'లో' చదవబోతున్నారు.

తలూపింది. రజని; నిశ్శబ్దంగా తలూపింది మాలతి.

*

“పార్వతి....మీ మాలతీవో సంబంధాలు
చూస్తున్నామన్నారు. కుదిరాయా ఒక్కటైనా?”
అక్కడే కూర్చున్న పార్వతిని అడిగింది విద్య.

“అ....ఏం కుదరటంలే. అసలే అనాకారి
ముఖం. దానికితోడు స్పోటికం కూడా తయారయింది. ఎవరు మాత్రం చేసుకుంటారు? వచ్చిన
వారందరూ పెదవి విరుస్తూ పిల్ల నచ్చలేదని రాసే

*****

డి. సుజాతారాణి

విద్యార్థినుల కథా రచనల పోటీలో రెండవ
బహుమతి పొందిన ‘వాననలేవి పూవు’
రచయిత్రి. హైదరాబాద్ వనితా మహా విద్యాలయలో ఈమె ఇంటర్ (కొలి సంవత్సరం)
చదువుతున్నది.

*****

స్తున్నారు. వేలకు వేలు కట్టాలు పోయగలిగే
తాహత లేదు. పోనీ చదువులోనైనా పైకొచ్చి
ఏ ఉద్యోగమో చేసుకుని తన పొట్ట తాను
పోషించుకోగలదంటే ‘ఔన్’ దాటలేక మానేసింది. యిక లాభం లేదని టైపులో చేర్చా
మీమధ్యనే” చిరాగ్గా అంది పార్వతి.

“అదికాదు అంటే. ఒక్కను చూడటానికి వచ్చిన
వాళ్ళందరూ నల్లగా చింత పండు మొద్దుల్లా ఉన్నారు. పైగా ఎవరూ డిగ్రీహోల్డర్స్ కూడా
కాదు. ఆ దేభ్యం మొహాలు నన్నయితే చేసు

కుంటార్ద. నేనందుకే స్పష్టంగాచెప్పా. నా చదువు
పూర్తికావాలి. అప్పటిదాకా కాచుక్కాయంటా
మన్నా ఏడిగ్రీ. అర్థాతారేని మిమ్మల్ని మటుకు
చచ్చినా చేసుకోను—అని....” నవ్వుతూ చెప్తున్న
రజని మాటలు కూలాల్లా గుచ్చుకుంటున్నాయి—
దూరంగా కూర్చున్న మాలతికి. చేతిలో పుస్తకం
ఉండేకాని ఆమె మననెక్కడో ఉంది. ఏ ప్రత్యేక
తా అర్థతారేని తనకు అంతకంటే మంచి సంబంధాలు
ఎలా వస్తాయి?—

‘యిప్పట్నుంచే గుదిబండలాగా నీకు పెళ్ళెందుకు?
హాయిగా చదువు పూర్తిచేయి. ఆపైన ఏడాక్టర్, కలెక్టర్ నీ అందాన్ని చూసి కానీ
కట్నం లేకుండా చక్కా పెళ్ళాడేసి పోతాడు....’
ఆప్యాయంగా అంటున్న విద్య మాటలకు గర్వంగా
సిగ్గుపడింది రజని. మాలతి హృదయంలో
నిశ్శబ్దంగా ఎన్ని తుపానులు రేగుతున్నాయో గమనించగలిగే స్థితిలో లేరెవ్వరూ.

అందంగా, మత్తుగా, ఆకర్షణీయంగా వాసన
నిచ్చే గులాబి మీదకే ఎగబడతా రందరూ.
అవేమీలేని గడ్డి పూవును నిర్లక్ష్యంగా విసిరేస్తారు.
గడ్డిపూవు. గులాబి పక్కనుంటే మరింత
హేయంగా కన్పించటంలో ఏంటేముంది? రజని
గులాబి, తను....గడ్డి పూవు.

“అదిగాదు విద్యా. నలుగురు పిల్లల తండ్రి,
నలభయ్యేళ్ళ వయసు ఉన్న రెండో పెళ్ళాయన్ను
ఎలాగో కుదిర్చారు మీ బావగారు. ఆడదిక్కెవరూ
లేకపోవడంతో వంటకు, పిల్లల్ని చూడటానికి
యిబ్బంది పడున్న ఆయనకు అన్ని పాస్తులేమీ
లేకున్నా టీచరుద్యోగముంది. దీని కంట కంటే
మంచివాడు దొరక పోయాడు క్లే అనుకుని అవిటి
కాలైనా పర్వాలేదనుకున్నాము. తీరాప్రధానంకోసం
వస్తుండగా ఆ బస్ యాక్సిడెంట్ అయి, ఆయన
కాస్తా ‘హరీ’ మన్నాడు. యిక దాంతో ఒక్కరు
గూడా ముందుకు రావటం లేదనుకో. యిక
దీనికి పెళ్ళయ్యే యోగం లేకపోగా కలకాలం
మా గుండెలమీద కుంపటిలా తయారయింది,
యింత దురదృష్ట జాతకురాలు నా కడుపునెందుకు
పుట్టిందోనని....యిది భూమ్మీద పడ్డ షణంనించి
ఏదవలేక చస్తున్నా....” ముక్కు చీదుకుంటూ
అంటున్న తల్లిదండ్రులస్తోంది విద్య. మరక్కడ
కూర్చోలేక నిశ్శబ్దంగా లేచి పక్క గదిలోకెళ్ళింది
మాలతి. కను కొలకుల్లో ముత్యాల్లా నిలచిన
కన్నీటిని గోటితో విదిలించుకుంది.

తను అనాకారిగా పుట్టటం తన తప్పా?

అందంగా, తెలివిగా, చలాకీగా ఉండే రజని అంటే-అమ్మకెంత ప్రేమో. అందుకు వ్యతిరేకంగా ఉండే తనంటే అంత ఆసక్త్యం. ఎంత తల్లియినా సంఘంలో గౌరవం పెంచే నిర్లబ్ధి అభిమానించటం సహజమేగా. ఎలాగైనా తన జీవితాన్ని వడ్డుకు చేర్చాలని అన్నందుకు నాన్న చేసిన ప్రయత్నాలన్నీ వ్యర్థమవటంతో ఆయనకూ సానుభూతి స్థానంలో ద్వేషం పెరుగుతోంది. తనను మనసారా అభిమానించే స్నేహితులు కూడా లేరు. నిత్యమూ మనోవ్యథతో చెప్పరాని వేదనతో తనే అందరికీ దూరమవుతోందేమో. అదృష్టానికి ప్రతిరూపంలా చెల్లిని సృష్టించిన ఆ దేవుడు నా విషయంలో యిత పక్షపాతం చూపాడెందుకు? ఈ రోకంలో నేను ఒంటరిదాన్ని. 'నన్ను నన్నుగా ప్రేమించి నా కోసం కన్నీరు నింపే' 'నా' అనే వారెవరూ లేరు నాకు....! దిండంతా కన్నీళ్ళతో తడసిపోయింది. నిశ్శబ్దంగా బయటకు రానీయకుండా మూగగా రోదిస్తున్న ఆమెకు హఠాత్తుగా మెరుపులాటి ఆలోచన వచ్చింది. మరుక్షణం కాగితం మీద ఏదోరాని బాగ్లో రెండు చీరలు పెట్టుకొని ఎవరూ చూడకుండా పెరటి దోవన బయటకు నడిచింది మాలతి.

*

మెళ్ళో పూలమాలలతో....గాగుర్స్ పెట్టుకున్న ఓ అబ్బాయి చేయి పట్టుకు వస్తున్న మాలతిని కళ్ళప్పచెప్పి చూడసాగింది పార్వతి.

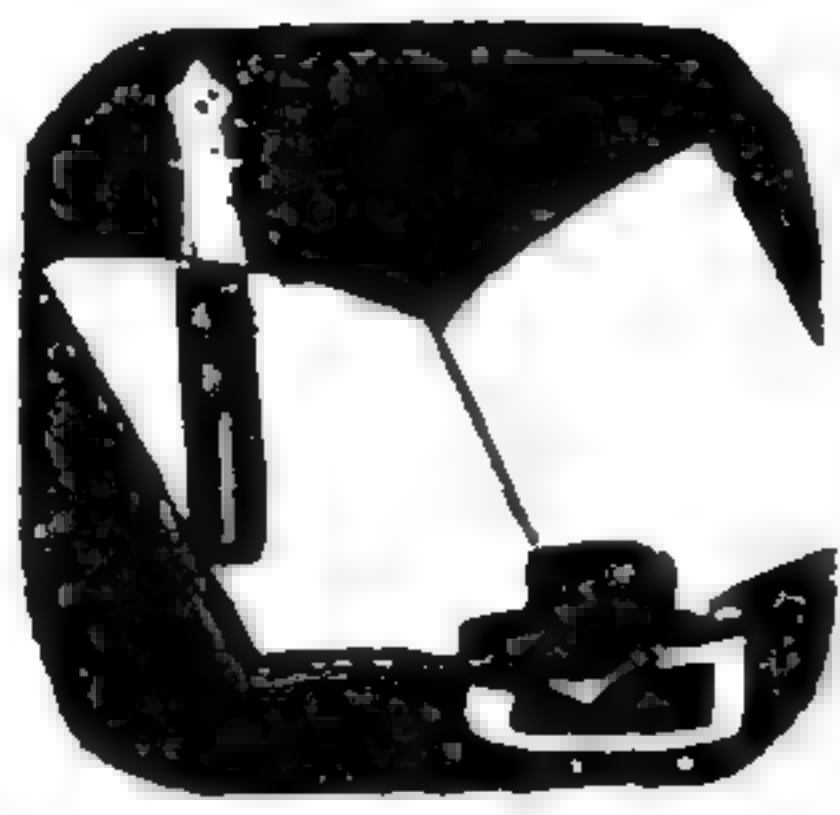
'అశీర్వాదించమ్మా!' నవ్వుతూ నమస్కరించారు.

'నీకు....నిన్ను....యితనెలా....?' ఎత్తుగా ఆరోగ్యంగా ఉన్న అతన్ని ఆయోమయంగా చూస్తూ తడబడింది పార్వతి.

'యిత అందమైన వాడెలా చేసుకున్నాడనా అమ్మా! తన అందం తనే చూసుకోలేని దురదృష్ట జీవి. అందుకే నా అందంలో పనిలేకుండా నన్ను మనస్ఫూర్తిగా యిష్టపడి చేసుకున్నారు. చిన్నప్పుడు మన యింటి పక్కనున్న రామ్మూర్తి మాస్టారబ్బాయి - శంకర్' పరిచయం చేస్తూ అతని కూలింగ్స్ తీసేసింది మాలతి.

'శంకర్....పుట్టు గ్రుడ్డికదా....' అందో శనగా అడిగింది తల్లి.

'అవునమ్మా....ఈ రోకంలో అందరూ.... స్నేహితులు, బంధువులు, అబ్బికి కన్న తల్లి దండ్రులు కూడా నా శారీరకమైన అందానికే ప్రాధా

ప్రజలు

భ్రమర

[రెండు నవలికలు]

[రచన: ఓలా శివరామ్; ప్రచురణ: నవోదయ వల్లిషర్స్, విజయవాడ-2; ఓక్రాఫ్ ప్రెజర్ 160 పేజీలు; వెల: 5-50.]

ఈ సంపుటంలో భ్రమర, నిరీక్షణ అని, రెండు నవలికలున్నాయి. 'భ్రమర'లో విశాలాక్షి పెంపుడు కొడుకు రాజు, తన స్నేహితుడు విజయ్ కోసం వచ్చి అక్కడ భ్రమరను చూసి నిందించటంతో కథ మొదలై గతంలోకి వెళ్తుంది.

రాజయ్య తాత పోవటంతో ఒంటిరిదైన భ్రమర రాణి అమ్మగారింట్లో పనికి కుదురుతుంది. పాఠకుల ఊహ దెబ్బతినకుండా రాణిగారి కూతురు విశాలాక్షి భ్రమర కన్నతల్లిని తెలుస్తుంది. తన కోసం తల్లి జీవితం సుడిగుండంలో ఇరుక్కోవటం సహించలేని భ్రమర ఇల్లు వదిలి తండ్రిని వెదుక్కుంటూ వెళ్ళి ఆయన అందలో నిశ్చింతగా, తోబుట్టువుల అభిమానంతో ఆనందంగా వుంటుంది. చివర్లో భ్రమర దగ్గరకు ట్యూషన్ కొచ్చే సురేష్ అన్నయ్య విజయ్, భ్రమరను ప్రేమించి పెళ్ళిచేసుకొని న్యాయార్థుని తీసుకెళ్ళి పోతాడు.

న్యత యిచ్చారుకానీ, నాకూ మనసుంటుందనీ.... ఆశలు, కోరికలు ఉంటాయని, ఒక్కరంటే ఒక రై నా ఆలోచించారుకాదు. శంకర్కు కావల్సింది అందం కాదు. ప్రేమానురాగాలతో తన భారాన్ని స్వీకరించి తనను నడిపించి కళ్ళులేని రోటు తీర్చగలిగే ఓ తోడు. నాక్కావల్సింది-నామనసును మాత్రమే చూడగలిగి, నన్ను నన్నుగా ప్రేమిస్తూ నా కోసమే జీవించే భర్త. మీ అనుమతి లేకుండా దైర్యం చేసినందుకు క్షమించమ్మా! కళ్ళనీళ్ళతో అర్పించింది మాలతి.

'ఎంతపని చేశావు మాలతి! రేపు నీకూ గుడ్డి పిల్లలే పుడితే వారి భవిష్యత్తేమవుతుందో ఆలోచించావా?' పార్వతిలో ఎక్కడో దాగిఉన్న

కథని కావాలని పెంచినట్లుగా అనిపించినా రచయిత్రి మరిచిన మలుపులు అందంగా వున్నాయి. భ్రమరను పనిమనిషిగా చూడలేక, కాదని చెప్పలేక, కన్న కూతురని చెప్పకోలేక కుమిలిపోయిన తల్లిగా విశాలాక్షి పాత్రను అతి సహజంగా చిత్రించారు రచయిత్రి.

'నిరీక్షణ' పేరులోనే అందాన్ని, విషాదాన్ని దాచుకున్న ఈ ప్రేమకథ కొన్ని దశాబ్దాల తర్వాత కూడా కొత్తదిగానే అనిపించి, పాఠకుల చేత కన్నీరు కార్పిస్తుంది.

అమర్, నూర్జహాన్ కాలేజీలో స్నేహితులు. వారి మతాంతర వివాహానికి పెద్దలెవరూ అంగీకరించరు. అవుట్ని అయినవాళ్ళందరినీ శాశ్వతంగా విడిచి, పాట్నాలో సోషల్ వర్కర్గా పనిచేస్తున్న అమర్ అన్నయ్య దగ్గరకు, తమ భావి జీవితం గురించి కలలుకంటూ పయనమవుతారు. ఆ రైలు ప్రయాణంలో జరిగిన హఠాత్సంఘటన వాళ్ళిద్దరినీ వేరుచేస్తుంది.

పద్దెనిమిది సంవత్సరాలుగా ఆ పాట్నా రైల్వే స్టేషనులోనే, అగిన ప్రతి రైలునూ సరికిస్తూ, అమర్కోసం నిరీక్షిస్తూ, అబ్బిరోజు వరకూ అతన్నే ధ్యానిస్తూ కళ్ళు మూస్తుంది నూర్. ఆ పద్దెనిమిది సంవత్సరాలనుంచీ నూర్జహాన్ను ఆరాధిస్తూ, ఆమెని కనిపెట్టుకొని వుంటాడు రతన్సింగ్.

ఈ విషాద ప్రేమగాథను అతి నేర్పుగా, పాఠకుల మనసులకు హత్తుకొనేలా రచించారు రచయిత్రి. కథ చదివిన అనుభూతి కొన్ని రోజుల దాకా పాఠకులపై పని చేస్తూనే వుంటుంది!

మాతృ హృదయం తల్లిదీల్లింది.

మాలతి నవ్వింది.

'శంకర్ గుడ్డితనమే కాకుండా నా రూపం కూడా వస్తే మరెంత చిత్రహింస అనుభవించాల్సి వస్తుందో ఆలోచించావా అమ్మా! కళ్ళులేకుండా ఆయన పడినబాధ, కురూపిగా నేననుభవించిన మనోవ్యధ ఏనాటికీ మర్చిపోలేము. అందుకే, ఆ అవకాశం రానీయమమ్మా. తిండికి, ప్రేమకు, అనురాగానికి అలమటించిపోయే ఓ పేదపిల్లను పెంచుకోవాలని ముందుగానే నిశ్చయించు కున్నాము' దృఢంగా చెప్తున్న మాలతి ఎంతో ఎదిగిపోయినట్లు అనిపించి అశ్చర్యంతో అలాగే చూస్తుండిపోయింది పార్వతి! □

“పద్మవిభూషణ్ వంటి అరుదైన బిరుదుతో ప్రభుత్వం మిమ్ము సత్కరించిన శుభ సందర్భాన నాట్యాన్ని అధ్యయనం చేసేవారికి, అభిమానించే వారికి మీ సందేశం యేమిటి?”

“నా సందేశమా! ఈనాటి నర్తకులకూ ప్రేక్షకులకూనా? ఏమీలేదు!”

టి. బాలసరస్వతితో, ఆమె అభిప్రాయాలతో కొంతైనా పరిచయం వున్న వారికి ఆ కొట్టివేళలో దాగి వున్న వేర్వేరు ఉద్దేశాలు స్ఫురించక మానవు.

ఈనాటివారు, చేసేవారుగాని చూసేవారుగాని ఒకరి సందేశాలకూ అభిప్రాయాలకూ ఏ మాత్రం విలువ యిస్తున్నారనే నిర్లిప్తత ఒకటి.

నాట్యాన్ని త్రికరణశుద్ధిగా ఆరాధించేవారు యీ మాటలకై అగరు, వారి ఆరాధనను వారి ఆత్మప్రబోధానుసారం అలానే సాగనిస్తారు అన్న దైర్యం ఒకటి.

ఆరంగేట్రం చేసే వారి దగ్గరనుంచి అన్నిటా అరితేరిన వారిని ఒకే విధంగా పొగిడే పాత్రి కేయులా నన్నడిగే ప్రతినిధులు అన్న హేళన ఒకటి.

నేను చేయగలిగింది చేశాను. మిగిలింది నా అమ్మాయికి (లక్ష్మీషణ్ముగం) నేర్పుతున్నాను.

నా అభిప్రాయాలూ సందేశాలూ అన్ని అందు రోనే వున్నవి. చూసి తెలుసుకోగలిగిన వాళ్ళు తెలుసుకొంటారు. మిగతా వారెట్లాబోతే నాకేం అన్న ఆత్మవిశ్వాసమూ, నిర్లక్ష్యమూ తక్కినవి.

టి. బాలసరస్వతి ప్రతీమారూ యింత ముఖా వంగా వుండదు. క్రిందటి సంవత్సరం ఏప్రిల్ నెలలో తన సోదరుని (టి. శంకరన్) అధ్యర్థాన తమిళనై సంగం (మద్రాసు) ఒక నాట్యోత్సవం జరిపింది. అక్కడ నాట్యం చేసిన యువ కళా కారులపై నిస్సంకోచంగా ఒక యింటర్వ్యూలో యిలా వ్యాఖ్యానించింది.

“అది నాట్యమా! కాబోలు. ఆయితే దానికి భరత నాట్యమన్న పేరు కాక మరొక పేరు పెట్టాలి. ఒకవారం రోజులు అటువంటి నాట్యం చూడటంవలన వచ్చిన తలనొప్పి వారమైనా తగ్గ లేదు. నగిషీలు సొగసులు సంగతి అల్లా

ముఖచిత్రం:

వుంచండి. వాళ్ళలో యెంత మంది కనీసం 'ఆడవులు' సరిగ్గా చేశారు? అందరూ మా పద్ధతిలో చేయాలని నేననుకోవడం లేదు. కాని వాళ్ళ వాళ్ళ పద్ధతి అనుసరించినా సరిగా చేయాల లేదా? జరులు చేస్తున్నప్పుడు కాళ్ళతో తాళాన్ని పాటించాలా లేదా? అలా యెగరటం గెంతడం యెందుకూ? పోనీ అదైనా లయబద్ధంగా వుండా అంటే అదీ లేదు."

"ఇక చేసిన పాటల సంగతి. ఏ పాటనైనా తెచ్చి దానికి వరస తగిలించేసి, దానికి దాన్స్ చేసేయవచ్చని పలువురి అభిప్రాయం లాగుంది. ఒక పద్ధతి, ఒక క్రమం వుంది. చేయాలను కొంటే. అలరిప్పు, జతిస్వరం, శబ్దం, వర్ణం. ఆ తరువాత పదం, జావళి, అష్టపది, పద్యం శ్లోకం, విరుత్తం చివరన తిల్లానా. నా అమ్మాయి చేస్తే అలానే చేస్తుంది. మేము మా కాలంలో

అలాగే చేసేవాళ్ళం. భక్తిగీతాలకు చేయాలను కొంటే యే పురందరదాసు భజనలో చేసే వాళ్ళం."

" 'మొగుడొచ్చి పిలిచేడు' భక్తిగీతం అన్న అనాంన్సమెంట్ గమనించారా? అది వరకీయ నాయికా భావాన్ని తెలిపే పదమన్న సంగతి మైక్ పట్టుకొన్నావిదకు తెలియకపోతే, నాట్యం నేర్చి. నట్టువాంగం చేస్తున్న గురువుకైనా తెలియవద్దా? తనేం చేస్తున్నాడు? విమర్శకులంటూ చెప్పుకొనే వాళ్ళు యివన్నీ ఒప్పుకుంటూ యీ స్థితికి దోహదం చేశారు."

" 'మొగుడొచ్చి' పదం భక్తి పాటనడం మూర్ఖత్వం. శుద్ధ మూర్ఖత్వం. శృంగార రసమే నాట్యం. నాట్యమే శృంగార రసం. ఇటు నాట్యం గురించి అటు భక్తి గురించి యేమి తెలియనివారే నాట్యంలో భక్తి గురించే మాట్లాడేవారు."

"మెదలూ, నడుమూ, ఏక్కలూ ప్రదర్శించడమెందుకో భరతనాట్యంలో? అటువంటి ప్రద

ర్శన లేకుండానే ప్రతీదీ నాట్యంలో సూచించవచ్చు. ఆడపిల్లలు అటువంటి దుస్తులు ధరించి నాట్యం చేస్తున్నారూ అంటే ప్రేక్షకులు చూడటానికి వస్తున్నది నాట్యేతర ప్రదర్శనలనే అన్నమాట!"

ఇంత నిర్మోగమాటంగా దులిపేయగలిగే శక్తి అందరికీ వున్నదా? లేదు. మరి బాలసరస్వతికి యెలా వచ్చింది? కేవలం నోటి దురుసుతనం కాదది. తను ప్రాణప్రదంగా ప్రేమించి ఆరా దించిన నాట్యానికి (తన దృష్టిలో) పట్టుతున్న దుర్గతిని గమనించి పడిన ఆవేదన. ఇటు వంటి ప్రదర్శనలను ఒక ప్రముఖ వ్యవస్థ యేర్పాటు చేయవలసి వచ్చిందేనన్న ఆక్రోశం. అర్థశతాబ్దంగా నాట్యసాము చేస్తూ యిటువంటి మారుమూల నాట్య ముసలాలను చూడవలసి వచ్చింది కదా అన్న దాద.

బాలసరస్వతి 1918లో మే 13వ తేదీ జన్మించింది. తరతరాలుగా నాట్యకళను ఉపాసించిన కుటుంబం. తరాలుగా గాన కళారాధకులను ఆదరించిన కుటుంబం. ఇవే బాలసరస్వతి పుట్టింటి సొమ్ము. వీణాధనం యీమె అమ్మమ్మ. జయమ్మ యీమె తల్లి. వీణా వాదనలో, పదం, జావళిలు పాడుటలో వారికివారే సాటి. ఈ వీణాధనం యింట్లోనే దర్మపురి సుబ్బరాయర్ జావళిలు ప్రథ వింపినవి. ఈ నాటికీ జావళిలు పదాలూ పాడటంలో ఒక ప్రత్యేక పంథాను పయనిస్తున్న బృంద. ముక్త, వేగవాహిని, వేర్వేరు వాద్యవాదన నిపుణులనిపించుకొన్న విశ్వనాథన్ (ప్లాట్).

‘జ్ఞానసుత’

అభిరామసుందరి (వైలిన్) రంగనాథన్ (మృదంగం) బాలసరస్వతికి చుట్టాలూ పక్కలూ.

బాలసరస్వతి నాలుగేళ్ళ ప్రాయంలోనే నాట్యాభ్యాసం మొదలు పెట్టింది. తంజావూరు పద్ధతి భరత సాంప్రదాయాన్ని పుణికి పుచ్చుకొన్న కందప్పన్ గురువు. ఏడేళ్ళ వయసులో ఆమనాషి అమూక్ అలయంలో జరిగిన అరంగేట్రానికి వచ్చిన నాయనాపిత్తై (చిత్తూరు సుబ్రహ్మణ్యం పిత్తై గురువు) 'అద్భుతం' అని ఒకే మాటన్నాడు. తరువాత కొద్ది కాలంలోనే మద్రాసులో మహామహాల సమక్షంలో మరో కచేరి చేసింది బాల.

"అరంగేట్రం అంటే విద్య యెరిగిన విజ్ఞానుల ముందు చేసేదే. గుణదోష నిర్ణయం చేయగలిగిన అటువంటి విద్యనొక్కరేరీ యీరోజు! అందుకనే నా అమ్మాయికి అరంగేట్రం అంటూ జరపలేదు. పెద్దవారిని ఏలిచి వారి ప్రసంగాలు వినాలనుకోలేదు. అయినా లక్ష్మి పేరు గడించాలని గాని డబ్బు అర్జించాలని గాని నేను నాట్యం నేర్ప లేదు. ఇప్పటి నాట్యాలు యిలాగే కొనసాగితే నేను వెళ్ళిన తర్వాత యిది యిలాగే చేయాలి. అది ఆలాగే వుండాలి అని నా అమ్మాయికి ప్రబుద్ధులు చెప్పినా చెప్పగలరు. అటువంటిప్పుడు దైర్యంగా తలయెత్తుకొని నిలబడగలిగే స్త్రీమత లక్ష్మికి కల్పించడానికే యీ నాట్యం నేర్పించాను."

కందప్పన్ 1941లో చనిపోయిన తరువాత బాలసరస్వతి మైలాపూరు గౌరి అమూక్. చిన్నయ్యనాయుడు. కూచిపూడి వాస్తవ్యులు వేదాంతం లక్ష్మీనరసింహశాస్త్రి దగ్గర వేరు వేరు మేళకువలూ, అభినయంలో జిగిబిగి నేర్పింది.

తమిళ దేశంలోనే కాదు భరత నాట్యం ఒక కళారూపంగా కొలువబడుతున్న ప్రతి హృదయం లోనూ బాలసరస్వతికి ఒక విశిష్టమైన స్థానం వున్నది. దీనికి కారణం ఆనాటి పద్మభూషణ్, నేటి పద్మవిభూషణ్ బిరుదులు కావు. గత యాభై యేళ్ళలో బాలసరస్వతి స్వయం కృషివలన సాధించినదీ, భరతనాట్య సాంప్రదాయానికి దిద్దిన మెరుగులు, అభినయ కళకు సంపాదించిన ఉత్కృష్టతా కారణాలు.

బాలసరస్వతి అప్పుడే నాట్యరంగంలో అడుగుడుతున్న కాలంలో నాట్యానికి ప్రక్క

వాద్యాలూ గాత్ర సంగీతమూ చాలా బండగా వుండేవి. తనే మంచి గాయకురాలవటంతో ప్రక్క వాద్యాలనూ, పాదేవారిని ప్రజ్ఞాపాటవాయి గమనించి యెన్నుకొని ఆట కచేరీలలో సంగీత స్థాయి, పాట కచేరీలలో స్థాయికి ఏ మాత్రం తీసిపోకూడ దని తీర్మానించింది బాల. ఆపురూపమైన జావళి, పదాయి, తిల్లానారే కాక, ఆరుదైన వర్ణాలూ, జతిస్వరాలూ, సంప్రదాయ సిద్ధమైన రీతి అభ్యసించి ప్రదర్శించింది బాల. మద్రాసు మ్యూజిక్ అకాడమీలోనూ, అమెరికా లో యూనివర్సిటీలలోనూ కాక యింట్లోనూ యెందరికో తనపద్ధతి నాట్యం నేర్పింది బాల. ఇవన్నీ ఒక యెత్తు. బాల అభినయ కళలం ఒక యెత్తు.

అభినయం అంటే యేమిటి? మన మనోగత భావాలను యితరులకు అంగవిన్యాసం ద్వారా, మాట పాటల వలనా, అలంకరణాదుల వలనా సాత్త్వికాభినయం (అంటే ముఖ్యంగా ముఖం ద్వారా నిరూపించే భావాల ద్వారా) వలనా తెలియ జేయటం. మొదటి మూడూ అందరూ చేస్తున్నదే. నాల్గవదానిలో మాత్రం బాలకైరికి ఒక ప్రత్యేకత వున్నది.

చూసేవారికి భావం స్పష్టంగా తెలియాలి. ఆ భావ ప్రకటన నాట్యసరళిలో ఒక ప్రవాహంలాగా రావాలి. అతుకులూ గతుకులూ వుండకూడదు. మార్గ పద్ధతిని (శాస్త్రవిహితమైనది) దేశ పద్ధతిని (దైనందిన జీవితంలో ప్రజలుపయోగించే రీతి) సమయోచితంగా మేళవించాలి. ఇందులో కంఠ పాఠం చేసినట్లు తెలియకూడదు. సమయస్ఫూర్తితో అప్పటికప్పుడు చేసినట్లు త్రమకంకాలి. ఇవన్నీ ఒకరు చేయగలరా అంటే యెందుకు చేయలేరూ నాట్యంలో సిద్ధహస్తులెందరో చేయగలరు. కాని బాలసరస్వతి చేస్తుంటే, చూడటం ఒక అనిర్వచ నీయమైన ఆనందం కలగజేస్తుంది ప్రేక్షకులలో. నాట్యం వినోదం మాత్రమే కాదు. పూర్వులు ఉద్దేశించినట్లు ఆత్మను అంతర్యామివైపు పయనింప జేయగలిగిన ఒక దివ్య వాహనం అని నిరూ పిస్తుంది. అదీ బాల ప్రత్యేకత. అందుకనే టి. బాలసరస్వతి చిన్నా పెద్దా తేడారేకుండా నాట్యోపాసకు లందరికీ అద్దాలలో బాల.

శాసనసభా సభ్యురాలు :

జె. ఈశ్వరీబాయి

నిజామాబాదు జిల్లా ఎల్లారెడ్డి షెడ్యూల్డ్ కులాల రిజర్వ్డ్ నియోజకవర్గం నుంచి, భారత రిపబ్లికన్ పార్టీ అభ్యర్థిగా శ్రీమతి ఈశ్వరీబాయి 1957లోను, 1972లోను అసెంబ్లీకి ఎన్నికైనారు. రిపబ్లికన్ పార్టీ ఆంధ్రప్రదేశ్ గాఖకు ఆమె ప్రధాన కార్యదర్శిని.

శ్రీమతి ఈశ్వరీబాయి 1920వ సంవత్సరం డిసెంబరు ఒకటవ తేదీన నీకింద్రాబాదులో జన్మించారు. స్వర్గీయ డాక్టరు జె. లక్ష్మీనారాయణగారు ఆమె భర్త. వీరికి ఒక కుమార్తె వున్నది. ప్రత్యేక తెలంగాణ ఉద్యమంలో నాయకురాలిగా, అసెంబ్లీలో ప్రతిపక్షసభ్యురాలిగా అనేక అంశాలను గురించి

ఆమె తీవ్రంగా వాదిస్తూ ఉండడం, ప్రముఖంగా నిలబడుతూ వుండడం అందరూ ఎరిగిన విషయమే. అసెంబ్లీ కమిటీలోను, నిజామాబాదు జిల్లాలోని అనేక కమిటీల్లోను సభ్యురాలిగా పనిచేశారామె.

బాలికల, మహిళల రాష్ట్రస్థాయి విద్యా సంఘానికి గత సంవత్సరం ఆమె అధ్యక్షురాలిగా నియమింప బడ్డారు. ఆమె ఆదివత్సరంలో యీ స్టేట్ కొన్ని అనేక విద్యావథకాలను రూపొందిస్తున్నది. ఇరవైఆరు సంవత్సరాలవాడు ఆమె గీతా పాఠశాలను స్థాపించి, ప్రాథమికోన్నత పాఠశాలగా తీర్చిదిద్దారు.

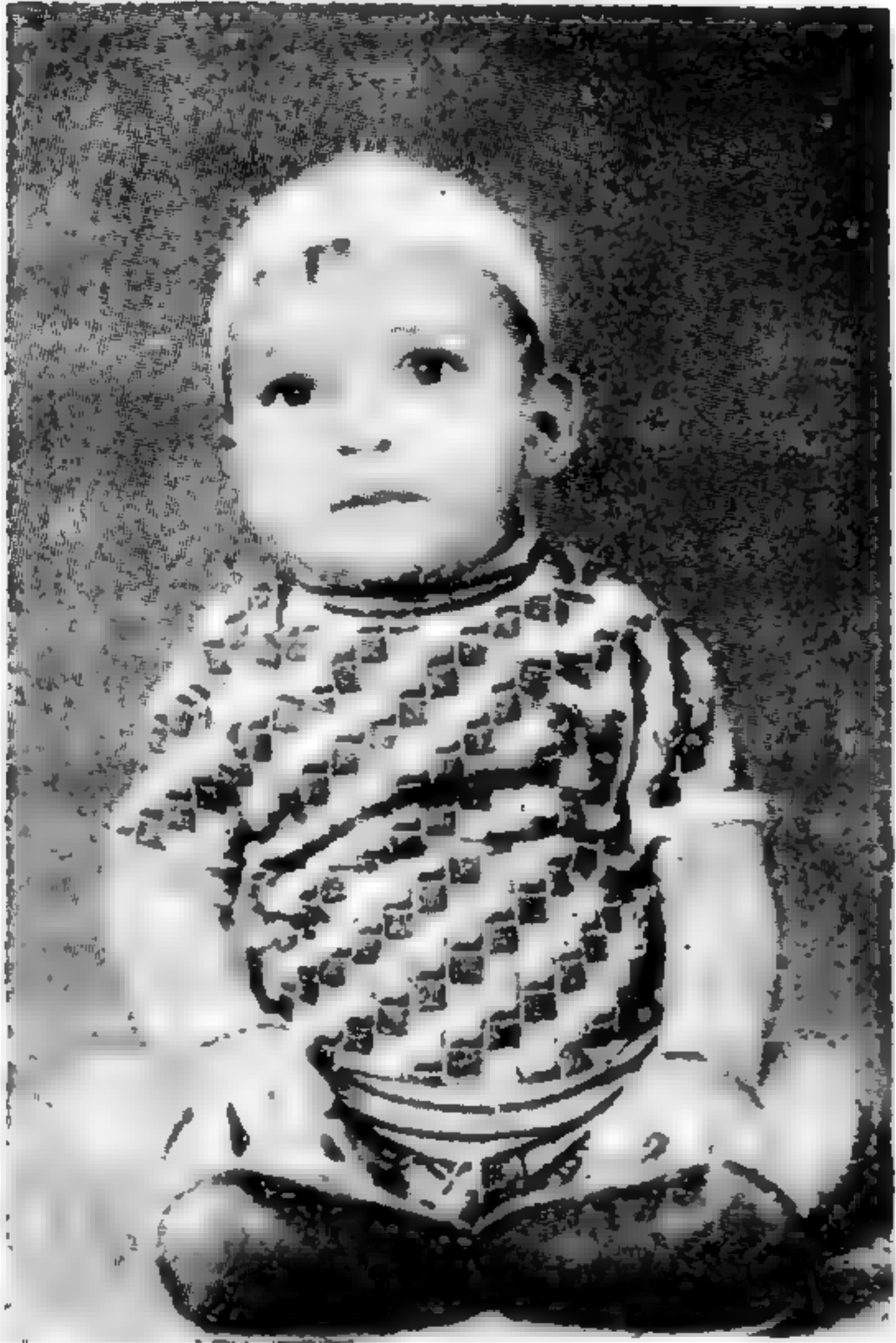
కుక్కల్ని పెంచడం, కోళ్ళపాఠం నిర్వహించడం ఆమె నరదాలు. పుస్తకాలు, పత్రికలు చదవడంలో తీరిక కాలాన్ని గడుపుతారు. మనస్సుకి ఉల్లాసం కావాలన్నప్పుడు కోటవని చేస్తారు.

ఈ మాసం 1వ తేదీ -

15వ తేదీల మధ్య 'పుట్టిన రోజు'లు
జరిగే శిశువుల పోటోల్లో - ఆరోగ్యమైన
శిశువుల ఐదుగురి పోటోలు ఎన్నిక
చేసి ఇక్కడ ప్రచురిస్తున్నాము. వీరిలో
అందరికంటే ఆరోగ్యంగా కనిపిస్తున్న
వంశీధర్ను - "ఈ పక్షపు - శిశువు"గా
నిర్ణయించి, పుట్టిన రోజు
బహుమతిని పంపుతున్నాము.

పుట్టిన రోజులు

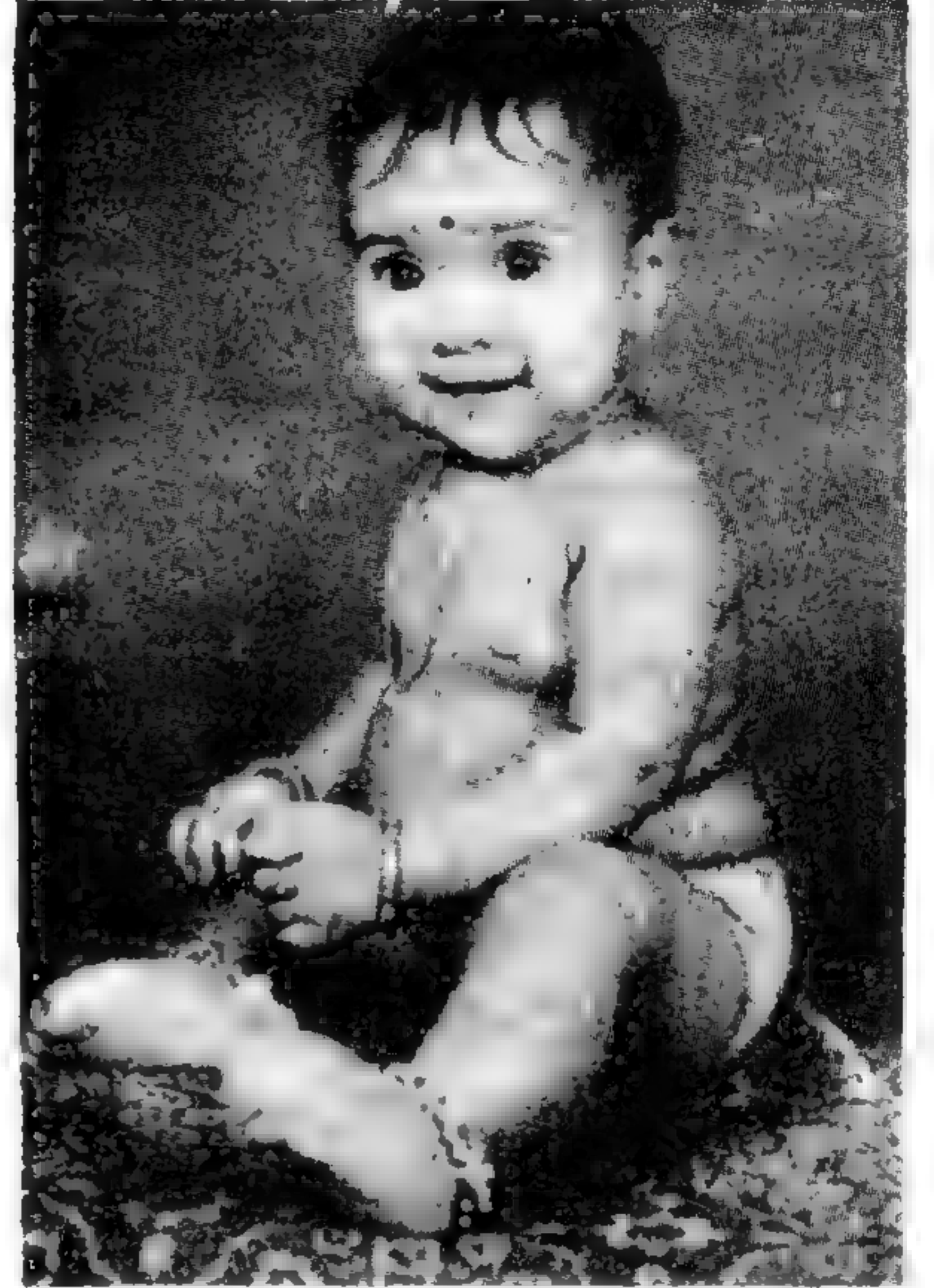
శ్రీకాంత్ (బెంగళూరు) పుట్టిన తేదీ: 11-4-76
తల్లిపేరు: సి. హెచ్. గారడ

కళ్యాణ్ చక్రవర్తి (హైదరాబాద్) పుట్టిన తేదీ:
10-4-76 తల్లిపేరు: ఎ. కొనల్యాదేవి

వంశీధర్ (బెంగళూరు) పుట్టిన తేదీ:
12-4-76 తల్లిపేరు: యస్. ఇందిర

సి. ప్రకాంతి (హనుమకొండ) పుట్టిన తేదీ:
6-4-76 తల్లిపేరు: డాక్టర్ సి. రంగనాయక

కవలలు సుచిత్ర, రాజీవ్ (హైదరాబాద్) పుట్టిన తేదీ:
10-4-76 తల్లిపేరు: బి. సుమిత్రా రాజులు

“నీతో ముఖ్య విషయం మాట్లాడానికి వచ్చాను. మొదట్నుంచీ నా సంసారానికి నీవే కారుచిచ్చువు.. ఆరోజు నీవు, రాదతో మాట్లాడుతున్న నన్ను శ్రీధర్ చేత కొట్టించి .... నన్ను పట్టి వ్యక్త పోతే....నాకీ శ్రమ వుండేది కాదు — ఇప్పుడైనా ముణిగిపోయింది లేదు. ఎప్పటికైనా రాద నా భార్య. చట్టం కాదన్నా నేను తాళిగట్టిన మొగుణ్ణి. నాకా అధికారం వుంది. ఆమె జీవితం నుంచి నువ్వు తప్పుకుంటే ఆమె నాకు సునాయాసంగా దక్కుతుంది. ఏ వుపాయంతో ఆమెను వదిలించుకుంటావో అలోచించుకో...” పక్క కొరికాడా వ్యక్తి.

“శేఖర్ గారు: మీరు నన్ను, నా పరిస్థితిని అర్థం చేసుకోండి. మీరీ ప్రాంతాల్లో వుంటే ఎలా ఉండేదో? నాకు రాదమీది అభిమానం ఆమెను ఉద్ధరిద్దామనే ఉద్దేశం నన్ను వివాహానికి పురికొల్పాయి. నన్ను నమ్ముకుంది. అశలు పెంచుకుంది. నాకోసమే బ్రతుకుతూంది. అటువంటి రాదను నేనెలా అన్యాయం చెయ్యను? అందునా ఇప్పుడు ఆమె అరోగ్యం బాగులేదు. ఆమెను వేదించకండి. మిమ్మల్ని వేడుకుంటాను” అన్నారు సౌమ్యంగా....దుప్టణ్ణి జూచి దూరంగా వుండాలన్న సూక్తిని పాటిస్తూ.

“అష్టాష్టాహా ఎంత ప్రేమ! ఎంత జాలి! అందుకే హాయిగా నొకరి చేసుకుంటూ ఇక్కడ కూర్చోని. అక్కడ రోగిని మనిషి గతీ స్థితి అలోచించలేని నీకు అభిమానమా? ఏదో తేరగా వుంది. కాలం జరిగిపోతుందని ప్లానేకావ్.” వెటకారం ద్వనించిందతడి మాటల్లో..వ్యంగ్యంగా చేతులు త్రిప్పుసాగాడు.

“నేనంత నీచుణ్ణి కాదు. ఆ తలంపుతో నేనెప్పుడూ చూడలేదు. పెండ్లి చేసుకొని భార్యగా చూడాలనుకున్నాను. చేసుకుంటాను....”

“అది ముమ్మాటికీ జరగదు. నీవు....అంతగా తెగిస్తే నీవో, అదో మిగులుతారు జాగ్రత్త.... నాకేం దేకాలు తిరగటం క్రొత్తకాదు. ఎక్కడైనా వుండగలను గనక తైల్లో వుంటాను....రాద నాది కానప్పుడు .... నీదీ కాకూడదు. మ రె వ్యక్తి కాకూడదు. ఆమె చావే నీవు కోరితే నీ పనిలో నీవుంటు. నా పనిలో నేనుంటాను. ప్రతిక్షణం కనిపెట్టే వుంటాను. నీ ప్రతి కదలికా చెప్పడానికి మనుషులున్నారు. ఇదే నా మొదటి హెచ్చరిక;

30 31 32 33

రాఫువయ్య, శ్రీధర్లు మరణించడంతో రాద కుంగిపోయింది. ఆమెకు క్షయ వచ్చి అవృత్తిలో చేరింది. రాద స్థితి మారవోకు విచారం కలిగింది. ధూప్తిని పెళ్లారమని ఆమె తల్లి మారవోకు చెప్పింది. రాద మేనమామ శేఖర్-మారవో రూముకు వచ్చి బెదిరించాడు.

34 35 36 37

అఖరిమాట అంతే” కఠినంగా ద్వనించిందతడి గొంతు.

మారవోకు ముచ్చెమటలు పోసాయి. రాదను తన నుంచి కర్కశంగా లాక్కుపోతున్న రాక్షసుడిలా శేఖర్: హృదయ విచారకంగా విలపించే అఖరి రాద-కళ్ళముందు మెదిలారు. “నా వట్టు దలకు, ప్రేమకు, ఆమె ఖలి కాకూడదు. భగవాన్, ఏమిటి అడుగడుగునా. మాకీ విషమ పరిక్షలు....” మారవో మనస్సు అక్రోశించింది. అగ్నిజ్వాల రగల సాగింది. అగాధంలో కొట్టుకు పోతున్నట్టు వూగిపోయాడు అతను.

“రాదనేమీ చేయకండి శేఖర్ గారు: రాద.... రాద....”

“ఏమిటయ్యా ఆ జపం? ఆమెను గురించి జోక్యం కలగజేసుకోవుగా....” నిలదీసి అడిగాడు శేఖర్.

“సారీ....శేఖర్ గారు: నన్నిప్పుడేమీ నిర్బంధించకండి....ప్రస్తుతం రాద అరోగ్యం బాగు పడాలి....”

“అది నీవేం చెప్పక్కర్లేదులే! అక్కడన్ని ఏర్పాట్లూ చూచే వచ్చాను. రాదను స్పెషల్ వార్డులో

చేర్చించాను. పరిచర్యలు చేస్తున్నాను. నేరుగా ఇంటికే మకాం మార్చాను. ఇంకేం కావాలో చెప్పు....”అనేసి, మరోసారి హెచ్చరించి గుమ్మం దాటాడు శేఖర్.

ఆ హోల్లో జడివాన కురిసి వెలిసినట్లయింది. దాని తాలూకు బీదత్వం మనసులో గందరగోళం చేస్తోంది. అసహనంగా తిరగసాగాడు. ఏమీ చేయటానికి తోచడంలేదు. ఒక్క ఆలోచనా కుదురుగా నిలవటం లేదు....

హోటల్ తెళ్ళి బోజనం చేసి రాలేదు. నివిమాకు వెళ్ళరానన్న సుదీర్....కొంత నేపటికీ వచ్చాడు.

“కరెంటు పోయింది. విసుగ్గా వుంటే వచ్చే శాను-మేము వెళుతున్నప్పుడు వచ్చిన వ్యక్తి... మీకేమవుతాడు?” అన్నారు సుదీర్....సూటిగా మారవోవైపు చూస్తూ ముఖం అదోలాపెట్టి.

“మిస్టర్ సుదీర్....నన్నిప్పుడేం అడక్కు. చెప్పనందుకు షమించు. నా మనసేం బాగులేదు.” ముఖం ప్రక్కకు త్రిప్పుకున్నాడు మారవో.

“సారీ. నీకు బాద కలిగించాను. అయినా అంత వ్యధ కల్గించేది నీకేం వుంటుందబ్బా....! పనివారివి.” అంటూ ఈజీచైర్లో మేను వాలాడు సుదీర్. మారవోకు తెల్లవార్లు నిద్రవట్టలేదు....

రాద
పాస్వలూరు
పద్మావతి

బలవంతం మీద కావీ తెప్పించి ఇచ్చాడు సుధీర్.

*

మర్నాడు కూడా నిద్ర పట్టకపోతే నిద్రమాత్రలు వేసుకొని పడుకున్నాడు మారవ్. వేసుకుంటున్నప్పుడు చూచిన సుధీర్ వాటివల్ల ఆరోగ్యానికి ప్రమాదమని తనో మందిస్తానన్నాడు. రేపు చూద్దామని....పడుకున్నాడు. కాని నిద్రపోలేక పోయాడు.

“నిద్రమాత్రలు ప్రమాదం చేస్తాయని చెబుతే వినకుండా వేసుకున్నావ్. అయినా ఫలితం లేక పోయింది. నేనిచ్చే మందు తీసుకుని చూడు. అదీ అంతే అయితే తర్వాత చూద్దాం - రోజూ నిద్ర లేస్తే ఆరోగ్యం పాడవుతుంది. నా మాట విను....” అంటూ ఓ టెన్సు మందు గ్లాసులో వేసి కొంత కూర్చోండి కలిపి మారవ్ చేతి

కందిచ్చాడు-సుధీర్. మారవ్ ఒక్కొక్క గుక్క నోట్లో పోసుకోగానే గొంతు మంటలేచింది. దోకు వచ్చినట్టై పొరలు పొరలుగా దగ్గు వచ్చి వుక్కిరి విక్కిరియ్యాడు. నారిక తిమ్మిరెక్కగా.

“ఇదేం మందయ్యాబాబూ. ప్రాణం తోడేనేలా వుంది. నీ మందుకో నమస్కారం, నీకో నమస్కారం....” చేతులు జోడించాడు.

“ఇప్పుడే మందు బాగా పని చెయ్యడు. ఇంకా రెండు దోసులైనా తీసుకోండే...నిద్ర బాగారాదు”

“కొంపదీనీ....బ్రాండ్ కాదుకదా?”

“చ....చ్చ....నీకెందుకొచ్చిందా అనుమానం? ఆ సంతోషాలేవీ పెట్టుకోబోకు...తీసుకోమరి....” అంటూ రెండు టెన్సుల మందులో అరగ్లాసు నీళ్ళు కలిపి త్రాగించాడు....సుధీర్.

నాలుగు గుక్కల్లో త్రాగేశాడు మారవ్. రెండవసారి ఇచ్చిన మందుకు కనురెప్పలు మూత పడుతుంటే శరీరమంతా తిమ్మిరెక్కి. మొద్దు దారినట్లయింది. కాళ్ళు చేతులూ తేలిపోసాగాయి. బలవంతంగా కళ్ళు తెరిచి చూచినపుడు అక్కడి వస్తువులన్నీ రెండేసిగా, కనపడసాగాయి. సుధీర్ మారవ్ చెయ్యి పట్టుకొని అతడిని పడకవైపు నడిపించి పడుకోబెట్టాడు. ఆ రాత్రి గాఢంగా నిద్రపట్టింది.

“నిన్నటి మందే .... మళ్ళీ యివ్వండి” అని ప్రారేయపడ్డాడు మారవ్.

“రోజూ వాడకూడదు. అంతగా నిద్ర పట్టక పోతే చూచుకోవచ్చు వెళ్ళిపడుకో” అంటూ మారవ్ వీపు తట్టాడు సుధీర్.

కానీపు మంచం మీద....అటు ఇటు దొర్లాడి, లేచొచ్చి మందివ్వమని బ్రతిమాలాడు. మళ్ళీ రెండో రోజు కూడా త్రాగాడు.

మూడోనాడూ అడిగేసరికి అసలు విషయం బైటపెట్టే వుద్దేశంతో “నీకిస్తున్న మందు ఇ....దీ....” అని సీసా చేత్తో పైకెత్తి చూపాడు.

సీసా మీద పేరు చూచి ప్రక్కలో దొరబు ప్రేరినట్లు అదిరిపడి “మైగాడ్....ఇదా! నాచేత త్రాగించావ్? సుధీర్...”రోషావేశంతో అన్నాడు. “నే త్రాగించాలని త్రాగించలేదు మిస్టర్ మారవ్. నీ దాద చూడలేక విక్రాంతిగా అన్నీ మరచి నిద్రిస్తావని....మందుగా....ఇచ్చాను. నన్నపార్థం చేసుకోకు. మరెప్పుడూ దీన్ని ముట్టుకోకు ప్లీజ్!” అంటూ సీసా టేబుల్ సొరుగులో పెట్టాడు సుధీర్.

తప్పు చేసిన వాడిలా ఎంతో వేదన చెందాడు మారవ్. ఎంతసేపు దొర్లినా నిద్ర పట్టలేదు. రాధ జబ్బు, శేఖర్ బెదిరింపు, అమావాస్య నాటి సాగరంలా అల్లకల్లోలం చేస్తున్నాయి. వాటి దాటికి తట్టుకోలేక .... ‘ఇది దురలవాటుగా కాదు కదా! ఓ టెన్షడంలా వాడుకుంటే తప్పేమిటి’ అనుకున్నాడు. సీసా మూత తీసి గ్లాసులో పోసుకున్నాడు.

ఒక్కొక్క విషయమే సుధీర్ తెలుసుకుంటున్నాడు. ఒక్క విషయం కూడా దాచకుండా అడిగిన వన్నీ చెప్పేసాడు మారవ్.

రెండవనాడు లేచి కుర్చీలో కూర్చుని టేబుల్ మీద అద్దంలో ముఖం చూచుకొని ఉలిక్కి పడ్డాడు. జ్యోతుల్లాంటి కళ్ళు, ఉద్వీన రెప్పలూ, ముఖం భయంకరంగా తోచింది. బురద గుంటలో కూరుకుపోయానని గ్రహించుకున్నాడు. ఈ పొరపాటు అలవాటై గ్రహపాటుగా ‘మారుతుండేమో! మరెన్నడూ త్రాగరాదు! ఎప్పుడూ లేనంత ఆకలి దహించి వెయ్యగా గబగబ.... హోటలు తెళ్ళి ఎన్నో వెరైటీలు వేయించుకొని తిన్నాడు.

బ్యాంకికి వెళ్ళటానికి సిగ్గుపడిపోయాడు. అక్కడందరూ తనవైపు హేళనగా చూస్తున్నారని భ్రమపడి తనకు తానే ఏదో అయి పోతున్నాడు.

అతడి విచిత్ర ప్రవర్తనకు అందరూ సంక యాత్మకంగా చూస్తుంటే బిడియపడిపోయాడు!

38

“మారవ్! ఈ రోజు నెలవేగా-అలా వస్తావా? నాకు తెలిసిన ఓ రచయిత వున్నాడు. నిన్ను పరిచయం చెయ్యమని ఎన్నో సార్ల ర్లడిగాడు. వీలైనప్పుడు తీసుకొస్తానన్నాను....వస్తావా?” అడిగాడు సుధీర్. కాస్త మనసుకు రిలీఫ్గా వుంటుందని “సరే” నన్నాడు మారవ్.

“వెరీగుడ్, అలా వుండాలి. బ్రతుకంటే దాద్యతల మాట, కర్తవ్యాల కంచెగా వుండకూడదోయ్! మనం గిరిగీచుకుని కూర్చుంటే సరదాలు వెదుక్కుంటూ రావు. వాటివెంట మనం పోవాలి....” అంటూ గుమ్మం వైపు దారి తీశాడు....కారు స్టార్డు చెయ్యమని ద్రైవరుకు వెచ్చాడు సుధీర్.

మారవ్ ఆతట్టి అనుసరించాడు.

“ఆ చిన్న మేడ దగ్గర నిలుపు” అని అగాక-దోరు తెరిచి వెలుపలికొచ్చాడు సుధీర్.

మాధవ్ కూడా దిగాడు.

సుధీర్ వెంట రోనికి నడిచాడు.

అక్కడో చిన్న పోర్ట్ వద్ద నిలబడి—

“శర్మగారున్నారా?” అన్నాడు రోపలికి చూస్తూ సుధీర్.

కర్జన్ తొలగించుకొని ఓ ముప్పై అయిదేళ్ళు శ్రీ వెలుపలికొచ్చి “బాత్ రూంలో వున్నారు. కూర్చోండి” అంటూ అక్కడ రెండు కుర్చీలు చూపింది. ప్రశ్నార్థకంగా సుధీర్ వైపు చూచాడు మాధవ్ ‘ఎవరనే’ అర్థంతో. తర్వాత చెపుతా నన్నట్లు నైగ చేశాడు సుధీర్.

ఇంతలో శర్మ రోపల్నుంచి వచ్చాడు.

“వీరే శర్మగారు....” మాధవ్ కు పరిచయం చేశాడు సుధీర్.

“మాధవ్ అని చెప్పానే ఇతడే....” శర్మతో అన్నాడు.

“నమస్తే” అన్నాడు శర్మ.

“నమస్తే....నమస్తే.”

చాలాసేపు సాహిత్యాన్ని గురించి ఎవరి అభిప్రాయాలు వారు చెప్పారు. ఎవరెవరి రచనలు ఎవరికిష్టమో — ఎందుకిష్టమో రచయిత రిద్దరూ చెప్పుకున్నారు....దాన్లో పరిచయం లేని సుధీర్ కేవలం శ్రోతగా వినసాగాడు. అలా ఎంత సమయం గడిచిందో గ్రహించలేకపోయారు యిరువురూ.

మూడు కాఫీలు ట్రేలో పెట్టుకొచ్చింది-మొదట తమకు జవాబు చెప్పినావిడ. తీసుకొని వెలుపలికి వచ్చారు.

త్రోవలో తన అనుమానం తీర్చుకోవటానికి, మాధవ్—

“అమె....అతడి అక్కా? పిన్నమ్మా? అతడికింకా మ్యారేజ్ కాలేదా? వైఫ్ వూర్లో లేదా?”

“ఆ హ్లా హ్లా హ్లా” బిగ్గరగా నవ్వేడు సుధీర్. ఎందుకు నవ్వుతున్నాడో అర్థం కాలేదు మాధవ్ కు.

“సన్నెస్సుతో చంపక చెప్పవయ్యా తండ్రీ” అన్నాడు తెలుసుకోవాలని తొందరపడుతూ.

“సావధానంగా విను...అమె శర్మగారి వైఫే!”

“ఓ మైగాడ్...నమ్మలేను.”

“నువ్వు నమ్మినా నమ్మకపోయినా అది మాత్రం

నిజం. కథల్లో ఆదర్శం గాక. ప్రాక్టికల్ గా చెయ్యాలనే వుద్దేశం వుండేదట—తన సాహిత్యాన్ని ఆరాధించే అమె అతని రచనలు చదువుతుండేదట. క్రమేణా...పరిచయం పెరిగిన తరువాత ప్రచురణ కాని వ్రాతకాగితాలు కూడా తీసుకుంటూ....వాటిని గురించి చర్చించుకుంటూ వుంటుంటే అమె భర్త అనుమానించి అమెకు విడాకులిచ్చాడట....తనవల్ల అమె సంసారం చెడిపోయిందని ఆదర్శం పేరుతో అమెను, తను రిజిస్టర్డ్ మ్యారేజ్ చేసుకున్నాడు....అమెకో బిడ్డ కూడా వుంది. తన జీవితం ఎలా వుందోగాని, యితర్లచేత హేళనగా చూడబడుతుంటాడు....ఒక్కొక్కరనే మాటలు చెప్పి బాధపడుతుంటాడు కూడా.”

అని మాధవ్ వైపు నిశితంగా చూచాడు సుధీర్.

అంతరంగంలో ఏదో మధన పడుతున్నట్లు మాధవ్ ముఖం రంగులు మారటం గమనించి రోపలే తృప్తిపడ్డాడు సుధీర్.

గమ్యస్థానం చేరగానే ఎవరి పనుల్లో వారు నిమగ్నమైనారు.

శర్మ దాంపత్య జీవనం గురించి ఆలోచిస్తూ తను రాధతో గడపాల్సినపుడు ఎదుర్కోవల్సిన విషయాలు....మెదడును తొలిచేస్తుంటే .... అసహనంగా యేదీ తోచని స్థితిలో వున్నాడు—మర్నాడు కూడా మాధవ్.

“అలా కార్లో తిరిగిద్దారా మిస్టర్. కాస్త హాయిగా వుంటుంది, కమాన్.” మాధవ్ జవాబుకు ఎదురుచూడకుండా చెయ్యి పట్టుకొని లాక్కుపోయి కార్లో కూర్చోపెట్టుకున్నాడు సుధీర్.

మంత్రముగ్ధుల్లా వెళ్ళి కూర్చున్నాడు మాధవ్.

కారు మెహండికి పోనియ్యమన్నాడు సుధీర్.

గానా బజానా వినవస్తున్న చోట కారు ఆపేడు డ్రైవర్.

‘ఇక్కడ కెందుకు?’ అని కళ్ళతోనే నైగ చేశాడు మాధవ్.

“ఋషీకి....” తమాషాగా నవ్వి చెయ్యి పట్టుకొని రోనికి పిలుచుకెళ్ళాడు. అక్కడో అందమైన అమ్మాయి నృత్యం చేస్తుంది. అక్కడ కూర్చున్న వాళ్ళందరూ ఆ వాద్యాల కనుగుణంగా తలలు త్రిప్పుతూ పరవశం చెందుతున్నారు. సుధీర్ కూడా వాళ్ళతో కలిసిపోయాడు. మాధవ్ ఇబ్బందిగా నిలబడిపోయాడు. బలవంతంగా అతణ్ణి కూర్చోబెట్టాడు సుధీర్.

నాట్యం చేస్తున్న అమెలో రాధ కనిపించింది.

ఇబ్బతో బెడ్ మీద వున్న రాధ గుర్తుకొచ్చి ఒళ్ళు జలదరించింది. కొంతసేపటికి యూస్సీ సౌందర్యం అమెలో చూచి అతను పులకరించాడు. కోర్కె లేవో మేల్కొన్నాయి. అమె కాళ్ళ గజ్జలు పుల్లుమన్నప్పుడు మాధవ్ గుండె రుల్లుమన సాగింది.

కొంతసేపటికి నాట్యం ముగించి అందరి దగ్గరా చెయ్యి చాపిందా యువతి. ఎవరికి తోచిన డబ్బులు వాళ్ళు వెయ్యసాగారు.

సుధీర్....ఓ పది రూపాయల నోటు వేసేడు. మాధవ్ ఆలోచనగానే పాంటు జేబులో చెయ్యిపెట్టి పర్పు తీసి....చేతికి ఐదు రూపాయల నోటుగా వేసేడు. డబ్బులు వేసేటప్పుడు కొందరు కన్ను గీటుతుంటే సలాం చేస్తూ పోయింది. ‘చాచి రెండు కాాయ కొట్టడం ఆ అమ్మాయి — ఆ రొడీ మూకను?’ అనుకున్నాడు మాధవ్.

అతగాది ముఖ కవళికలు అర్థం చేసుకున్న సుధీర్ తలసంకించి తనలో తను నవ్వుకున్నాడు.

నృత్య ప్రదర్శన ముగియగానే కొందరు ఎందుకో రోపలికి వెళ్ళసాగారు. అయోమయంగా ఇంద్రజాలం చూచినట్లు చూడసాగాడు మాధవ్.

“ఏం! వీకూ....వాళ్ళ దారి అనుసరించాలని వుంటే చెప్పు”

“నాకర్థం కావటం లేదు” విచిత్రంగా చూస్తూ అన్నాడు మాధవ్.

“అర్థం గాకుండా వెళ్ళితే పరమార్థం వుండదు బాబ్. పైపెచ్చు కథ రసాభాసం కావచ్చు.... విషయం వివరిస్తాను. అవసరం కలిగితే ఉపయోగించుకోవచ్చు. ఇప్పటికి ఇంటిదారి పడదాం” అంటూ డ్రైవర్ని కేకేసి కారు దగ్గరికి నడిచాడు సుధీర్.

రూము చేరగానే అన్నీ వినాలని ఆశ్రుత కనబరిచాడు మాధవ్.

“అక్కడ నాట్య ప్రదర్శన ఒక్కటే కాదు. ఆ విధంగా మనుషుల్ని ఆకర్షించుకుంటారు.”

“చ....చ....శరీరాన్ని అమ్ముకోవడం?.... ఎంత నీచం” మాధవ్ ముఖం జగుప్పతో నిండి పోయింది.

“డబ్బు పెట్టకుండా తేరగా దొరికే ప్రియురాళ్ళు అందరికీ.... దొరకొద్దూ?” వెటకారం పుట్టిపడింది సుధీర్ వ్యాఖ్యానంలో.

“తేరగా ప్రియురాళ్ళు అంటే నీ ఉద్దేశం?” రోషంతో ఎర్రబారింది మాధవ్ వదనం.

“మిస్టర్....ఇంకా నటించకు నా దగ్గర : నీ విషయమంతా నాకు తెలుసు. నీవు రాధతో కలుసుకున్నావు. అదే నేననడం. అర్థమైందా : అహ్లాహ్లా” విషపు నవ్వు వెలువడింది. సుధీర్ పెదాలపైన.

“షటప్....ఏమిటి నువ్వనేది? రాధతో అక్రమసంబంధం? ఎంత మాటన్నావు ....! నేను చేసుకోబోయే రాధ నిప్పుకణిక. ఆమె ననడానికి నీకు నోరెల్లా వచ్చిందంటా?” వక్రు నూరాడు. విడికిక్కు దిగించి కనిదీరా అరచేతితో కొట్టుకోసాగాడు.

“భార్యట భార్య. ఎంతమందికి భార్య? శేఖర్ కు భార్య..నీకు...అహ్లాహ్లాహ్లా ఏం పరివ్రత? తననెవరూ చేసుకోరని నిన్ను వల్లో వేసుకొని. అదిస్తుంటే నీవది ప్రేమనుకొని మురిసి పోతున్నావ్. ఆమె నీ యవ్వనం దిగజారినాక నిన్నప్పుడు తరిమేస్తుంది. చెల్లెల్నిచ్చి చేసి నిన్ను వల్లో వేసుకుందామనుకుంది. అది అద్దం తిరిగే సరికి. ఈ ఎత్తు వేసింది. నక్కజిత్తులమారి.”

“లేదు....సుధీర్ లేదు. ఆమెను గురించి నీకేమీ తెలియదు. తనకు స్వార్థం లేదు. ఆమెకు ఆశల్ని పెంచింది నేను. ఆరే జ్యోతికి చమురు పోసింది నేను. ఆమె దేవత!” రాధను తలుస్తూ న్నప్పుడు మారవ్ కనులు గౌరవ పూర్వకంగా మూసుకున్నాయి.

“ప్రస్తుతం దేవతే. తర్వాత ఏళ్ళు పైబడి దెయ్యంగా మారుతుంది. అప్పుడు శర్మకు పట్టిన గతే నీకూ పడుతుంది....ఫలాని వాడి భార్యను చేసుకున్నాడంటారు. గాని....నీ భార్య అనరు. అందరిచేత అవహేళన చేయించుకుంటూ, క్షణ క్షణం నిస్సహాయతతో జీవించాల్సివుంది. అన్ని బంధాలను లక్ష్యపెట్టక అదర్శం మాత్రమే ద్వేయంగా పెట్టుకున్నవాడు మాత్రమే సమాజపు నోరు నొక్కగలడు. సంఘం కళ్ళు కప్పాలన్నా. మనం సుఖపడాలన్నా ఒకటే మార్గం. సమాజం నెభాష్ అని హర్షించేలా పెండ్లి చేసుకోవాలి. చాటుమాటుగా మన సుఖాలను మన మనుభవించాలి. సుఖాల వెంట మనం పరుగు దియ్యాలి గాని, అవి మనల్ని వెతుక్కొని రావు. జీవితాన్ని అనుభవించాలి గాని వ్యర్థపుచ్చగూడదు. యవ్వనం శాశ్వతం గాదు....” సుధీర్ ఉపన్యాసంలో సుగమంగా సుఖపడే మార్గాలెన్నో గోచరించాయి మారవ్ కు.

“అయితే ఇప్పుడు నన్నేం చెయ్యమంటావు సుధీర్ : అన్నీ నీకు చెప్పేనుకదా : రాధతెలా అన్యాయం చేసేది....?”

సమస్యల సముద్రంలో కొట్టుకులాడుతూ పరిష్కారమనే తెప్ప కొయ్యకోసం ప్రాకులాడి నట్లాతోంది మారవ్ స్థితి.

వనిత మాటల కొలువు - 20

1 చు	2 ద	3 మా	4 మ	5 వి	6 డి	7 ని
8 డి	9 స	10 ద	11 రు	12 ప	13 క	14 రా
15 క	16 రా	17 ను	18 గు	19 జా	20 ప	21 డి
22 ప	23 రు	24 స	25 జా	26 ము	27 లు	28 చ
29 చ	30 వి	31 మా	32 తా	33 క	34 పా	35 ము
36 తా	37 న	38 జా	39 యా	40 టు	41 ఉ	42 ప్పు
43 నీ	44 రు	45	46	47	48	49

సరైన సమాధానం

పై సమాధానంతో సరిపోయే సమాధానాలు పంపినవారు పదకొండుగురు. వారు :

1. కె. శుభప్రద, విజయనగరం-2
  2. ఎ. కృష్ణమ్మ, కొర్లకుంట (చిత్తూరుజిల్లా)
  3. ఎ. సీతామహాలక్ష్మి, హైదరాబాద్-4
  4. ఎస్. ఆర్. వి. నిర్మలాదేవి, పాల్వంచ (ఖమ్మం జిల్లా)
  5. బి. జయలక్ష్మి, రేవల్లె
  6. పి. పార్థవి, మంచిర్యాల (ఆదిలాబాద్ జిల్లా)
  7. పోలాప్రగడ శేషాసుందరి, రాజమండ్రి
  8. జి. వాణి, ఏలూరు
  9. వరదా రాజేశ్వరి, విశాఖపట్నం-16
  10. ఉండవల్లి సుబ్బలక్ష్మి, వినుకొండ (గుంటూరుజిల్లా)
- బహుమతి మొత్తం రూ. 1500ను ఈ పదిమందికీ సమానంగా పంచి, అందజేస్తున్నాము.

“అలారా దారికి :—విషయం చెబితే తప్పించుకోడానికి అదీన నాటకంగా ఆమె భావిస్తుంది. చెప్పకుండా చేసుకుంటే ప్రాణానికే ముప్పుయినపుడు న్యాయమేం చేకూర్చగలవు? ఒక్క వేటుకు రెండు పిట్టలు రారేలా చెబుతాను. నివేదను చేసుకో. రాధను భర్తతో కాపురం చెయ్యమను.

మీరిద్దరి మనసులూ ఒకటే గనుక, సంసారాలు వేరైనా ప్రేమగానే గడుస్తాయి మీ జీవితాలు. అంతకంటే గత్యంతరం లేదు. ఎలా ఉంది నా బదియా?” కళ్ళు ఎగురవేశాడు సుధీర్ తాళంచేసి చెయిన్ విలాసంగా త్రిప్పుతూ.

“నీ....నీ అంత నీచానికి పాల్పడలేను. నాకు భార్య కావలసిన రాధ-ప్రియురాలిగా ఇంపాజిబుల్, ఇంపాజిబుల్.” బాధగా తల అద్దం తిప్పుడు.

“నీలాంటివాళ్ళు ప్రపంచానికి పనికిరారు బ్రదర్. అసమర్థుల, నిస్వార్థం, విరికితనం వున్న వ్యక్తి సుఖపడలేని దొర్పాగ్గుడు....అంతే.... అంతే!” పెదవివోరగా పెట్టి చెయ్యి వ్యంగ్యంగా త్రిప్పుడు సుధీర్.

“శేఖర్ కిరాతకుడు. ఎలాగైనా పనిగట్టి రాధను పొట్టను బెట్టుకోగలడు. పరోక్షంగానైనా ఆమె మరణానికి కారకుణ్ణి అవుతాను.” బేలగా ముఖం పెట్టాడు మారవ్.

“ఆమె బ్రతకటమే ముఖ్యమైతే నీమీద ఆమెకు అసహ్యం పుట్టేలా ప్రవర్తించు. నీమీది ద్వేషంతో విరక్తిగా భర్తతో కాపురం చెయ్యగలడు....” ఉపాయం సూచించాడు సుధీర్.

‘మంచితనం, నిస్వార్థం...నున్నిత హృదయం చేతగానితనానికి నిదర్శనాలా? పరిస్థితులకు బానిస చేతగానివాడా?’ అని ఇంకా యేవో అడగాలనుకున్నాడు మారవ్. మళ్ళీ ఎంత వుపన్యాసం వినాల్సివుందోనని .... మనసులోనే అణచుకున్నాడు.

సుధీర్ మాటలు తనెంతవరకు అచరించాల్సి వుందో, ఏవి యధార్థమో : అన్నీ మననం చేసుకుంటూ ప్రక్కమీద వారేడు మారవ్.

39

రాధకు టి.వి. నెమ్మదించిందని డిశ్చార్జి చేశారు. బాబ్ పేషెంటుగా వుండి, మందులు వాడుతూ అప్పుడప్పుడూ చెకప్ చేయించుకుంటూ వుండమని చెప్పారు డాక్టర్లు.

ఇంటికొచ్చిన రోజే మారవ్ ను రమ్మని రాసింది రాధ. జాబు చూడగానే వెలపుపెట్టి వచ్చాడు మారవ్. మారవ్ ఇంటి రోపరి కడుగు పెట్టగానే, అనందంతో అహ్వనించింది రాధ. ముఖం మార్చుకొని విసురుగా రోపరికెళ్ళింది జానికమ్మ.

[39వ పేజీ చూడండి]

జుమ్మ

జుమ్మ

త్రైకర్ణ కాయగూరలతో బాటు పళ్ళు కూడా పుష్కలంగా తినమంటూ ఉంటారు. అయితే అన్ని పళ్ళు అన్ని సమయాల్లోనూ దొరకవు. అరటి పళ్ళవంటి కొన్ని పళ్ళు తప్ప తక్కిన పళ్ళు అన్ని కాలాలలోనూ లభించవు. అందువల్ల పళ్ళను భద్రపరిచి ఉంచే విధానాలు అవసరమయ్యాయి. పళ్ళను ఉపయోగించి రకరకాల పదార్థాలను రూపొందించి నిలవ చేసుకోవడం ప్రారంభమయింది. పళ్ళతో రకరకాల జామలూ, జెల్లీలూ రూపొందించడం - ఇటీవల బాగా ప్రాచుర్యం సంపాదించింది.

ఇక్కడ 'వనిత' పాఠకులకు కొన్ని జామ్స్, జెల్లీస్ తయారు చేసే విధానాల గురించి తెలియజేస్తున్నాను. తయారు చేసిన జామ్స్, జెల్లీస్-ఎలా భద్రపరచాలో కూడా వివరిస్తున్నాను.

జామ్మూ, జెల్లీలు తయారు చెయ్యడం తేలికే. మొదట కొన్ని జామ్స్ తయారు చేసే పద్ధతులు వివరిస్తాను.

పళ్ళ మిశ్రమపు జామ్

దీన్నే అంగ్లంలో 'మిక్చర్డ్ ఫ్రూట్ జామ్' అంటారు. ఈ జామ్ తయారు చెయ్యడానికి 2 ఆపిల్ పళ్ళు, 4 అరటి పళ్ళు, అనాస పండు ఒకటి, బొప్పాయి పండు ఒకటి, 4 కిలో నల్ల ద్రాక్ష పళ్ళు, 3 జామపళ్ళు, 4 కిలో 'ప్లమ్' పళ్ళు కావాలి. (వీటిలో ఏ రకమైనా దొరక్కపోతే, ఆ రకం పళ్ళు లేకుండా కూడా జామ్ తయారు చెయ్యవచ్చు.) ఈ పళ్ళనుంచి తీసిన

గుడ్డు ఒక కిలో ఉంచే, ఒక కిలో చక్కెర కూడా కావాలి. ఇవికాక 10 గ్రాములు (లేదా 2 టీస్పూనులు) సిట్రిక్ ఆసిడ్, 'రాన్స్ బెర్రీ' రంగు 1/2 టీస్పూను (అహార పదార్థాలలో వాడే రంగు మాత్రమే వాడాలి) కూడా నిర్దం చేసుకోవాలి.

ఇవన్నీ నిర్దం చేసుకున్నాక మొదట పళ్ళను (కొడిమెలు ఉన్న వాటి కొడిమెలు తీసేసి) మంచి నీళ్ళలో బాగా కడగాలి. అరటి, అనాస, బొప్పాయి పళ్ళ మీది తొక్కలను తీసేయాలి. పళ్ళను చిన్న చిన్న ముక్కలుగా తరిగి ఉంచుకోవాలి. గట్టిగా ఉండే అడుగు భాగం గల పెద్ద అల్పా మినియం పాత్రగానీ, కళాయి పూసిన ఇత్తడి పాత్రగానీ తీసుకోవాలి. ఆ పాత్రను ముందుగానే శుభ్రంగా కడిగి ఉంచుకోవాలి. ఆ పాత్రలో మంచి నీళ్ళు పోసి, అందులో పళ్ళ ముక్కలను వేసి పొయ్యిమీద పెట్టి ఉడకబెట్టాలి. పొయ్యిలో మంట బాగా ఉండాలి. పళ్ళ ముక్కలు బాగా ఉడికాక, 'స్ట్రెయినర్' ఉపయోగించి పళ్ళ గుడ్డను వడగట్టి ఉంచుకోవాలి. [స్ట్రెయినర్ లేనివాళ్ళు శుభ్రమైన గుడ్డ మీద ఉడికిన పళ్ళ ముక్కలను వేసి-పళ్ళ గుడ్డ వడగట్టుకోవచ్చు.]

ఇలా తయారు చేసుకున్న పళ్ళ గుడ్డను తూచి తీసుకోవాలి. ఆ కొలతకు సరిపడే చక్కెరను తూచి తీసుకుని, వాటిని - పళ్ళను ఉడికించడానికి

ఉపయోగించిన పాత్రనే బాగా శుభ్రం చేసి అందులో వెయ్యాలి. అందులో సిట్రిక్ ఆమ్లం కూడా కలపాలి. వీటన్నిటినీ పాత్రలో వేళాక, ఆ పాత్రను పొయ్యి మీద పెట్టి ఉడకపెట్టడం ప్రారంభించాలి. అవి ఉడుకుతున్నప్పుడు శుభ్రమైన గరిచెతో కలియబెడుతూ ఉండాలి. జామ్ సగం ఉడుకుతుండగానే అందులో రంగు వేసేయ్యాలి.

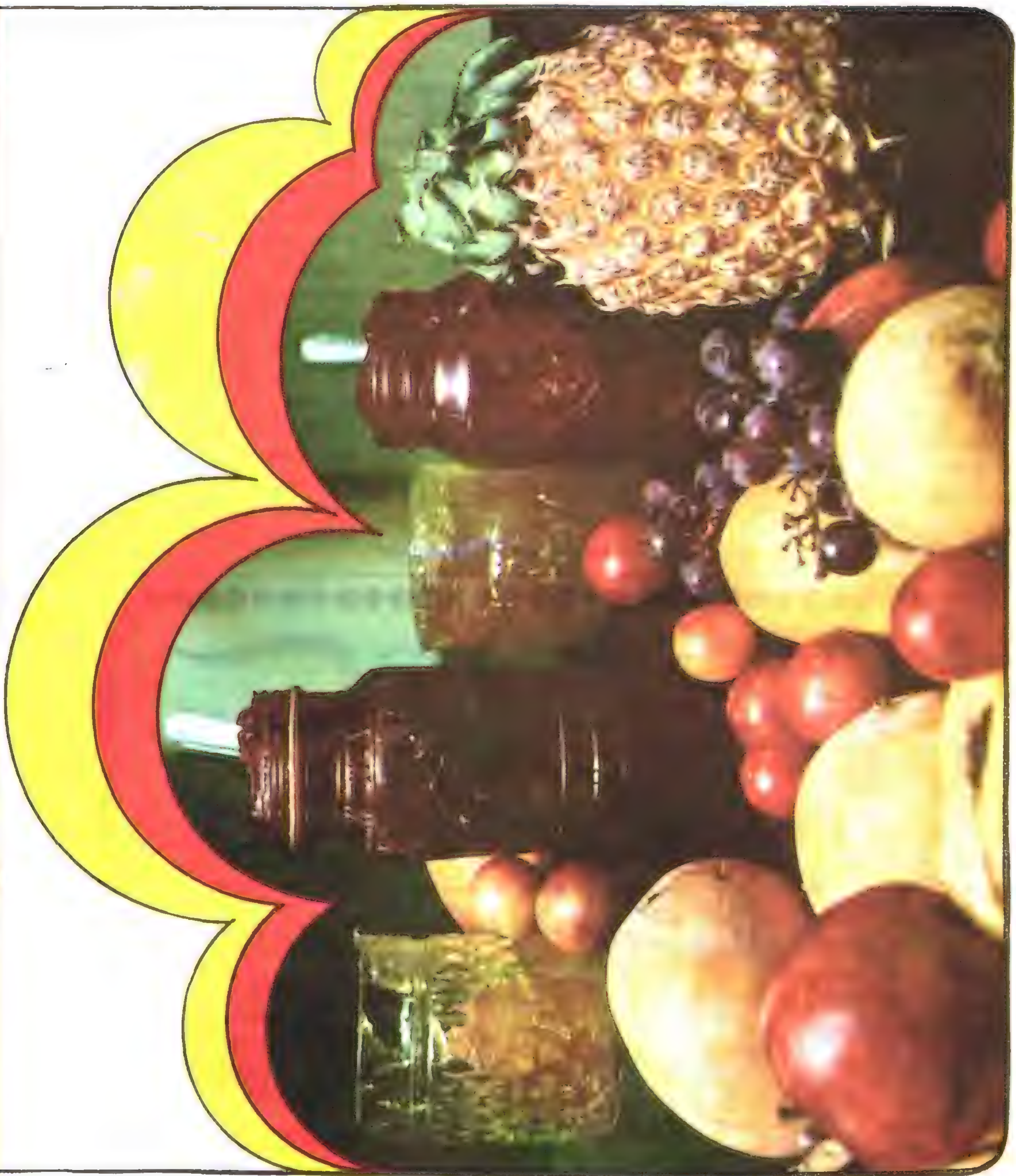
జామ్ తయారైందా లేదా అని తెలుసుకోవడం ఎలా?

జామ్ను గరిచెతో మీదికెత్తితే తగెలా సాగితే అది తయారైనట్టే. గరిచెతో జామ్ తీసి, గరిచెను పక్కకు తిప్పితే జామ్ పెద్ద ముద్దలా పడాలి. ఒక ప్లేట్లో కాస్త జామ్ వేసి దాన్ని చల్లార్చి, వేరితో నెట్టినపుడు ఆ ముద్ద మీది భాగాన ముడతపడితే-జామ్ సిద్ధమైందని తెలుసుకోవచ్చును. జామ్ సక్రమంగా తయారై ఉంటే పాత్రలో దాని మీది భాగాన బుడగలు లేస్తూ ఉంటాయి.

జామ్ తయారు చెయ్యడం ఒక ఎత్తు. దాన్ని భద్రపరచడం ఒక ఎత్తు. తయారుచేసిన జామ్ను నీసాలలో వేసి గట్టిగా మూసి పెట్టాలి.

జామ్ను నిలవ ఉంచడానికి ఉపయోగించే నీసాలు చాలా శుభ్రంగా ఉండాలి. అందుకు ముందుగానే నీసాలను సబ్బునీటిలో కడగాలి. ఆ తర్వాత వాటిని ఒక పెద్ద పాత్రలో ఉంచి, ఆ పాత్రను అలాగే పొయ్యిమీద పెట్టి కాచాలి. నీళ్ళు కాగుతుండగా పాత్రను దించి, నీసాలను

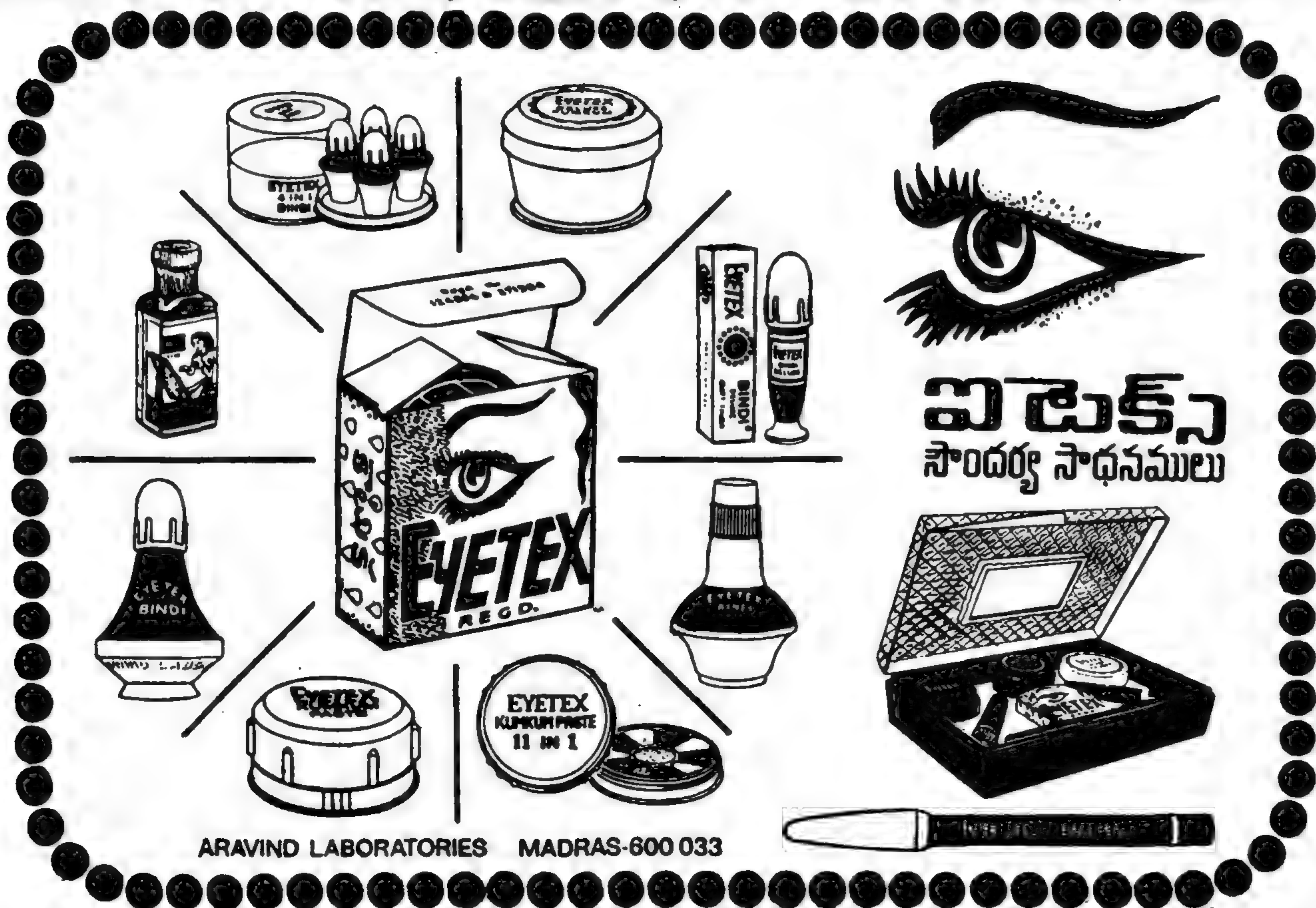

నీసాలా శుభ్రమైనవి కాకపోతే జామ్ చెడిపో
 పోతుంది. తయారు చెయ్యడంలో కుళ్ళిపోయిన
 వళ్ళు ఉపయోగించినా - జామ్ చెడిపోతుంది.
 తగినంత చక్కెర పెయ్యడం వల్ల జామ్ ఎక్కువ
 కాలం నిలవ ఉంటుంది. నీసాలాంచి జామ్ తీసే
 టప్పుడల్లా తడిలేకుండా పొడిగా ఉండే స్పూన్
 లతో, గరిచెలతో ఉపయోగించాలి. జామ్లో
 చేతులు పెట్టకూడదు. జామ్ నీసాలాను వాసెన
 కట్టిపెట్ట దలుచుకున్నవాళ్ళు-బటర్ పేపర్ తీసుకుని
 దానికి రెండువైపులా కొవ్వొత్తిని కరిగించి-
 ఆ మైనాన్ని పూసి దాంతో నీసా మూతకు వాసెన
 కట్టవచ్చును.

మామిడివళ్ళ తొక్కలు తీసేసి- ముక్కలుగా

[39 వ పేజీ చూడండి]

శ్రీమద్భక్త మూలకు అర్ఘ్యాలు...

సాయంకాలం ఆరున్నరైంది. అప్పుడే మేరేజి పేరెస్టు ఓ మేరేజి రిసెప్షన్ కు వెళ్ళి వచ్చారు— జయరాం, వసంతలు. రిసెప్షన్ బ్రహ్మాండంగా ఉంది. రెండు బెంగళీ స్వీట్స్, కాజాపకోడా, సోమాసా, ఐస్ క్రీమ్ పెట్టారు. నిటీలోని 'ఎరైట్' చాలామంది వచ్చారు. వయస్సులోని మగువలు చాలామంది ఖరీదైన, రంగు రంగుల చీరలు,

నగలు ధరించి కలర్ ఫుల్ గా వచ్చారు. అలాంటి వారిలో రిసెప్షన్ షామియానా అంతా 'ప్యాషన్ పారేడ్'లా వుంది. తన ఫ్రెండ్ మేరేజ్ రిసెప్షన్ అయినప్పటికీ, వసంత ఎందుకో ఆనందంగా వుండలేకపోయింది. అమె హృదంతరాళంలో ఏ మూలనో మబ్బులు పట్టి మసక చీకటి వ్యాపించింది : 'సంకుచిత స్వభావం' తాబాకు ఇన్ ఫ్లూయెంట్ జ్వరం నూటనాలుగు దిగ్గ్రీలు వుండగా, రిసెప్షన్ లో వీణ కచేరీ ఉన్నప్పటికీ, భర్తను తొందరపెట్టి, త్వరితంగా ఇంటికి తోడ్కొని వచ్చింది వసంత.

అమె ప్రవర్తనలో అకస్మాత్తుగా వచ్చిన అసాధారణ పరిణామానికి జయరాం ఆశ్చర్య పోయాడు. కారణాలు అతనికి అంతుపట్టలేదు. అదనాళ్ళ మనసులు వర్షాకాలపు మేఘాలని అతనికి తెలియకపోలేదు.

ఇంట్లోకి వచ్చి రావడంతోనే వసంత హేండ్ బ్యాగ్ ను కుర్చీమీదకు విసరివేసింది. కట్టుకున్న ప్రింట్డ్ నైలెక్స్ చీరను విప్పి బెడ్ మీద

భాగ్యలక్ష్మి కృష్ణకుమారి

చీరల మీదికి

స్ట్రైప్స్ చీరలు కట్టుకొంటుంటే వాటి మీద ఎంతయినాదరిగాని, పెయింటింగ్ గాని, అప్లిక్ వర్క్ గాని, పూసలుగాని కుట్టుకొని కట్టుకొంటే చక్కగా వుంటుంది. కంర్ చీరకయితే చీర రంగులోనే కాస్త డార్క్ లో ఇవి చేస్తే ఆకర్షణీయంగా వుంటుంది. చీర పూర్తిగా కాక, అక్కడక్కడా చేస్తేనే నాజుకుగా వుంటుంది.

ఆ మధ్య కచ్ వర్క్, చమ్కాలు కలిపి కుట్టుకొనేవారు. అవి కాస్త పెద్ద డిజైన్స్ వుండేవి. ఇప్పుడు చిన్న చమ్కాలు చుక్కల్లాగ చీర నిండా కుట్టుకొంటున్నారు. డబ్బు ఇస్తే కుట్టి ఇచ్చేవారున్నారు. కాని అది వేరే విషయం. వ్యయంగా కుట్టుకొంటే తప్ప, తృప్తిలోని ఆనందం తెలిసిరాదు.

ఇప్పుడు ఆర్గండి మీద అప్లిక్ వర్క్ చేసి, పైపింగ్ కుట్టుటం ప్యాషన్. అప్లిక్ కు వాడే గుడ్ల సాదాది కాక చుక్కలు వుండేది ఎప్పు కొంటున్నారు. ఇది చాలా బాగా కనిపిస్తుంది.

పాషన్ ను బట్టి మన అభిరుచి కూడా మారుతుంటుంది కదా! అప్లిక్ వర్క్ కు డిజైను ఎవరికిష్టమొచ్చింది, నచ్చేది - అంటే వ్యక్తి రంగుకు, ఒడ్డుపాడుగుకూ మ్యాచ్ అయ్యేది వేసుకోవాలి. పెద్ద పువ్వుకు విడి విడి రేకులు కుట్టుకోవచ్చు. లేదా పేకముక్కలోని నాలుగు డిజైనులు వాడుకోవచ్చు. అతి చిన్న పువ్వులయితే చీర నిండా కుట్టుకోవచ్చు. అప్లిక్ చేయటానికి ఏ గుడ్ల వాడుకామో అదే గుడ్ల చోళీకి కూడా ఉపయోగించాలి. మిషన్ మీద చేస్తే కొందరగా అయిపోతుంది.

నేను నీలం రూబీ చుక్కల గుడ్లలో తెల్ల పెద్దా పురం సిల్క్ చీర మీద క్లావర్ డిజైన్ అప్లిక్ చేశాను. క్రింద పూర్తి అంచుకు, పైన పైట కొంగుకు కలిపి 60 క్లావర్స్ వట్టాయి. దీనికి, చోళీకి కలిపి ఒకటింటావు మీటరు గుడ్ల వట్టింది. ముందు కావలసిన ముక్కలు కత్తిరించుకొని వాటిని చిన్న చిన్న టాకాలు పోసి గుడ్లకు అతికించి, ఆ తర్వాత చుట్టూ కాజాకుట్టు కుట్టాలి. ఎంత నిదానంగా చేసినా వారం, వది రోజులలో అయి పోతుంది.

రెండవ చీరకు పూసలు కుట్టాను. ముందు పూసలలో కావలసిన పువ్వులు కుట్టుకొని వాటిని డిజైనులాగా అమర్చి చీరకు కుట్టాలి. విప్పటానికి సులభంగా వచ్చేలా కుట్టుకోవాలి. ఇలాంటి పువ్వులు చీరలకేగాక పిల్లల పరికిణీలకు కూడా బాగుంటుంది. వెలుగు సోకితే పూసలు తళతళా మెరుస్తూ ఎంత కాంతిలో ప్రకాశిస్తూ వుంటాయి. పూసలు బరువు కాబట్టి మరీ ఎక్కువ కుట్టుకోక అక్కడక్కడ కుట్టుకోవాలి. తెల్ల షిఫాన్ మీద మూడు పెద్ద డిజైనులు వచ్చేలా కుట్టాను. పైటకు ఒకటి, కుచ్చెళ్ళకు అటాకటి, ఇటాకటి మొత్తం మూడు కుట్టాను. ఒక్కొక్క దానికి 6 చక్రాల లాంటి పువ్వులు, ఒక నక్షత్రం పువ్వు చొప్పున 18 పెద్ద పువ్వులు 3 చిన్న పువ్వులు కుట్టాను.

చీరల మీద కుట్టుటం ఒక యజ్ఞమయితే వాటిని ధరించడం మరీ కష్టమయిన పని. డిజైన్ సరిగా కనిపించేలా సర్దుకొని కట్టుకోవాలి; పైగా అవి ఏమాత్రం చెదరిపోకుండా వుంచుకోవాలి. ప్రతి చీరకు పాల్స్ తప్పనిసరిగా వుండాలి. అవి లేక పోతే చీర పాడవుతుంది. పనితనం అంకా ఆకర్షణీయంగా చీర కట్టుకోవటంలోనే వుంది.

—మంగళాకందూర్

పడవేసింది. పాత వాయిల్ చీరను చుట్టుకుంది. మెడలోని మామిడిపిందెల నెక్లెసును తీసి డ్రాయరుమీద పెట్టింది. ఒంతెల గాజుల్ని గిరవాచేసింది. ఈ చేష్టల్లో ఆమె కోపజ్వాలం ఉష్టోగ్రతను అంచనా వేసుకున్నాడు జయరాం.

“ఏం జరిగింది వసంతా? వంట్లో బావుండ లేదా?” అన్నాడు జయరాం ఆ గదిలోకివచ్చి, లైటువేసి.

“బాగుండకేం! బండరాయిలా వున్నాను.” అంది వసంత మొహాన్ని ముక్కోణంగా చిట్టిస్తూ.

“మరి-?”

“మరీ, గిరీ లేదు! నన్నిహనుంచి నలుగుర్లోకి తీసుకెళ్ళకండి. నలుగుర్లో నిలువుగా తలెత్తుకొని తిరిగే తాహతు నాకు లేదు. చూడరుగా! రిసెప్షన్ కు వచ్చిన అమ్మలక్కలు ఎన్నెన్ని రకాల, ఎంతెంత ఖరీదుగల మంచిచీరలు కట్టుకొచ్చారో! అందరికంటే నేను కట్టుకున్న చీరే దిగదుడుపుగా వుంది. ఆ మాత్రం గ్రహించ లేరూ!”

“అయితే-?”

“అయితే గియితే ఏముంది? పెళ్ళయినా లుగేళ్ళయింది. ఒక్కసారైనా మురిపానికైనా మోజు పడైనా ఓ మంచి చీర తెచ్చి నా మొహాన పడేశారా?...లేదు. ఆ మాత్రం ఇంగితజ్ఞానం వుండక్కర్లే! ప్రతిదీ చెప్పించుకోవాలా? రోకంలో అందరి మొగుళ్ళు బెల్లం కొట్టిన రాళ్ళలా వుంటున్నారా? ఇందాక ఆ సరోజ కట్టుకున్న వైలెట్ ట్రెక్సాక్స్ చీర బావుంది, ఎక్కడ కొన్నావన్నాను. “అబ్బే! నేను కొన లేదండీ! మావారు బొంబాయి నుంచి పట్టుకొచ్చారు. ఇలాంటివి నాకు బహుమానాలుగా పట్టుకురావటం మా వారికి చెడ్డ సరదా సుమండీ!” అందామె. మొహాన్ని పొద్దుతిరుగుడు పువ్వులతోచేసుకున్నాను. నా తల తోటకూర కాడలా వారిపోయింది. ఏం చేసేది? అలాంటి భాగ్యానికి నేనెప్పుడైనా నోచు కున్నానా? నేనూ మనిషినే! నాకూ అలాంటి చిన్న నైజు కోర్కెలుంటాయనీ, నేను కట్టుకున్న చీరను ఎక్కడ కొన్నారని సాటి ఆడది అడిగితే మా ఆయన ఏ బెంగుకూరు నుంచో తెచ్చారనీ, నేను పెట్టుకున్న నగ ఎక్కడ చేయించారని ఎవరైనా అడిగితే మా వారు ఏ మద్రాసులోనో కొన్నారనీ చెప్పడానికి ఆస్కారమేమైనా వుందా? అయ్యో, రాత: ఈ బ్రతుక్కు అంత అదృష్టం

కూడానా!" అంది వసంథ ఒక్కొక్క వాక్యాన్ని రబ్బరు ముక్కలా సాగదీస్తూ.

అప్రతిభుడై నిలబడిపోయాడు జయరాం— భార్య విసుర్లకూ, కనుర్లకూ. అమె తూర్పారలో కొంత నిజం లేకపోలేదు. అమె వ్యధ వెనక వున్న కారణాలు సమంజసమైనవే! తాను ఎప్పుడూ అమెకు బహుమానంగా, అనురాగ విహీనంగా, అప్యాయతకు అనవాయితీగా ఓ చీర గానీ, ఓ నగగానీ తీసుకురాలేదు. అదాయానికి, ఖర్చులకూ బడ్జెట్ అంతంత మాత్రంగా వున్నా. తనకి ఆ ఆలోచన ఎప్పుడూ రాలేదు. ఖర్చులు నీడలా ఎప్పుడూ అంటిపెట్టుకొని వుండేవే! ఖర్చులో ఖర్చు. వచ్చే నెల జీతం రాగానే అమెకు ఓ మంచి చీర తీసుకురావాలి. తన సొంత ఖర్చులు కొంత తగ్గించుకొండే—అదాయవ్యయాల బాలెన్స్ కుదురుతుంది—అనుకున్నాడు జయరాం దృఢంగా.

నెల జీతం వచ్చింది.

అప్పిసు వదలగానే నేరుగా బజారుకు వెళ్ళాడు జయరాం భార్యకు ఓ మంచి చీర కొనడానికి. మళ్ళీ అలస్యమైతే ఆలోచనకు ఎక్కడ భంగం కలుగుతుందోనని, ఏ షణంలో అవసరమైన అదనపు ఖర్చులు వచ్చి పడతాయోననీ, జీతం అందిన రోజునే అర్థాంగిని ఆశ్రయంలో ముంచెత్తు దామనీ జయరాం వెంటనే ఓ పెద్ద పావుకెళ్ళి పసందైన ఓ చీరను ఎంచుకొని, చెప్పిన ధరకు బిల్లు చెల్లించి, నిండైన సంతోషంతో యింటి కొచ్చాడు.

తలుపు తీస్తూనే "ఏమిటండీ! ఆ ప్యాకెట్?" అంది వసంథ నుదురు మీద అర్థచంద్రాకారంలో ఆశ్చర్యాన్ని వెలిబుచ్చుతూ.

"చెప్పుకో, చూద్దాం!" అన్నాడు జయరాం సన్నెన్నును సృష్టించే మందహాసంతో.

అమె మొహంలో చిరాకు చిరుగా తలెత్తింది.

"సబ్బు ప్యాకెట్టా?"

"ఉహూ!"

"ఎందుమిర్చా?"

మొహాన కారపు నీళ్ళు చల్లినట్లయింది జయరాంకు. వెంటనే ఆ ప్యాకెట్ ను భార్య చేతికిచ్చాడు. అమె గబగబా విప్పి చూసింది.

"ఎవరికి చీర?" అంది వసంథ నిమ్మకు నీరెత్తిన నిర్లక్ష్యంతో.

నీటిలో పడ్డ ఉప్పుగడ్డ అయినాడు జయరాం.

"ఇంకెవరికి? నా దేవిగార్కి!"

"ఎంత?"

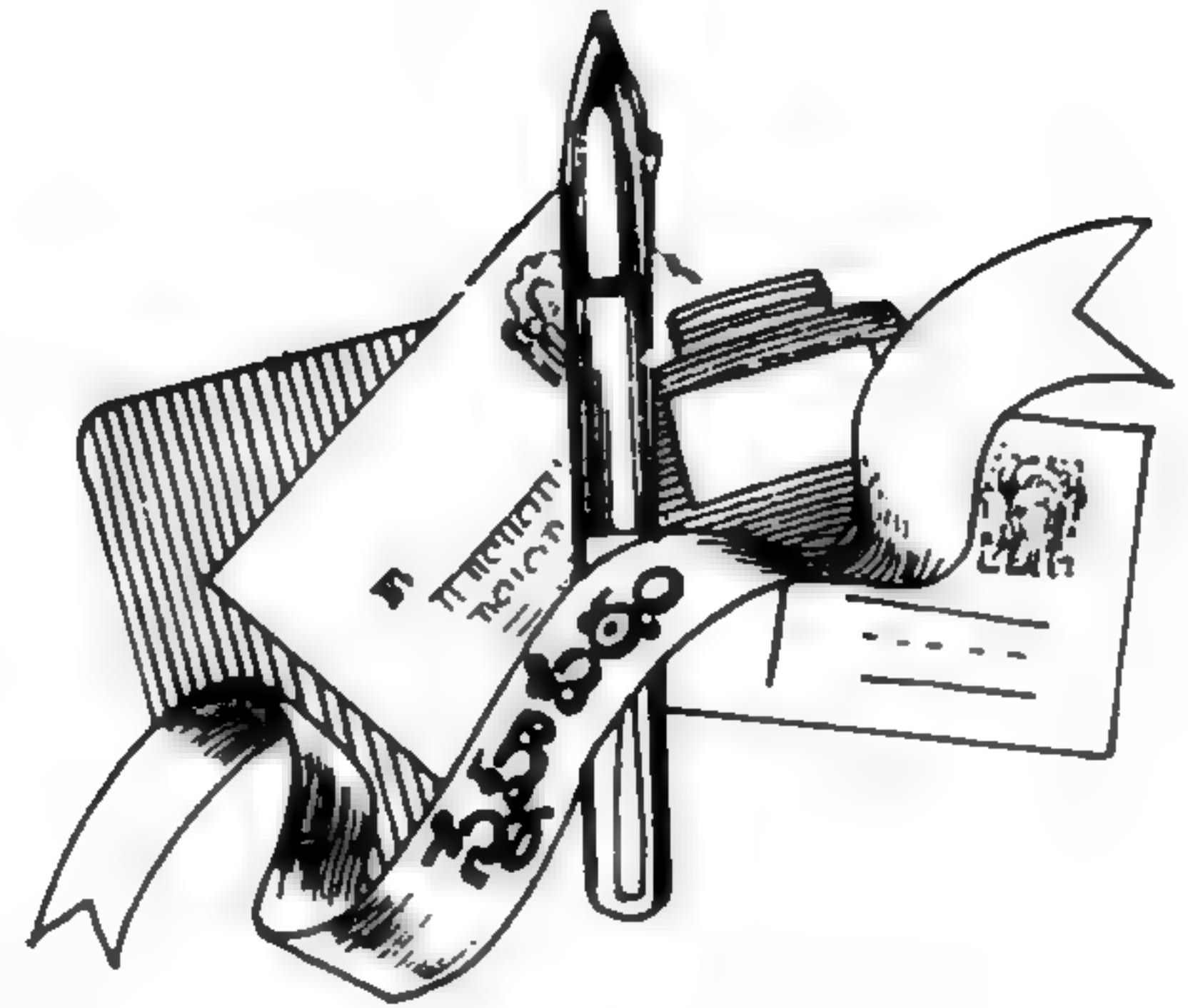
"ఆ! ఎంతోనా? నూటయ్యై మూడు రూపాయల అరవై పైసలు."

గాలిగంగమ్మలాగ విరుచుకుపడింది వసంథ.

"నిగ్గులేకపోతే సరి! ఇప్పుడేమైనా పెళ్ళా పేరంటమా—అంత ఖరీదు పెట్టి చీర కొనడానికి? మీ దగ్గర రూపాయలు తుప్పుపట్టి పోతున్నాయా? ఆ మాత్రం బుద్ధి వుండక్కర్లేదటండీ! అయినా ఆ రంగేమిటి? ఆ డిజైనేమిటి? సంసార స్త్రీలు కట్టే చీరేనా ఇది! జీతంరాళ్ళతో నెల గడపడమే అంతంత మాత్రంగా వుంటే ఈ అధ్వాన్నపు ఖర్చులేమిటంటా! ఈ చీర నాకేం అక్కర్లేదు!"

నోరు ఎండిపోయి, కనురెప్పలు కిందికి వాలక—నిలబెట్టిన పోస్టరు బొమ్మలాగ ఉండి పోయాడు జయరాం. కొన్ని షణాల తర్వాత తేరుకొని, షమాపణ చెప్పుకొనే ధోరణిలో— "మొన్న నువ్వేగా అన్నావు...." నీళ్ళు నమిలాడు.

"ఏమన్నాను!—మిమ్మల్ని ఇంత ఖరీదు పెట్టి ఈ కొరగాని చీర తెమ్మన్నానా? అయ్యో! అయోమయం! మీరసలు ఇంత అదవిమనుషుల నుకోలేదు! ఏదో అప్పుడు ఆ అవేళంలో అన్నాను గానీ, ఇప్పుడు నాకు చీరలకు కొరతేమిటి? ఆరేళ్ళకు సరిపడా వున్నాయి. అయినా ముందు నాతో ఎందుకు చెప్పలేదు? ఈ డబ్బు పెడితే ఓ మంచి ముక్కుపుడక వచ్చేది. ఓ నగైనా వచ్చేది! ఎంత తొందరపడ్డారు? మగవాళ్ళ మోజులు ఇలాగే తగులడతాయి. పెట్టే డబ్బు పెడతారు. చేనే ఖర్చు చేస్తారు. మనసుకు తృప్తివుండదు. నూటయ్యై రూపాయల్ని నిలుపునా బుగ్గిచేశారే! నా మాటల్ని. మనసునూ మీరింకా అర్థం చేసుకోలేదంటే....!" అవిధంగా వసంథ వాగు తూనే వుండగా, మెదడంతా బండబారిపోయి, గబగబా బాత్ రూమ్ లోకి వెళ్ళాడు జయరాం ఓ చెంబెడు నీళ్ళు నెత్తిమీద గుమ్మరించుకోవడానికి.

కుమారి ఎమ్. వి. ఎల్. కమలాదేవి

కేరాఫ్ శ్రీ కె. సూర్యనారాయణమూర్తి బి. ఏ.,
రిటైర్డ్ డిప్యూటీ కలెక్టరు, మెబల్లపేట
అమలాపురం-533 201

ఇంటర్మీడియట్ సీనియర్ చదువుతున్నారు.
వయస్సు 17 సం॥లు. అన్ని రకాల ఆటలు
ఆడటం, కథలు వ్రాయటం—హాబీలు.

కుమారి డి. సుశీల కుమారి

కేరాఫ్ శ్రీ డి. రామమోహన్ రావు, మేనేజరు
స్టేట్ బ్యాంక్ ఆఫ్ మైసూరు
హిరియూరు—కర్ణాటక స్టేట్

వయసు 14 సం॥లు. ఎస్. ఎస్. ఎల్. సి.
చదువుతున్నారు. పోటోలు తీయటం హాబీ.

కుమారి కె. శ్యామలారెడ్డి

రామకృష్ణారావు పేట

మువగాల వీధి

కాకివాడ

ఇంటర్ సీనియర్ చదువుతున్నారు. వయసు
16 సం॥లు. క్రికెట్, పుస్తక పఠనం—ముఖ్యమైన
హాబీలు.

కుమారి పి. జయంతి

కేరాఫ్ శ్రీ పి. వారాయణ (మావర్ వైజర్)

2-8-23—వడ్డెవల్లి

వరంగల్-506 370

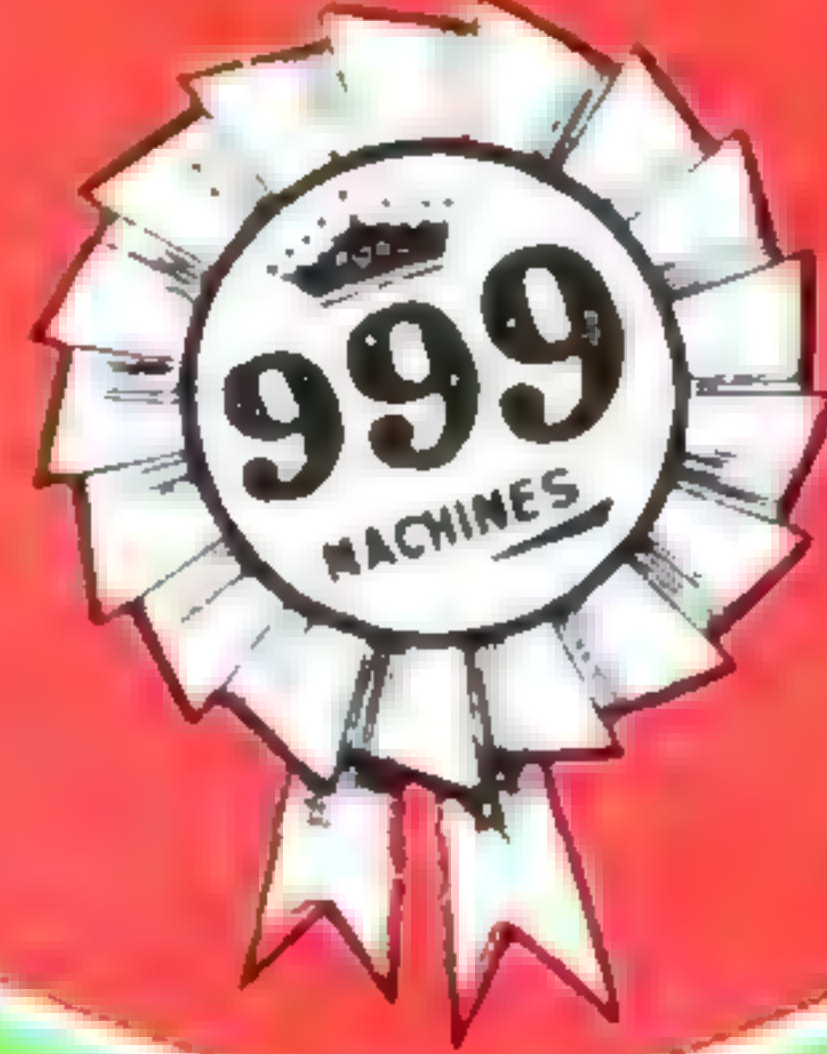
20 సం॥లు వయసు. బి. ఎస్ సి., (ఫైనల్)
చదువుతున్నారు. టెన్నిస్ ఆడడం. చలన
చిత్రాలు చూడడం హాబీలు.

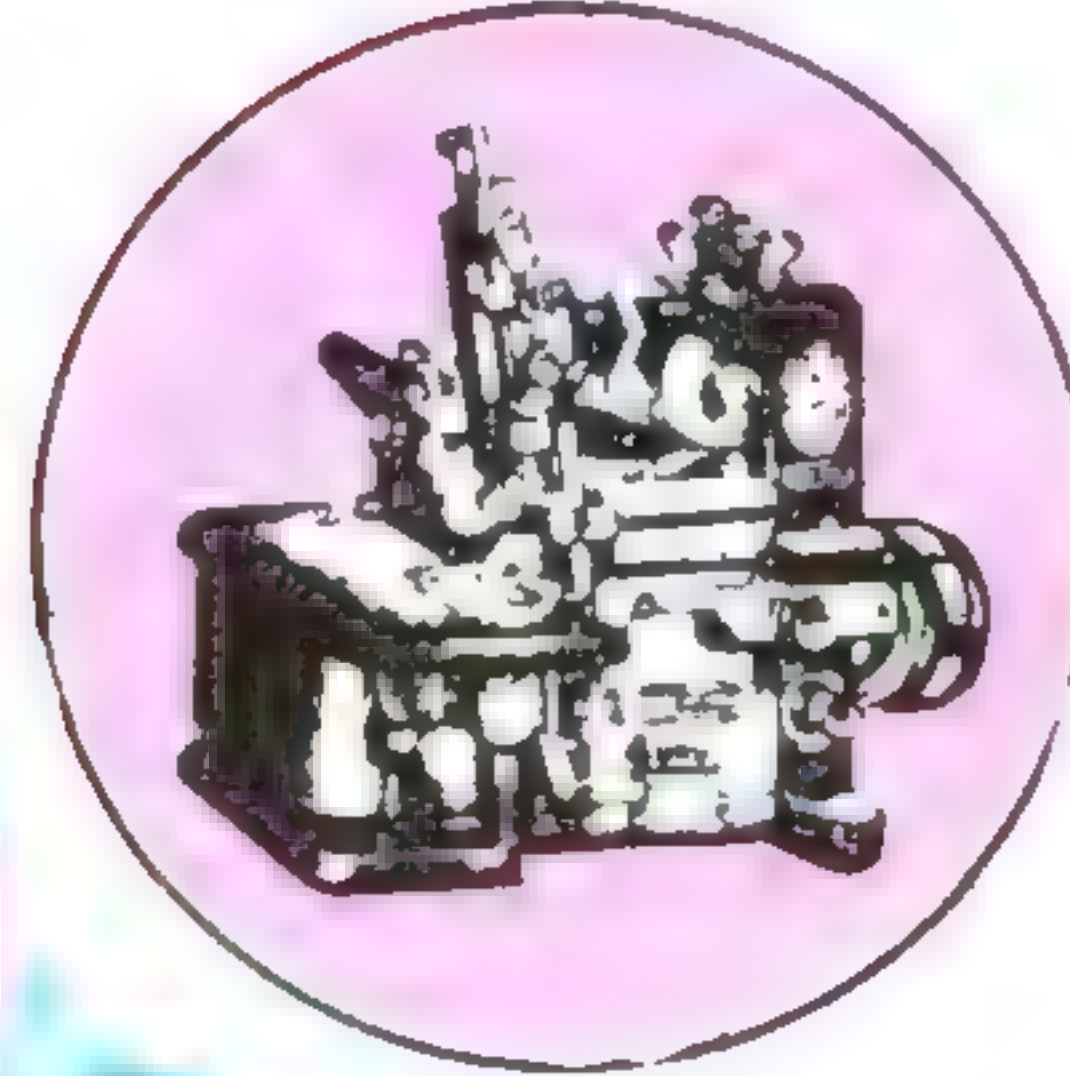
విజయ సాధనకు మోర్లదర్శి 999 అనే తొరక మంతుమే/

జయగజల్క్ల మెషిన్‌టెస్

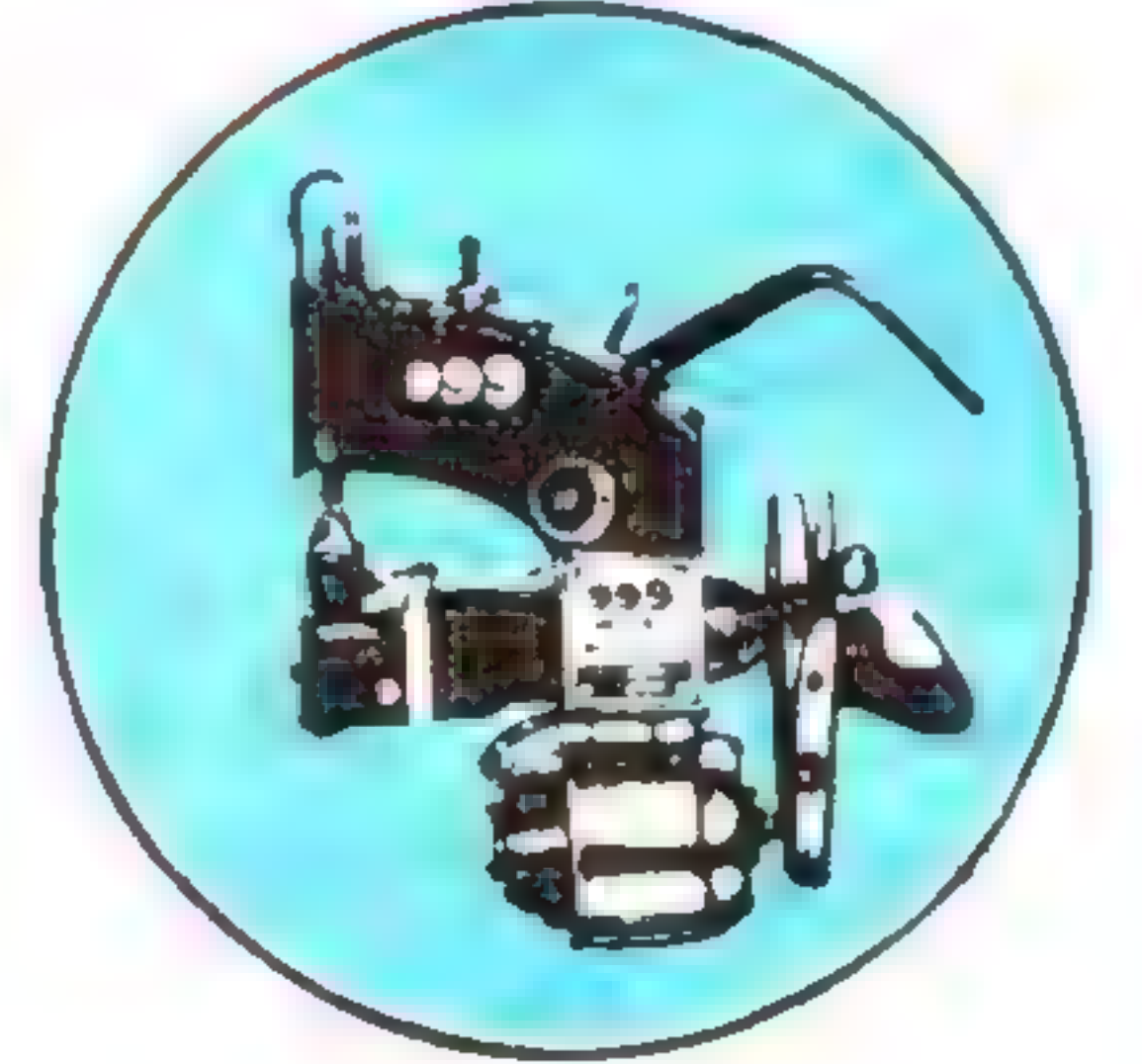
2/156, బ్రాడ్వే ప్రైవేటు
చుద్రాపూ-600001.

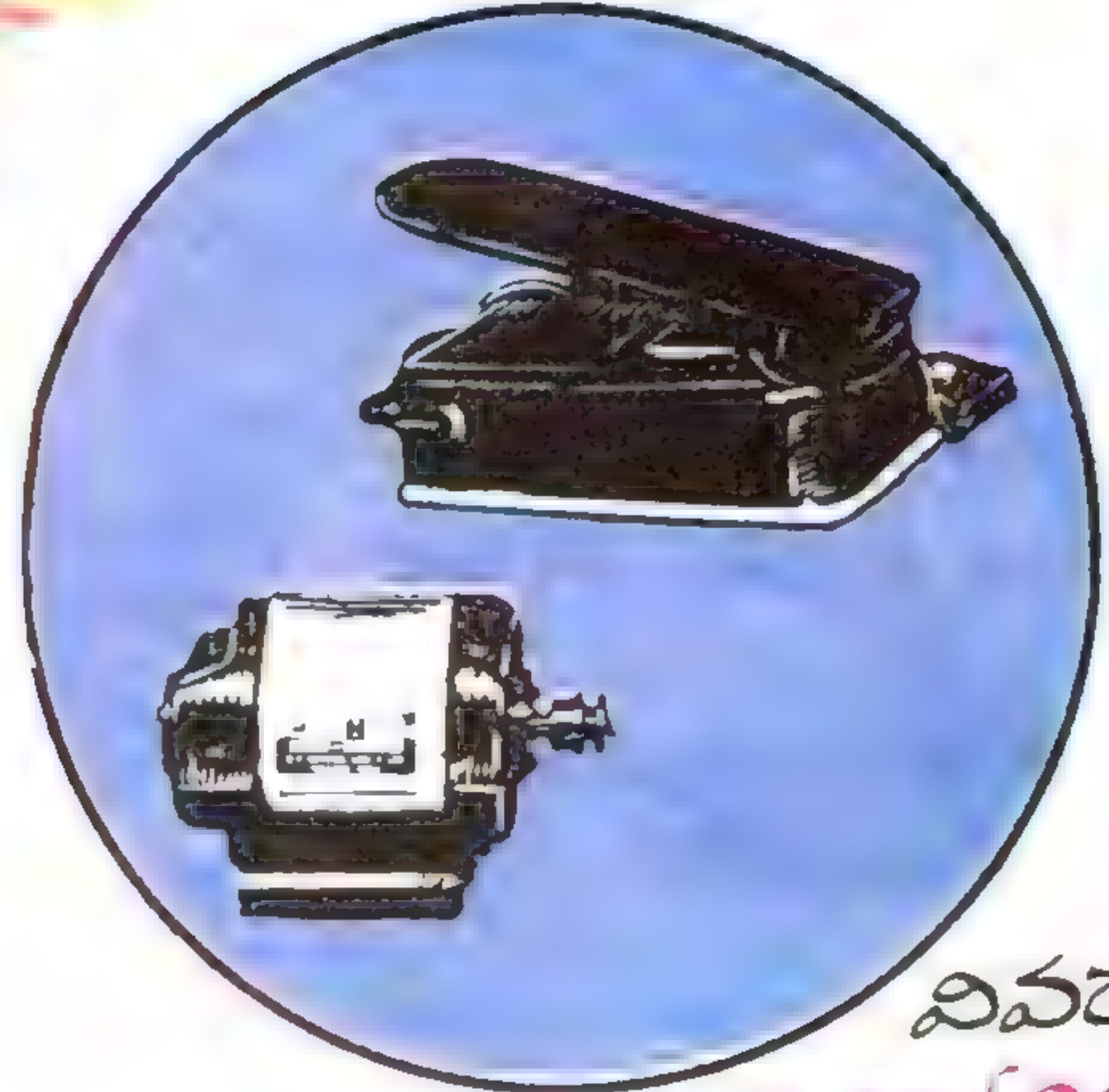
గురు ఓవర్‌లాక్
మిషన్లు

ఎరువుల మూటలు
కుట్ట మిషన్లు

శివా కుట్ట మిషన్
మోటార్లు

వివరాలకు

ఫోన్ { 22698
27876

సంప్రదించండి

[జామ్స్, జెర్లీన్ : 34 వ పేజీ నుంచి]

పోసి ఉంచుకోవాలి. ఈ జామ్తో పూరీలు, చపాతీలు, కలిపి తింటే బావుంటుంది. ఆపిల్ పళ్ళ జామ్

ఆపిల్ పళ్ళు చౌకగా దొరికే కాలంలో వాటిని కొని ఈ జామ్ చేసుకోవచ్చు. ఆపిల్ పళ్ళను కడిగి, తొడిమెలు తీసి - పళ్ళను ముక్కలు ముక్కలుగా తరగారి. ఆ ముక్కలకు సరిపడినంత నీరు తీసుకుని అందులో ఆ ముక్కలు వేసి ఉడకబెట్టాలి. అలా ఉడకబెట్టిన ముక్కల నుండి పళ్ళగుట్ట తయారు చేసుకోవాలి. పళ్ళగుట్ట ఎంత ఉంటే చక్కెర కూడా అంతే తీసుకోవాలి. (పళ్ళగుట్ట 1 కిలో ఉంటే 1 కిలో చక్కెర అందులో వేసి 1 టీస్పూన్ సిట్రిక్ ఆమ్లం అందులో కలపాలి.) అలా జామ్ తయారు చేసి, సీసాలలోపోసి నిలవ చేసుకోవచ్చు.

ఇక కొన్ని జెర్లీన్ తయారుచేసే విధానాలు తెలుసుకుందాము.

జామ్స్ కూ జెర్లీలకూ కూడా పళ్ళు అవసరమే. అయితే జామ్స్ తయారు చెయ్యడానికి పళ్ళగుట్ట ఉపయోగిస్తే, జెర్లీన్ తయారుచెయ్యడానికి పళ్ళ రసం ఉపయోగిస్తారు. జామ్స్-కాస్త ముద్దబారి ఉంటాయి. జెర్లీన్ లేటగా ఉంటాయి. జెర్లీన్ చెయ్యడానికి ఉపయోగించిన పళ్ళ వాసన కూడా వాటిలో ఉంటుంది. అవి చూద్దానికి ఆకర్షణీయంగా ఉంటాయి.

జెర్లీలు తయారు చెయ్యడానికి 'పెక్టిన్' అన్న పదార్థం ఎక్కువగా ఉన్న పళ్ళే బావుంటాయి. పెక్టిన్ ప్రధానంగా జామ్, ప్లమ్, ఆపిల్ పళ్ళలో ఎక్కువగా ఉంటుంది. అదీకాక జామ్స్, జెర్లీన్ తయారు చెయ్యడానికి ఉపయోగించే పళ్ళలో పెక్టిన్ తోబాటు ఆమ్లసారం కూడా ఎక్కువగా ఉండాలి. అలా ఉన్న పళ్ళతో చేసే జామ్స్, జెర్లీన్ బాగా నిలవ ఉంటాయి.

జెర్లీలు తయారుచెయ్యడానికి ఉపయోగించే పళ్ళు మరి పండినవిగానీ, కనుగాయలుగా గానీ ఉండకూడదు.

మొదట పళ్ళను బాగా కడిగి, తొడిమెలను తీసేయాలి. తర్వాత వాటిని చిన్న చిన్న ముక్కలుగా తరిగి, వాటిని ఒక పాత్రలో తీసుకోవాలి. అందులో నీళ్ళు పోసి పళ్ళ ముక్కలు నీళ్ళలో పూర్తిగా మునిగేలా చూసుకోవాలి. అలా చేశాక 40 నుండి 50 నిమిషాలపాటు ఉడకబెట్టాలి. పళ్ళలో ఉండే పెక్టిన్ సారం-కాగుతున్న నీటిలో కరిగిపోతుంది. ఆ నీటిని సన్నగా ఉండే మస్లిన్ గుడ్డ ద్వారా వదగట్టాలి. ఆ వదగట్టిన నీటిని ఒక

పాత్రలో తీసుకోవాలి. (జెర్లీ తయారు చెయ్యడానికి పళ్ళగుట్ట అక్కరలేదు.) ఆ పళ్ళ రసం ఎంత ఉంటే అంతే చక్కెర అందులో వెయ్యాలి. పళ్ళ రసం ఒక కిలో ఉంటే, ఒక కిలో చక్కెర వేసి, 1 టీస్పూను సిట్రిక్ ఆమ్లం అందులో వెయ్యాలి. మూడిటిసేపు మరో పెద్ద పాత్రలో వేసి కాచాలి.

జెర్లీ సరిగా తయారైందా లేదా చూడడానికి అందులో గరిటె వేసి ఆ సారాన్ని మీదికి తీయాలి. అది సన్నటి ధారలా పాత్రలో పడితే జెర్లీ సిద్ధమైనట్టే.

జెర్లీని కూడా సీసాలలో వేసి నిలవ చెయ్యాలి. మొదట అది ద్రవరూపంలో ఉన్నా మరుసటి రోజుకు సరిగా కుదిరిపోతుంది. పూరీలు, చపాతీలు వంటి వాటికి - ఈ జెర్లీని కలుపుకుని తింటే బావుంటుంది.

ఈ పద్ధతి ప్రకారమే - అప్పుడే పండబారు తున్న జామ్ పళ్ళతోనూ, ఆపిల్ పళ్ళతోనూ (వాటి తొడిమెలు తీసి, ముక్కలుగా తరగడం ద్వారా), ప్లమ్ పళ్ళతోనూ (వాటి రోపలి గింజలు తీసి, ముక్కలుగా తరగడం ద్వారా)-జెర్లీలు తయారు చేసుకోవచ్చు.

*

జామ్స్, జెర్లీన్ ఉన్న సీసాలను తడి తగిలే చోట ఉంచినా, సీసాలో మూతకూ అందులోని జెర్లీ (లేదా జామ్)కి మధ్య తడి ఉన్నా - అవి బూజుపట్టి పాడైపోతాయి. అలాగే సీసాలను పూర్తిగా వేడి జామ్ తో నింపకపోయినా - బూజు పట్టవచ్చును!

అయితే బూజుపట్టిన జామ్ నూ, జెర్లీనీ కూడా వాటి మీద బట్టిన బూజును పడునైన కత్తితో తీసేసి వాటిని మళ్ళీ వెచ్చబెట్టి ఉపయోగించుకోవచ్చును. అయితే వాటిని ఎక్కువకాలం నిలవ ఉంచకుండా త్వరగా ఉపయోగించాలి.

జామ్ లోగానీ, జెర్లీ లోగానీ చక్కెర తక్కువైతే అవి పులిసిపోతాయి. అందువల్ల వాటి రంగు, వాసన-తగ్గిపోతాయి. చక్కెర ఎక్కువై పళ్ళ సారం తక్కువైనా కూడా జామ్, జెర్లీ రుచితో లేదా వస్తుంది. పళ్ళను ఎక్కువసేపు ఉడక బెట్టినా వాటి రుచి మారిపోతుంది.

అందువల్ల పళ్ళను అవసరమైనంత సేపు ఉడకబెట్టి, వాటికి అవసరమైనంత చక్కెర చేర్చి జామ్ కానీ, జెర్లీ కానీ రూపొందించడం తెలుసుకోవడం అవసరం. అది అనుభవం మీదగానీ సాధ్యం కాదు!

—సులక్షణా రాజగోపాలన్

[రాధ : 31 వ పేజీ నుంచి]

నివేద రూంలోకెళ్ళి ఏదో పని చూసుకుంటూ కూర్చుంది.

రాధను చూడగానే మారవ్ కెందుకో దుఃఖం పొంగుకొచ్చింది. చేతికి దొరికిన అమూల్య వజ్రాన్ని, నిరసించి విసిరి కొట్టపోతున్నట్లు బాధ పడ్డాడు.

“అదేమిటి మారవ్! కన్నీరూ?” విస్మయంగా అడిగింది రాధ.

“అ....వి..అ....వి ఆనంద బాషాలు రాధా!”

“ఓహో నాకే మాటలు వొప్పజెప్పుతున్నావా? మారవ్, భలే కొంటేవాడివైపోతున్నావు సుమా!” కళ్ళు చికిరించి తమాషాగా నవ్వింది రాధ.

“మందులు ఇంకా ఎంతకాలం వాడమన్నారు రాధా! ఇంకా ఎన్నిరోజులు పత్యం?” అలస్యాన్ని సహించలేనట్లు అడిగాడు మారవ్.

“మందులు కొన్ని రోజులు, పత్యం బ్రతికినంత కాలం....” ఉడికిస్తూ అంది రాధ.

“అమ్మాయిగారికి చలాకీతనం ఎక్కువైందే! సరేగాని రాధా! నీ పాట విని చాలా రోజులైంది. ఒక్కపాట పాడవూ!” అభ్యర్థన గోచరించింది మారవ్ స్వరంలో.

వయొలిన్ వాయిస్తూ పాడసాగింది రాధ. ఉరికంటానికి ఎక్కించబోతూ ఆఖరు కోరిక తీర్చుకున్నట్లుగా తోచింది మారవ్ కు. తన ముఖంలో అళాంతి రాధ గమనించకుండా జాగ్రత్తపడసాగాడు.

“రాధక్కా! నీ కసలు అలసట పనికిరాదని దాక్టర్లు చెప్పారుగా! ఆ మాట చెప్పగూడదూ! ఆయనతో!” అంది నివేద.

“సారీ, రాధా నీవు పాడకూడదని నాకు తెలీదు కదా! చెప్పగూడదూ?”

“ఎన్నని చెప్పను మారవ్! రా! అలా నిమెంటు బెంచీ మీద కూర్చొని మూట్లాడుకుందాం. ఎన్ని రోజులయింది—మనం అక్కడ కూర్చొని?” అంటూ దారి తీసింది రాధ.

వెంట నడిచాడు మారవ్.

తను ఆమెపై ఎలా అగ్నికణలు కురిపించాలో తమ బంధం తెంచడానికి ఎలా ప్రయత్నించాలో, ఆమె ప్రాణం ఎలా కాపాడాలో ఆలోచిస్తున్నాడు మారవ్.

[నశేషం]

“ఇక్కడికి దగ్గరలో మా ఫ్రెండ్ ఇల్లుంది; అక్కడికెళ్తున్నాను” అనేసి అక్కడినుంచి త్వరత్వరగా నడిచాడతను.

చాలానేపు హోటల్లో కూర్చుని తైమవగానే అపీసుకి చేరుకొన్నాడు. మాధురి అతనిని చూసి చిన్నగా నవ్వి తన పనిలో నిమగ్నమయిపోయింది. చాలానేపు ఆమెవంకే చూస్తూ కూర్చుండిపోయాడతను. చివరకు ఐల వంతంగా ఫైర్స్ తీసి ముందుపెట్టుకొని వాటివంకే చూదిసాగేడు.

ఆ సాయింత్రం ఆయిదుగంటలకల్లా మాధురి అతని నీటు దగ్గరికొచ్చి “ఇవాళ చాలా బిడీగా ఉన్నట్లున్నారే?” అంది నవ్వుతూ.

“అవునండీ! ఉదయంనుంచి అసలు ఏవీ ముట్టుకోకుండా కూర్చున్నాను. తీరా ఇప్పుడు అర్థంటుగా కొన్ని ఫైర్స్ ఫుటప్ చేయార్ని వచ్చింది....”

“ఏమిటి, విశేషం?” అడిగాడతను చిరునవ్వుతో.

“ఇవాళ సాయింత్రం ఆపీస్ నుంచి తిన్నగా మా ఇంటికొచ్చేయండి!”

“ఎందుకు?”

“మీరు వచ్చాక చెప్తాను కదా....”

“అలాగే! మీరు రమ్మని ఆజ్ఞాపిస్తే కాదని ఎలా చెప్పగలను?”

“అయితే, మరి....నేనిక వెళ్ళిపోతున్నాను” అంది లేచి నుంచుంటూ.

“ఎక్కడికి?” అశ్చర్యంగా అడిగాడు సురేంద్ర.

“ఇంటికి!”

“అదేమిటి?”

“ఇవాళ ‘రీవ్’ తీసుకోదానికొచ్చాను! మిమ్మల్ని అహ్వనించడం మరోపని! రెండూ ఆయినాయ్!”

ఆమె వెళ్ళిపోయింది.

సాంత్వికీరణాలు

7

శీలంకెట్టి
రమాదేవి

“సరే-నేను వెళ్తున్నాను” ఐయటకు నడువబోతూ అందామె.

“పోనీ-ఒక్క అరగంట అగలేదా? నేనూ వచ్చేస్తాను....” అడిగాడతను.

“ఊహ! ఇవాళ త్వరగా ఇంటికెళ్ళాలి! వేరే ప్రాగ్రాం ఉంది....”

“సరే-అలాగయితే వెళ్ళిపోండి! మీ ప్రాగ్రామ్ చెడగొట్టటం నాకిష్టం లేదు....”

ఆమె వెళ్ళిపోయింది.

నిరాళ పడిపోయాడు సురేంద్ర. తనకోసం ఆమె వేచి ఉంటుందని అనుకున్నాడు. కనీసం అడిగినందుకయినా అగవచ్చుగా! ఇంటిదగ్గర ఏం ప్రాగ్రాం ఉంటుంది? సినిమాకెళ్ళడం తప్పితే ఇంకేముంటుంది?

ఒకవేళ తను ఆమెదగ్గర తీసుకొంటున్న చనువుమూలాన ఆమె దృష్టిలో తను చురకన ఆయాదేమో! రేపట్నుంచి తాను కొంచెం ముభావంగా ఉండటం నేర్చుకోవాలి.

పని ముగిశాక తిన్నగా ఇంటికి నడిచాడతను.

ఆ మర్నాడు ఆపీస్ కెళ్ళేసరికి తన నీటు దగ్గరే కూర్చుని కనిపించిందామె.

“మీకోసమే చూస్తున్నాను” అంది నవ్వుతూ. తలంటు పోసు కోవడంచేత కాబోలు జుట్టు పొడిగా ఉంది.

ఆమె వెళ్ళిపోయిన తర్వాత తనని తనే చాలానేపు నిందించుకొన్నాడతను. మాధురి రమ్మనగానే తనెందుకు వప్పుకున్నాడు! రాలేనని ఎందుకు చెప్పలేకపోయాడు. తనయందు ఆమెకు లేని గౌరవం - తను మాత్రం ఆమెకెందుకివ్వాలి? ఇంతకూ తనను ఇంటికి రమ్మనడానికి కారణం ఏమిటి? నెలవెందుకు పెట్టిందివాళ! తను వెళ్ళకుండా ఉంటే ఎలా వుంటుంది? బాధపడుతుందా? ఏమీ నిర్ణయించుకోలేక సాయింత్రం ఆమె ఇంటివేసే నడిచాడతను.

గడపలోనే నుంచుని ఎదుర్కొన్నాంది మాధురి.

“రండి!...” అంది నవ్వుతూ.

అవేళ ఆమె రూపం సరికొత్త అందాన్ని సంతరించుకొన్నట్లుంది.
లోపలకు నడిచి కుర్చీలో కూర్చున్నాడతను.

అప్పటికే లోపల మరో నలుగురు మగవాళ్ళు కూర్చుని ఉన్నారు.
అందులో ఒకతను కాలేజీ విద్యార్థిలా కనిపించాడు.

“ఈయన సురేంద్ర. మా ఆఫీస్‌లో పని చేస్తారు....” అంటూ
వారికి పరిచయం చేసింది సురేంద్రని.

“ఈయన మా ఫాదర్ ఫ్రెండ్. ఈయన నా ఎలిమెంటరీ
స్కూల్ మేట్-రాజు!-ఈయన నరసింహంగారు-మా ఇంటి పక్క గదిలో
ఉంటారు-ఇతను శంకర్ నాతో కాలేజీలో చదివాడు. ఆఫీస్‌లో రెండు
సార్లు తప్పి ఇంకా చదువుతూనే ఉన్నాడు....”

అందరికీ నమస్కరించాడు సురేంద్ర.

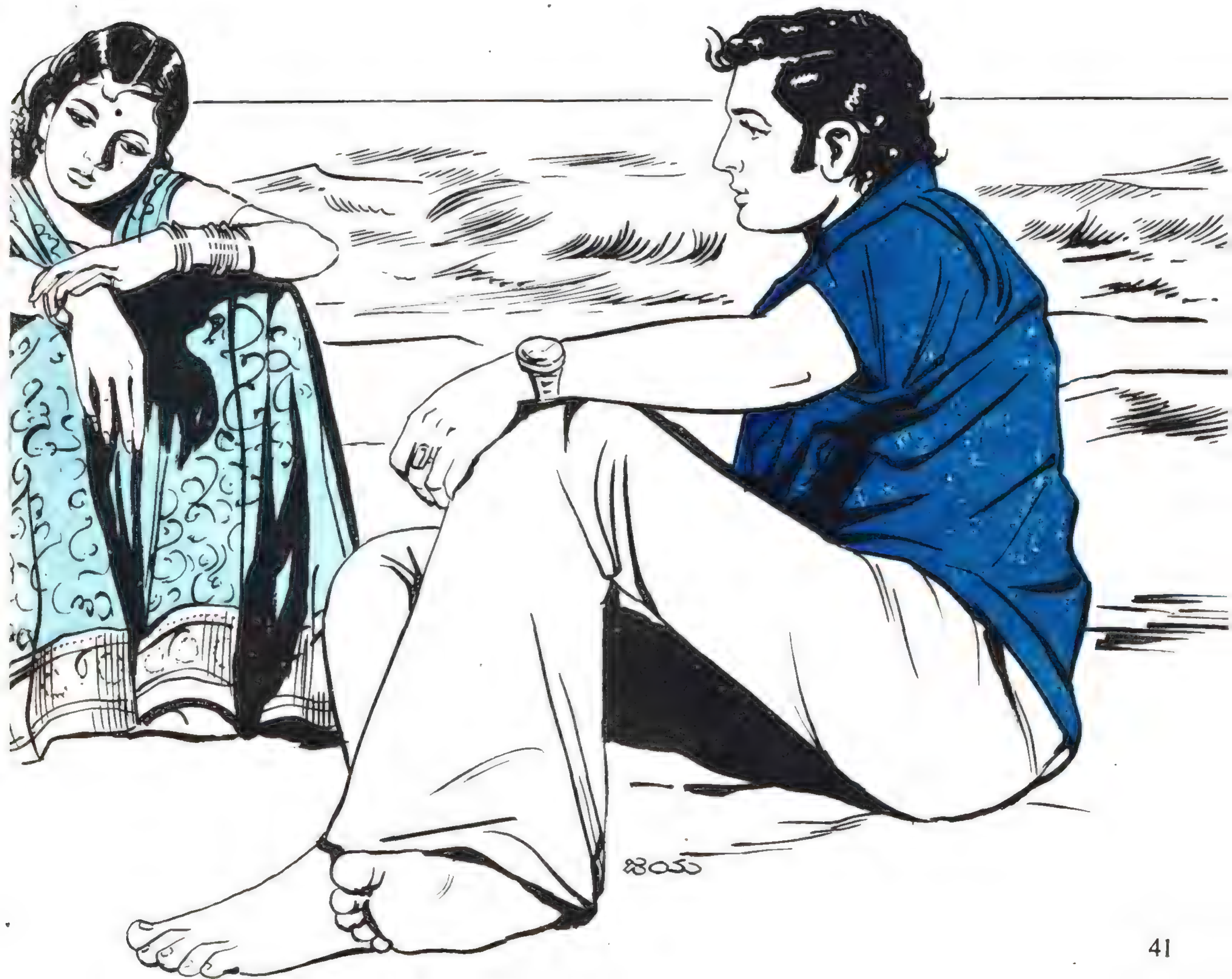
మరికొద్దినేపట్లో అందరికీ స్వేట్లు, హాట్లు ప్లేట్లలో పెట్టి తీసుకొచ్చి
అందించిందామె.

“ఇంతకూ ఇవాళ ఈ హడావుడేమిటో చెప్పనేలేదు....” నవ్వుతూ
అన్నాడు సురేంద్ర.

“మీకు తెలియదా? ఇవాళ మాధురి పుట్టింది....గంటనేపయింది
లెండి పుట్టి....” అన్నాడు శంకర్ మాధురివంక చూస్తూ.

‘ఈమెకందరూ. మొగ స్నేహితులేనా?’ అనుకొన్నాడు సురేంద్ర
దాదగా.

అడవిల్లరికి అడస్నేహితులుంటేనే అందంగా ఉంటుంది. కాని అలా
ఉండేట్లయితే తనీనాడు మాధురికి ఇంతదగ్గరయే అవకాశమే ఉండేది
కాదేమో.

కాఫీ తాగక అందరూ వెళ్ళిపోయారు.

“మరి నేనూ శెలవు తీసుకోనా?” అడిగాడు సురేంద్ర.

“అగండి! మీకు తొందరేముంది?” నవ్వుతూ అందామె.

“నాకు మీ మీద చాలా కోపంగా ఉంది....” అన్నాడు సురేంద్ర కోపం నటిస్తూ.

“ఎందుకూ?”

“ఇవాళ మీ ‘బర్త్ డే’ అని నాతో ముందే ఎందుకు చెప్పలేదు?”

“చెప్తే ఏం చేసేవారు?”

“అది మీకనవసరం....”

“బావుంది! నా సంగతి నాకనవసరమేమిటి?”

సురేంద్ర ఏమీ మాట్లాడలేదు. నవ్వుతోన్న ఆమెవంకే చూస్తూ కూర్చుండిపోయాడు. చటుక్కున ఆలోచన వచ్చిందతనికి. మాధురినిప్పుడు మార్కెట్ కి తీసుకెళ్ళి ఏదయినా ప్రజెంటేషన్ కొనిస్తే? తననింతవరకూ ఏ ఆదపిల్లా పుట్టిన రోజుకి పిలవలేదు.

“మీరు చేసిన తప్పుకి శిక్షేమిదో తెలుసా?” అడిగాడతను.

“ఏమిటిట?”

“ఇప్పుడు నాతో అలా పికారుకి రావడం....”

“ఇప్పుడా?”

“అవును!”

కొద్ది షణాలు ఆలోచించి “సరే-పదండి!” అంది.

ఇద్దరూ రోడ్డుపక్కనే నడవసాగారు. ఖాళీగా వస్తున్న ఆటోరిక్ష పిలిచాడతను.

“ఎక్కడికిప్పుడు?” అడిగిందామె.

“అదేమీ అడగకూడదు....”

మార్కెట్లో ఆటో దిగి ఇద్దరూ ఓ పెద్ద బట్టలషాపులోకి నడిచారు.

“ఎవరికి బట్టలు?” అక్కడే అగిపోతూ అడిగిందామె.

ఆమె చేయి పట్టుకొని కౌంటర్ దగ్గరకు బలవంతంగా లాక్కెళ్ళాడతను. అతని చనువుకి ఆశ్చర్యపోయిందామె. సురేంద్రకు ఆమె స్పర్శ పులకరింతు కలుగజేసింది. అలా చేయిపట్టుకు లాగాలని తను అనుకో లేదనలు-అంతా అకస్మాత్తుగా జరిగిపోయింది. నెమ్మదిగా అతని చేతిలో నుంచి తన చేతిని విడిపించుకొందామె.

రకిరకాల చీరలు చూపిస్తున్నాడు షాపువారు.

ఓ చీర పైకిలాగి “ఇదెలావుంది మీకు?” అనడిగాడు సురేంద్ర.

“బాగానే ఉంది....” అంది మాధురి.

“ఈ చీరకి తగిన బ్లాజ్ వీస్ కూడా ఇచ్చి పాక్ చేయండి....” అన్నాడతను.

రెండింటికీ నూట అరవైరూపాయలు బిల్లు చెల్లించాడతను. అతని వెనుకే మౌనంగా బయటకు నడిచింది మాధురి.

“కానీపు బీచ్ కెళ్ళి కూర్చుందామా?” అడిగాడతను.

“ఓ....” ఏదో ఆలోచిస్తూ అందామె.

ఆటోలో ఇద్దరూ బీచ్ చేరుకొన్నారు.

చాలా దూరం నడిచి ఎవ్వరూ లేనిచోట కూర్చున్నారద్దరూ. చాలా సేపు ఎవరి ఆలోచనల్లో వాళ్ళుండిపోయారు.

“మిమ్మల్ని అలా చేయిపట్టుకు లాగినందుకు కోపం రాలేదుకదా?” అడిగాడతను.

ఆమె నవ్వేసింది. “కోపమేమీ లేదురెండి....” అని కొద్ది షణ లాగి మళ్ళీ అంది “అయినా మీకు ఆమాత్రం చనువుందికదా....”

సురేంద్ర ఆనందంతో ఉక్కిరిబిక్కిరయాడు.

తను ఎదురుచూస్తున్న షణాలు దగ్గరికొస్తున్నాయ్.

“మీరు అంత ఖరీదుపెట్టి ఇప్పుడా చీర కొనకపోతేనేం?” నిష్ఠూరంగా అందామె.

“నాలాంటి స్నేహితులు చీర కొనిచ్చే సందర్భం ఇంకోఠే ముంటుందిమరి?”

ఆమె ఏమీ మాట్లాడలేదు.

కొద్దిసేపు ఏవేవో అవీస్ విషయాలు మాట్లాడారు సురేంద్ర.

“ఇంక వెళ్దాం! తొమ్మిదవుతోంది....” అంది మాధురి. తను లేచి ఆమెకు చేయి అందించాడు సురేంద్ర.

అతని చేయి అందుకొని లేచి నిలబడిందామె.

ఆమె చేయి వదలకుండా అలాగే పట్టుకొని నడువసాగాడతను. ఆమె వదలించుకోదానికి ప్రయత్నించి అతను గట్టిగా పట్టుకోవడంతో ఊరుకుండిపోయింది.

“ఎప్పుడూ మీ చేయి ఇలాగే నా చేతిలో ఉండిపోతే ఎంత బావుంటుంది?” అన్నాడు సురేంద్ర.

“ఊహా! మీకు శృంగార కవిత్వం కూడా వచ్చునన్నమాట....”

“మీతో పరిచయమయ్యాకే... వస్తోంది....”

నవ్వేసిందామె.

నినిమా హాలుముందు నుంచి నడుస్తున్నారద్దరూ.

“మాధురిగారూ!....” నెమ్మదిగా పిలచాడతను.

“ఏమిటి?”

“ఓ చిన్న కోరిక!”

“ఏమిదో?”

“ఈ నినిమా కెళ్దాం పదండి! నినిమా ఆయాక మిమ్మల్ని మీ ఇంటివరకూ చేర్చే పూచీ నాది....”

కొద్ది షణాలు యోచించి “సరే - పదండి!” అంది హాలువేపు నడుస్తూ.

తనే టిక్కిట్లు తీసుకొచ్చాడు సురేంద్ర.

ఇద్దరూ రిజర్వ్ డ్లో పక్కపక్కనే కూర్చున్నారు.

“నినిమాలోని ప్రణయ సన్నివేశాలు మరీ ఘోరంగా ఉన్నాయ్. హీరో-హీరోయిన్ ఒకరి మీద ఒకరు పడుకొని దొర్లుతున్నారు.

ఆప్రయత్నంగా ఆమె చేతిని తన చేతుల్లోకి తీసుకొని గట్టిగా

నొక్కడతను. ఆమె ఏమీ అభ్యంతరం చెప్పలేదు. అతనికి దగ్గరగా జరిగి అతని భుజాల్ని తాకుతూ కూర్చుంది.

“ఇంక ఇంటికెళ్ళిపోదాం పదండి!” అంది ఇంటర్వ్యూలో.

“నినిమా బావుండలేదా?” ఒకవేళ తన ప్రవర్తనకి అలా అంటూ

నన్ను ప్రేమించు

మాతృస్తన్యం తప్ప అన్యం ఎరుగని

ఆ రోజులను

బోసి నవ్వుతప్ప మోసం రువ్వని

ఆ వారాలను

తప్పటడుగులు తప్ప-తప్పటడుగులు వేయని

ఆ మాసాలను

అటపాటలు తప్ప-అటపాటలెరుగని

మమతలు తప్ప-కలతలు కల్లులు ఎరుగని

ఆ వసంతాలను

ఇట్టే నీ పొట్టన పెట్టుకుని, బలవంతంగా

నెట్టావు హాయిలేని యీ మాయలోకంలోకి

అయినా ఓర్చుకుని-అత్యస్తైర్యాన్ని కూర్చుకుని

ఇరవై వసంతాలు నీ నీడలో నడిచాను

అనందాన్ని అనుభవించాల్సిన సమయాన్ని

హారతిలా హరించావే-ఇప్పుడు?

బ్రతుకు భయంతో-చితికిన హృదయంతో

నిరాశావాదంతో-నిస్తేజంతో

భారంగా గడుపుతున్న ఈ సమస్యల సమయంలో

నిన్ను నీవు పెంచుకుని-విశ్వరూపాన్ని చూపుతున్నావ్.

ఓ మానవాతితశక్తి! అదృశ్యవ్యక్తి!

వద్దు-వద్దు-నన్నింక క్షోభపెట్టవద్దు

దయచూపు-నా హృదయపరితాపాన్నిమాపు

నిన్ను శాసించలేను-కాని నీ నుంచి అశిస్తున్నాను

ఆర్థహృదయంతో అర్థిస్తున్నాను

ఓ కాలమా! నా దైవమా!

నన్ను ప్రేమించు-ప్రేరేపించకు

—‘ఆషాఠ’

దేమోనన్న భయంతో అన్నాడతను.

ఆమె మాట్లాడలేదు. ఇద్దరూ ఆటోలో ఆమె ఇంటికి చేరుకొన్నారు.

“రోపరికిరండి! భోజనం చేసి వెళ్తున్నాను...” అనేసి అతని మాట వినిపించుకోకుండా రోపరికు నడిచింది.

సురేంద్ర కుర్చీలో కూర్చున్నాడు.

“నువ్వు నిద్రపో అమ్మా! నేను వద్దించుకొంటాన్నే....” రోపరి ముసలామెతో కాబోలు అందోంది మాదురి.

మరికొద్ది నిమిషాల్లో ఇద్దరికీ వంటింట్లోని చిన్న టేబుల్ మీద భోజనం వద్దించింది. వంటింట్లోనే ఓ మూల మంచం మీద ముసలామె పడుకొంది.

త్వరత్వరగా భోజనం ముగించాడు సురేంద్ర. ముందు గదిలోకొచ్చి కుర్చీలో కూర్చున్నాడు.

చల్లనిగాలి వీస్తోంది బయటి నుంచి! బయట ఉరుములు మెరుపులు మొదలయినయ్యాయి.

“వర్షం వచ్చేట్లుంది! వెళ్తాను....” అన్నాడు సురేంద్ర— వంటింట్లోంచి మాదురి బయటకు రాగానే. అప్పటికే వర్షపు చినుకులు మొదలయినయ్యాయి.

“కొంచెంవేపు ఆగండి! వర్షం పెద్దదయ్యేట్లుంది....” అతన్ని వారిస్తూ అందామె. ఆమె కళ్ళలోకి చూడతను. ఏదో భావం అందిస్తున్నట్లున్నాయ్ అవి.

తామిద్దరి మనసుల్లోనూ ఒకటే భావం ఉందా? నినిమాలో అలా చేసినందుకు తనకే నిగ్గుగా ఉంది. ఆమె తనని గురించి ఏమనుకొంటోందో ఏమో!

వర్షం దాగా ఎక్కువయిపోయింది.

వంటింట్లోకి వెళ్ళి చీర మార్చుకొచ్చిందామె.

ఉంగుండి వర్షపు తుంపర ఇంట్లోకి విసురుతోంది.

తలుపులన్నీ మూసి వేసిందామె. అతని ఎదురుగా నుంచుని వళ్ళు విరుచుకొంటూ “ఇంతలో తగ్గదనుకొంటాను....” అంది నవ్వుతూ.

ఆమెవంకే రెప్పవాలకుండా చూడసాగాడు సురేంద్ర. ఆ వాతావరణం-ఆమె రూపం అతనికి ఉన్మాదం కలిగిస్తున్నాయ్. ఆమెకు దగ్గరగా వెళ్ళడానికి దైర్యం చాలటం లేదు. నెమ్మదిగా లేచి ఆమె పక్క నుంచి వెళ్ళి కిటికీతలుపు తీసి బయటకు చూశాడు. వర్షం జల్లు విసిరి కొట్టింది రోపరికు. వెంటనే తలుపు మూసివేశాడు.

పెద్ద మెరుపు. దానివెనుకే దగ్గర్లోనే ఏడుగుపడినశబ్దమూ వినిపించి నయ్. మరుక్షణంలో ఆ ప్రాంతమంతటకీ కరెంట్ పోయింది. గోడకు దగ్గరగా నుంచున్న మాదురి “అక్కడే నుంచోండి! ఇప్పుడే....అగ్గిపెట్టె తెస్తాను....” అంటూ ముందుకి నడువబోయింది. అప్పటికే ఆమెకు చేరువగా వచ్చేకాడతను.

మరుక్షణం ఇద్దరి శరీరాలూ ఆవేశంతో పెనవేసుకపోయినయ్యాయి.

13

“రేపు మాయింటికెళ్తాం! వస్తావా!” సరస్వతి అడిగింది శాంతిని.

పారిచెక్కికలో చేరిన కొద్ది రోజులకే అదే క్లాసులో ఉన్న సరస్వతితో పరిచయమైంది శాంతికి. ఆ పరిచయం రానురాను ప్రాణ స్నేహంగా మారిపోయింది. తన రహస్యాలన్నీ శాంతికి చెప్పేసింది సరస్వతి. తనూ తన ఇంచెదురుగా ఉండే యువకుడూ ప్రేమించుకోదం-

ఇంట్లోవాళ్ళకు తెలికుండా ఎక్కడ కలుసుకొందోందీ - అతని ప్రణయ కలాపాలెలా ఉంటాయి-మొదలైనవన్నీ.

శాంతి కూడా ఆమెకు తన గురించి చెప్పింది కాని-శ్రీపతి విషయం మాత్రం చెప్పలేకపోయింది. స్కూల్లో ఉన్నంతసేపూ ఇద్దరూ కలసే ఉండేవారు. తమ ఇంటికి ఓసారి రమ్మని ఎప్పట్నుంచో వేదిస్తోంది సరస్వతి.

“ఏమిటి రేపు విశేషం?” అడిగింది శాంతి నవ్వుతూ.

“మా అక్క మా అన్న అందరూ నిన్ను చూస్తారట....”

“ఎందుకు?”

“నీగురించి ఎప్పుడూ చెప్తూ ఉంటాను కదా! అందుకని చూడాలని వుంది వాళ్ళకు.”

“నువ్వెందుకలా చెప్పటం?” నవ్వాపుకుంటూ అడిగింది శాంతి.

“ప్రెండ్స్ గురించి చెప్పరేమిటి మరి!” తనూ నవ్వేస్తూ అంది సరస్వతి.

“సరేరే!” వప్పుకొంటూ అంది శాంతి.

అనుకున్నట్లే మర్నాడు ఇద్దరూ ఐస్లో వాళ్ళింటికి వెళ్ళారు. చిన్న ఇల్లది. అందులోనే నాలుగు గదులు. ఇరుగ్గా ఉన్నాయ్!

శాంతిని ఓ గదిలోకి తీసుకెళ్ళింది సరస్వతి. అక్కడ ఆమె అక్క కాబోయ కూర్చుని మిషన్ మీద బట్టలు కుడుతోంది.

“రామ్మా! ఇలా కూర్చో!” అంటూ శాంతిని సాదరంగా ఆహ్వానించింది.

శాంతి కుర్చీలో కూర్చుంది.

“రోజూ సరస్వతితో చెప్తూనే ఉన్నాం-నిన్నోసారి తీసుకు రమ్మని” అందామె ఆప్యాయంగా.

“ఇప్పుడే మా అన్నయ్యను పిలుచుకొస్తానుండు.” రోపలకు వెళ్తు అంది సరస్వతి.

“వద్దు....” వారించ బోయింది శాంతి. అప్పటికే సరస్వతి వెళ్ళిపోయింది.

“వాడి మాటలకేం భయపడబోకమ్మా! ఆడపిల్లలంటే - అందు రోనూ చదువుకొనే ఆడవాళ్ళంటే విపరీతమయిన కోపం ....”

గుండెలు వేగంగా కొట్టుకోసాగినాయ్ శాంతికి.

మరుక్షణంలో పైజమా, లాల్సీతో ఓ యువకుడు ఆ గదిలో కొచ్చే శాడు. శాంతిని చూస్తూనే—

“నమస్తే!” అన్నాడు చిరునవ్వుతో.

ప్రతినమస్కారం చేసింది శాంతి.

“మీరుకూడా సరస్వతి క్లాసేనట కదా! సరస్వతి చెప్పింది.” అన్నాడు.

“అవునండీ!” భయం భయంగా మాట్లాడింది శాంతి.

“మీరు నుంచున్నారెందుకు? కూర్చోండి” అన్నాడతను-తనూ ఓ కుర్చీలో కూర్చుంటూ.

శాంతి మళ్ళీ కూర్చుని తలొంచుకొని కిందకు చూడసాగింది.

“మీరూ ఉద్యోగం కోసమే చదువుతున్నారా?” అడిగాడతను.

“అవునండీ!”

“ఎందుకు? ఉద్యోగం చేయకపోతే మీకు గడవదా?”

“గడుస్తుంది! కాని ఒకరిమీద ఆధారపడకూడదని-” అంది శాంతి.

“మీరే-ఉద్యోగం చేయాలనుకొంటున్నారు. కదూ?” వెంటనే అందుకొంటూ అన్నాడతను.

అవునన్నట్లు తలూపింది శాంతి.

“మన దేశంలో నిరుద్యోగ సమస్యకి కారణం-శ్రీలకి ఉద్యోగా లివ్వటమే!” గట్టిగా అన్నాడతను.

“అందుకని?” అడిగింది శాంతి ఆశ్చర్యంగా.

“అవును! శ్రీకి ఉద్యోగం ఎందుకు? ఎలాగూ ఆమెని భర్తపో పిస్తాడు. ఇంక ఆమె ఉద్యోగం ఎందుకు చెయ్యాలి? భార్య భర్తలిరువురూ ఉద్యోగస్థులయితే భార్య జీతం ఏమవుతుంది? ఖరీదయిన చీరలకి-ముఖాలం కరణలకూ సరిపోతుంది. అదే ఉద్యోగం ఒక మొగాడికిస్తే ఓ కుటుంబం యావత్తూ పోషింప బడుతుంది! మన దేశంలో కుటుంబ సభ్యులంతా ఇంటి మొగాడి మీద ఆధారపడటం ఆనవాయితీ! నూటికి తొంభయ్ తొమ్మిది కుటుంబాల పరిస్థితి ఇంతవరకూ అలాగే ఉంది. ఎవరి బ్రతుకు వాళ్ళు గడపడానికి మనదేశం అమెరికా, ఇంగ్లాండు దేశం కాదు!” ఉద్రేకంగా అన్నాడతను.

శాంతి ఏమీ మాట్లాడలేకపోయింది. అతని మాటలు సబబుగానే ఉన్నట్లనిపించిందామెకి. కాని శ్రీలకి ఆర్థిక స్వాతంత్ర్యం లేకపోతే ఆమె పరిస్థితి మరింత దుర్భరమయిపోతుందే! పురుషుడి నిరంకుశత్వం పెరిగి పోతుందే!

“అన్నాయ్! నీ ఉపన్యాసం వీధుల్లో ఇస్తే కొంత ఆదరణ లభిస్తుంది. కాని శాంతి ముందిస్తే ఏం లాభం?” నవ్వుతూ అంది సరస్వతి.

“నువ్వేమయినా చెప్పు! శ్రీలకి అనవసరంగా ప్రాముఖ్యత ఇస్తున్నారు మన వాళ్ళు. సంస్కరణ అంటూ ఆమెని పాడుచేస్తున్నారు.”

శాంతికి నవ్వు వచ్చింది. ‘శ్రీశత్రువు’ లాగున్నాడతను అనుకొంది రోరోపల.

“నేనన్న మాటల్లో ఏమయినా తప్పుందా శాంతిగారూ?”

“ఊహ!” మొహమాటంగా అంది శాంతి. నిజానికతని మాటలు తను చాలావరకూ అంగీకరించటం లేదు. అయినాగాని వాదనెందుకని మాట్లాడకుండా వూరుకొంది.

మరి కానేపు అక్కడ కూర్చుని ఇంటికి తిరిగి వచ్చేసిందామె.

“ఇవాళ భలేమనిషిని కలుసుకొన్నానన్నాయ్!” అంది సృజన్ దాబుతో తను సరస్వతి వాళ్ళింటికెళ్ళిన సంగతి చెప్తూ.

“ఎవరది?” అడిగాడు సృజన్ బాబు.

“సరస్వతి వాళ్ళన్నయ్య! పేరు వినోద్ అట! బి. కామ్ పాసయి రెండేళ్ళ నుంచీ ఉద్యోగం దొరక్క తిరుగుతున్నాడట! అతనికెంత కోపంగా ఉందో తెలుసా? ఉద్యోగం చేసే ఆదాళ్ళనందరినీ మర్దర్ చేసేట్లున్నాడు...”

సృజన్ బాబు నవ్వేశాడు.

“ఒకసారి మనింటికి తీసుకురా! అతని ‘ట్రైయన్’ రిపేర్ చేద్దాం....”

“నిజంగానే తీసుకొస్తాను చూస్తూండు!” అందామె. [నశేషం]

వనిత మాటల క్రాసువు-22

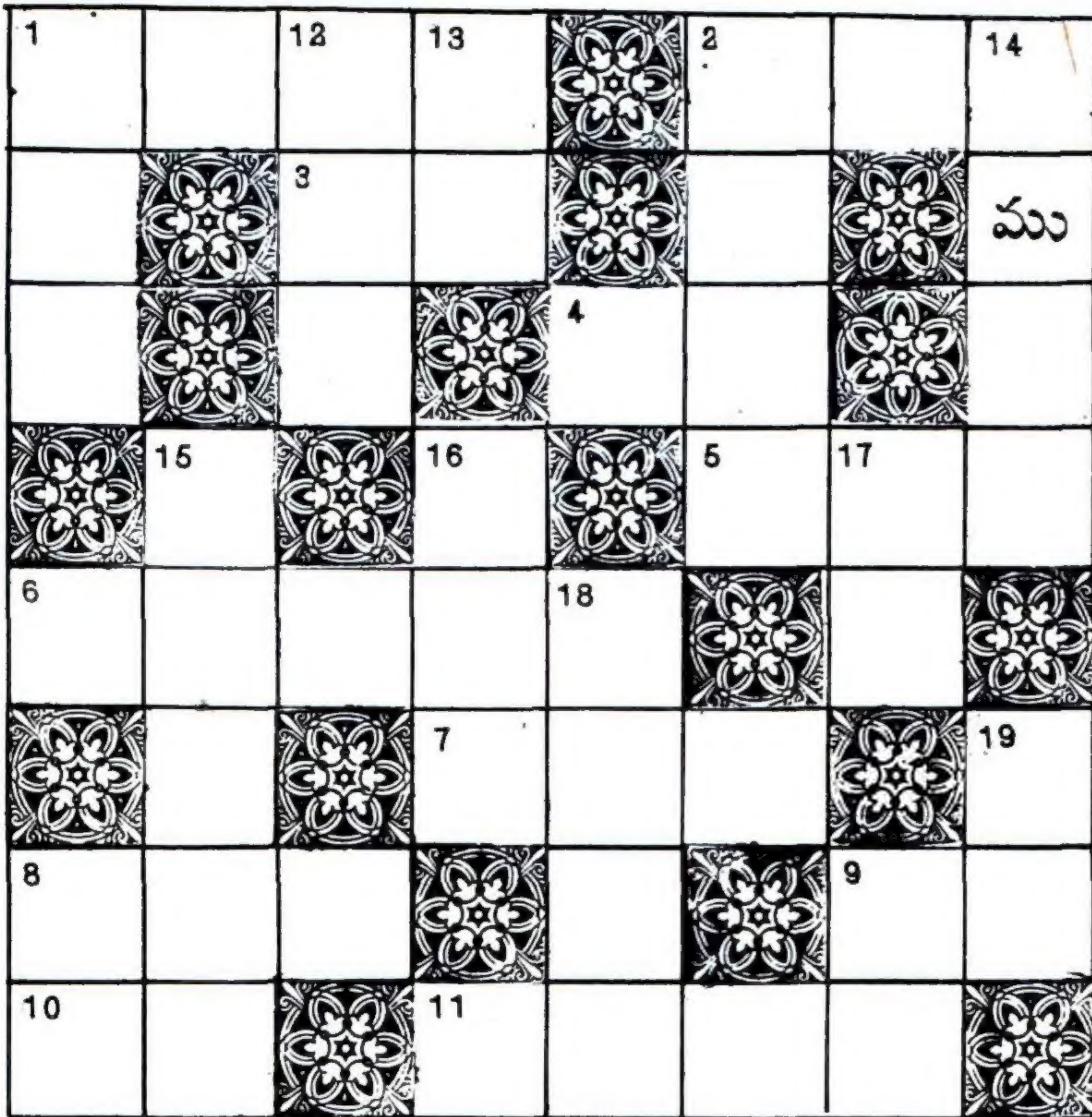
రూ 150 లు బహుమతి

నిబంధనలు

'వనిత మాటల క్రాసువు'లో ప్రీతి మాత్రమే పాల్గొనాలి. ఈ సంచికలో ఉన్న కూపను పూర్తి చేసి కవర్లో పెట్టి 'వనిత మాటల క్రాసువు - 22' చందమామ బిల్డింగ్స్, మద్రాసు - 600 026 చిరునామాకు ఏప్రిల్ నెలాఖరులోగా చేరేలా

వంపాలి. ఆ కవర్లో మాటల క్రాసువు కూపను తప్ప మరేదీ ఉండకూడదు. ఒక కవర్లో ఒక్క ఎంట్రీయే ఉండాలి. గళ్ళలో వేసే అక్షరాలు కుట్రంగా, తెలిసేలా ఉండాలి. కొట్టివేతలూ దిద్దు బాట్లూ ఉండకూడదు. దీని సమాధానం, పరికాలూ 1977 జూన్ 1 వ తేదీ సంచికలో ప్రచురింప బడతాయి. మా దగ్గర గల సమాధానంతో సరిపోయే

సమాధానం పంపినవారికి రూ. 150 లు బహుమతిగా పంపుతాము. సరైన సమాధానం పంపేవారు ఒకరికంటే ఎక్కువమంది గనుక ఉంటే, బహుమతి మొత్తం సమానంగా పంచ బడుతుంది. దీనికి సంబంధించిన ప్రతి విషయం లోనూ 'వనిత' నిర్వాహకవర్గానిదే తుది నిర్ణయం. ఈ విషయంలో ఎటువంటి ఉత్తర ప్రత్యుత్తరాలూ జరపబడవు.

అదరాలు-అర్థం

1. ప్రతివారికీ ఇది అవసరమే!
2. గడ్డి
3. రథములలో ఒక విశేషము
4. మాట్లాడడంలో ఒక విధానం
5. ఎన్నిక తాడుమార్పైంది
6. కేరళలో 'ఇది' విస్తారం
7. రాజుగారి కూతురు - పూర్తిగా లేదు.
8. ఇదీ ఒక కళ!
9. జడ
10. సుగ్రీవుని భార్య చివరన కొమ్ము మొలిచిందా?
11. పీఠిక

అదరాలు-నిలువు

1. విజ్ఞాపన
2. చెదకుట
3. గౌరవమూ, మర్యాదా సూచించేది.
4. వేప చెట్టు
5. రాజుగారి కోటలో—కొడతాడు.
6. తాడుకూ సంబంధిస్తుంది; జుట్టుకూ సంబంధిస్తుంది.
7. యుద్ధం చెల్లా చెదురై పోయింది.
8. అనుచరవర్గము
9. రయంకరమైన రాత్రిలో త్రిలోపం జరిగింది.
10. ఆర
11. ఆర విరిసిన మొగ్గ
12. వ్యాపారస్తుల దగ్గర వినిపించే మాట.

పేరు .....

చిరునామా .....

'వనిత మాటల క్రాసువు - 22'

[సంరక్షక గృహల్లో : 15 వ పేజీ మంచి]

అలోచించి చూస్తే - లలిత తన తల్లికి పదవ సంతానం. అంత మందిని కన్న ఆ తల్లి ఎవర్ని సరిగా చూడగలదు? శారీరకంగానూ, మానసికంగానూ, ఆర్థికంగానూ కూడా ఆ తల్లి సన్నగిల్లిపోయింది. లలితను కనిపెట్టి-బహుశా ఆమె ప్రేమ, వాత్సల్యం అన్నిటినీ మరిచిపోయే వుంటుంది! ఇలాంటివే ఎన్నో కలిసి, లలితను అలా తయారు చేశాయి. సరైన జాగ్రత్త, పోషణ చూడకుండా, కుటుంబ పోషణకోసం అని తల్లి బయట తిరగవలసి వచ్చినపుడు, ఆ బిడ్డ ఎలా పెరుగుతుంది?—

చదువుకోవలసిన వయసు వచ్చిందని, లలితను కార్పొరేషన్ స్కూల్లో వేశారు. పుస్తకాలు కొనడానికిగాని, యూనిఫాం వేసుకోడానికిగాని ఆమెకు అవకాశమే లేకపోయింది. పైగా ఆమె స్కూలుకు వెళ్తున్నందుకు ఆ ఇంట్లో సంతోషించిన వాళ్ళు కూడా ఎవరూ లేరు!

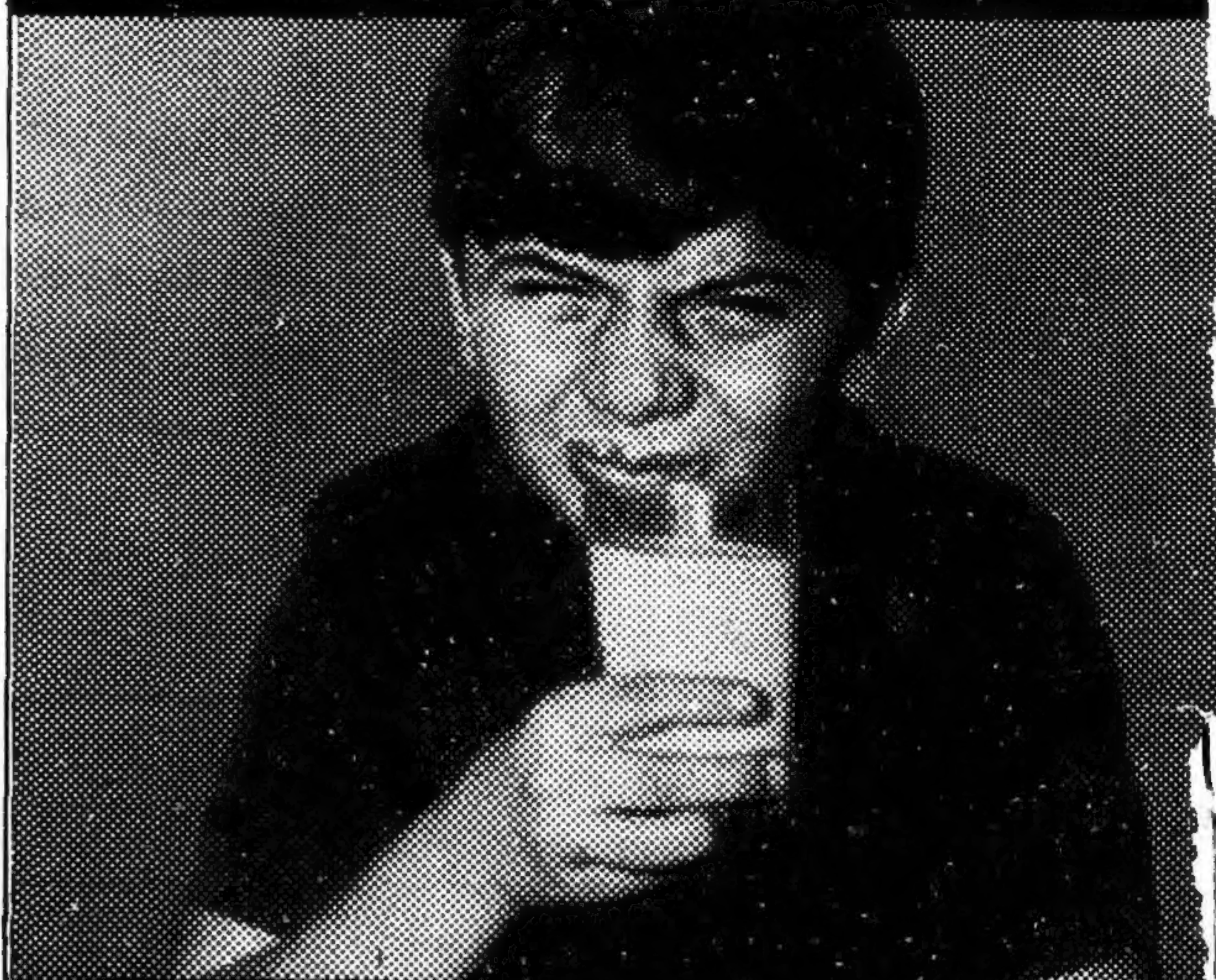
మామూలుగా అయితే, పిల్లలు చదువుకుంటూ పెద్దవాళ్ళవుతూవుంటే వాళ్ళని చూసి తలిదండ్రులు ముచ్చటపడతారు. కాని, అధిక సంతానం — లేమిగల కుటుంబాల్లో ఆ విషయానికి ప్రాముఖ్యత ఇచ్చేదెవరు? దాని గురించి ఆలోచించేదెవరు?—

కుటుంబం కోసం అని లలిత స్కూలు విడిచి పెట్టవలసివచ్చింది. వయసు వస్తున్నకొద్దీ ఆమెలో కలుగుతున్న మానసిక భావాలను ఆమె అరికట్టలేకపోయింది! పళ్ళవ్యాపారి తనను 'అదోలా' చూసినప్పుడు ఆ భావాలు ఆమెను లొంగదీశాయి! తనను ఎవరూ పట్టించుకోని ఆ స్థితిలో— ఎవరో తన గురించి కుశలప్రశ్నలు వేస్తున్నారు; తన భావాలను అర్థం చేసుకోడానికి ప్రయత్నిస్తున్నారు; తనతో 'తియ్యగా' మాట్లాడుతున్నారు! ప్రేమ, అభిమానం ఎరగని లలిత - వాటిని చవి చూడగలుగుతున్నది. అందులోని అనుభూతిని పొందగలుగుతున్నది! అయితే - ముందేం జరుగు తుందోనన్న ఆలోచనే ఆమెకు లేదు—అసలు అలాంటి ఆలోచన వుంటుందని కూడా తెలీదు! అతని మాటల్లో స్వర్గం కనిపించి, అతనికి లొంగి పోయింది; అంతే!

లలిత అవసరాలను తలిదండ్రులు గమనించలేదు; ఆమె ఎటు వెళ్ళి ఎలా ప్రవర్తిస్తున్నదో కూడా వాళ్ళు పట్టించుకోలేదు; మంచిచెడ్డలు బోధించనూ లేదు. కుటుంబపోషణ కోసంగా ఎంత పనిపాటల్లో మునిగి పోయివున్నా సరే, తల్లి ఆ అమ్మాయిని కాస్త జాగ్రత్తగా చూసి వుంటే— ఆ దురదృష్టవంతురారి జీవితం అలా వుండేది కాదు; ఆమెను సమాజం చెరిచి వుండేది కాదు; తలిదండ్రులు పిల్లలను కాస్త అదుపు అజ్జల్లో వుంచితే - ఎందరో లలితలు తమ జీవితాల్లో ఆనందాన్ని చూడగలుగుతారు. అభాగ్యురాలైన లలిత జీవితం చెప్పే పాఠం ఇదే!

కమలా కుమార్

పిల్లలలో చాలమంది అవసరమైన పాలు తాగరు

అందుకే వారికి కావాలి కాల్షియం-శాండ్‌జ్ బిళ్ళలు

భారతదేశంలో చాలమంది పిల్లలలో కాల్షియం కొరత ఉంది మరి మీ పిల్లలలో కూడానా? మీ పిల్లలకు కావలసిన కాల్షియం పోషణ వారి పళ్ళకూ, ఎముకలకూ లభిస్తోందా అన్నది మీరే చూసి చెప్పగలరు. వారిలో అందరూ రోజుకు చెరో 3 పెద్ద గ్లాసుల పాలు తాగుతున్నారా? లేదు! అయితే వారికి కాల్షియం-శాండ్‌జ్ బిళ్ళలు తప్పని సరిగా కావలసిందే.

కాల్షియం-శాండ్‌జ్ గట్టిపళ్ళు, దృఢమైన ఎముకలు పెంపొందించుకు తోడ్పడుతుంది. విటమిన్ సి, డి, బి12తో బలపరచవడి, రాన్స్ బెర్రీ రుచిగల కాల్షియం శాండ్‌జ్ బిళ్ళలు బలే రుచికరమైనవి. పిల్లలు అవంటే ముచ్చట పడతారు.

కాల్షియం-శాండ్‌జ్ — ప్రపంచంలో మేలైన కాల్షియం స్వీట్టర్ లెండ్ లోని శాండ్‌జ్ వారు రూపొందించినది.

మీ పిల్లలకు రోజూ కనీ 4 కాల్షియం-శాండ్‌జ్ బిళ్ళలు కావాలి. 2 బిళ్ళల సరి తోందేనే చ

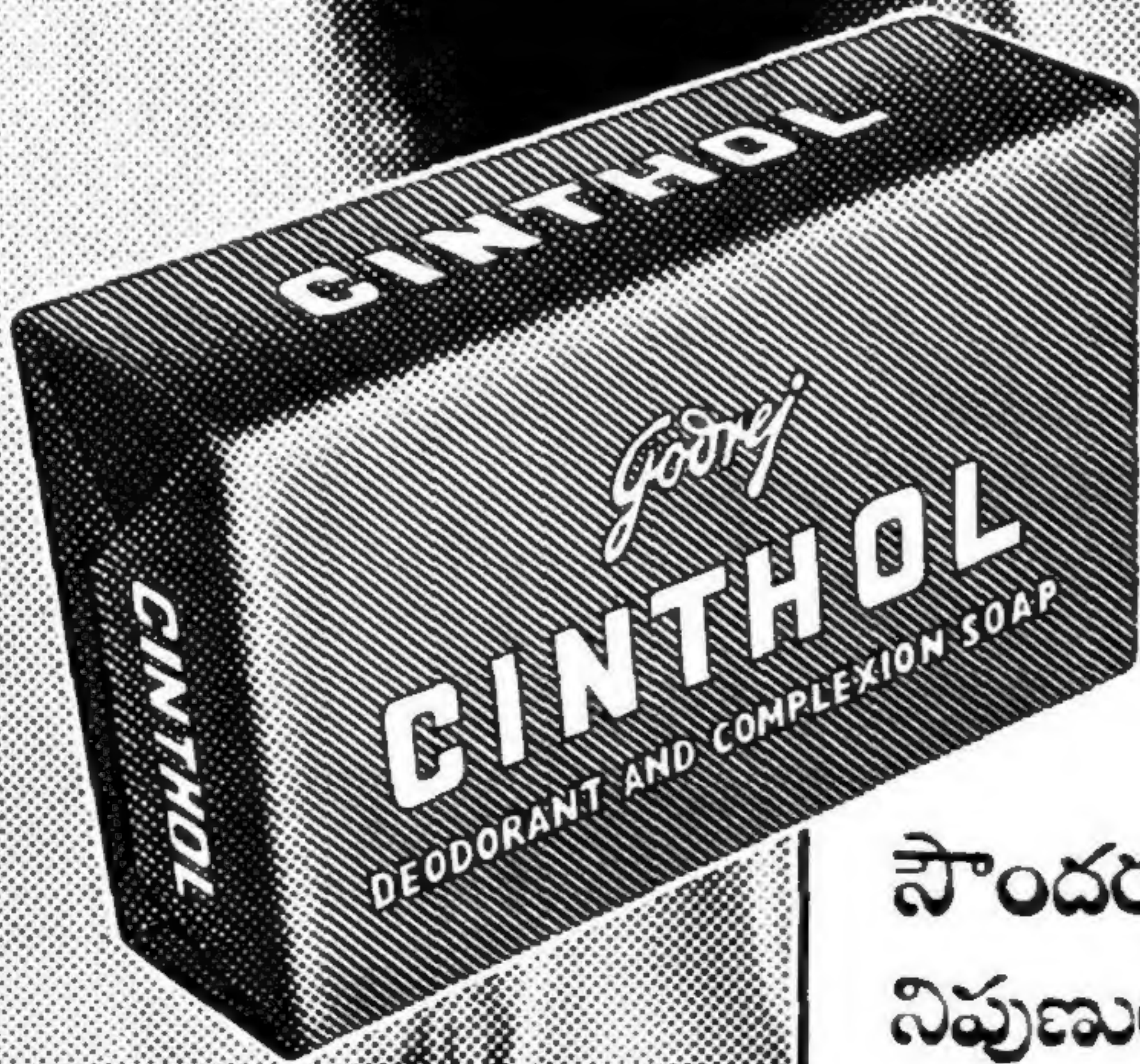
కాల్షియం-శాండ్‌జ్
గట్టి పళ్ళు, పటిష్టమైన
ఎముకలకోసం

daCunha/CS/19 K

సింథాల్ దుర్గంధాన్ని నిర్మూలించి తాజాదనం గల్గించే సబ్బు.

చమట వలన గలిగే శరీర
దుర్గంధాన్నుండి శక్తివంతంగా
కాపాడుతోంది.

ఏ సబ్బు పూర్తిగా పుంజనంత
తాజాగా మిమ్ములను
పుంజుతుంది.

సౌందర్య రక్షణకై చర్మ రోగ
నిపుణులచే సిఫారసు చేయబడింది.

వివాహాలు మరియు అన్ని శుభ కార్యాలకు వాణి

వెదజల్లుతున్న కాత్త రంగులు

సంగీత, లావణ్య, ప్రియ, సరికాత్త హరివిల్లు
వాణి సుప్రభాతం

వాణి సిల్క్ హౌస్ A/C

హైదరాబాద్, వాండ్లబజార్, టి.నగర్, (మేడమీద)

ఫోన్: 446440

వాణి
సంగీతం
హరివిల్లు
హరివిల్లు